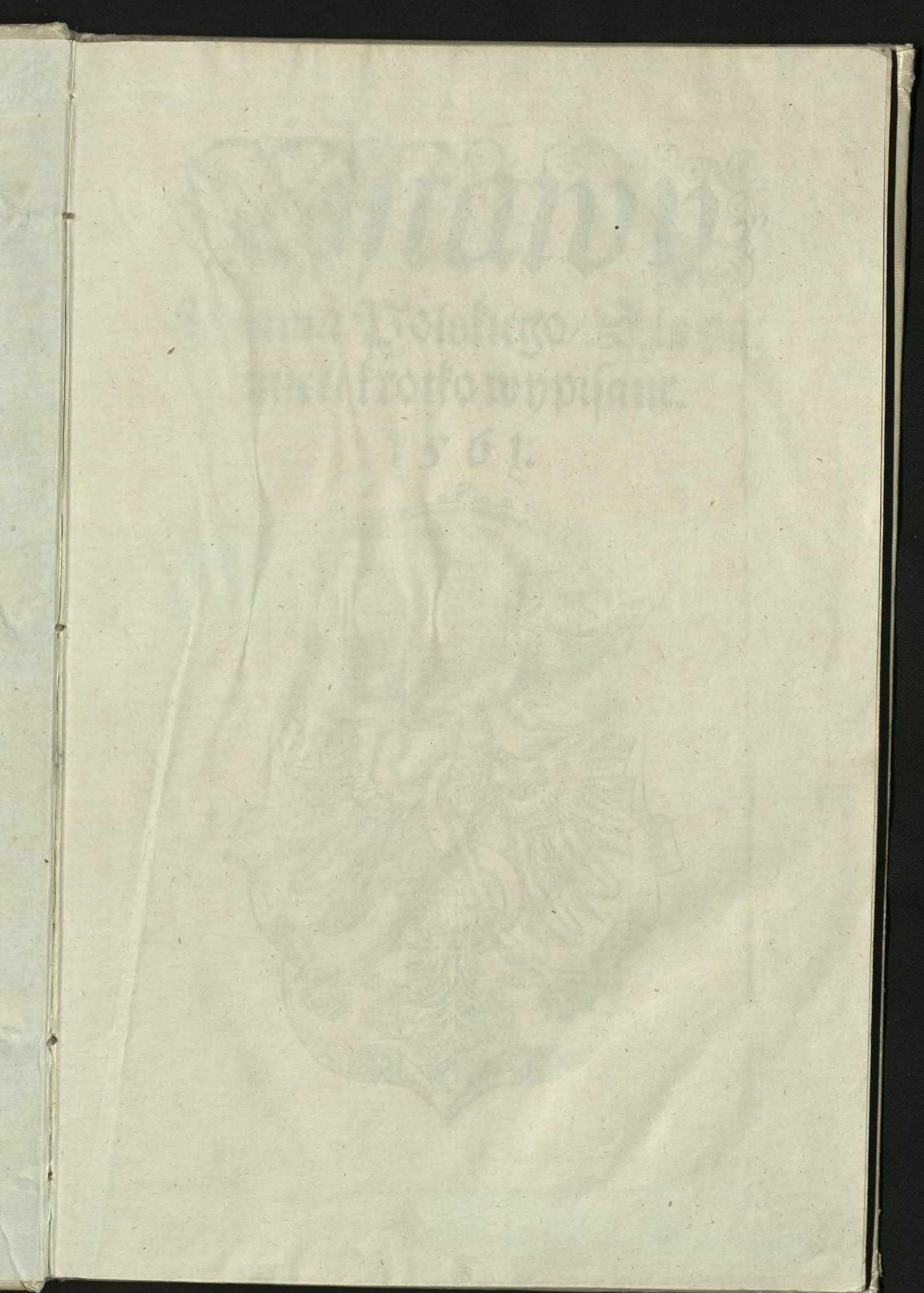

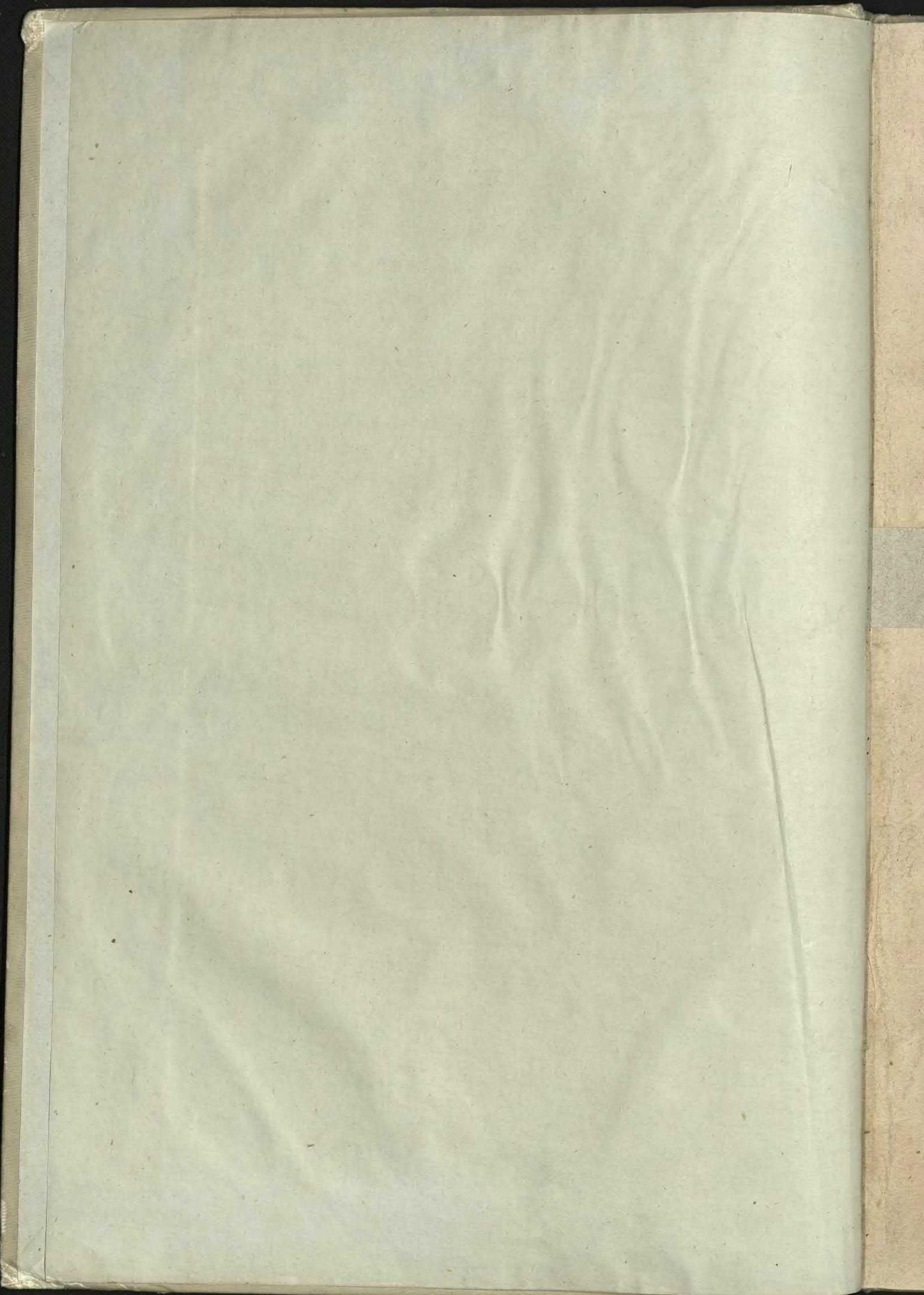
BIBLIOTEKA KÓRNICKA

Cim. F.

4178

Cim. F. 4178

Staw

Prawa Polskiego dla pa-
mieci krótko wypisane.

1561.

2582.

Siławy

Prawa Polskiego / Dla pa:
mieci krotko wypisane.

1561.

Krosu / Kápitulum pierwe.

Krol w Powiatczech ma czynic sprawiedliwosc.

¶ Obiecuiem/ iż gdy przyiedzyem do ktorego Powiatu/ tedy bez
dzyem czynic sprawiedliwosc z naszymi Starostami.

Dżyerżawcy Królestwa komu czynią krzywde.
toż y w tymże Kápitulum.

¶ Dżyerżawcy Królestwa/ gdyby byli pozwani o iaka krzywde
od kogo/ tedy winni przed sądem Ziemskim stać. A iesliby komu
bydło zaieli z szkody/ z państwest: takie bydło ma być dano na rektor
iemstwo/ na pytanie Pánów Sadownych. A iesliby ten to Stá
rostā niedał bydła na rektoriemstwo/ takim abyć karan wina iako
y inny Ziemianie/ Ktorych pieniąznych win moze kozdy dochod
dzić iemu w Królestwie zapisanych. ./. ./

O Zápisaniu Dobr Królewskich. Allerán
der Folio Cxv.

¶ Dobr Królewskich niezastawniem/ ani dárniem/ ani Sum
my przypisniem na Seymie/ tylko aż z dozwoleniem Rada nás
zych: Aktoby to inaczey odzjerzą/ takicześć y imienie traci.

Krol niemože nic vstawić bez Rady y Posłów.

Toż y w tymże.

¶ Krol co z Ráda y s Posły vstawi/ to mabyć wywołano/ A
bowiekażdarzecz niewywolana/ niemabyć poczytano za prawo.

O wykupieniu Królestwa. Sigismundus Piotr
cowie Anno Domini 1555.

¶ Ustawiłismy/ iż gdybyśmy kogo wykupowali/ albo kto za nás
szym Consensem wykupował z dobr nászych: Taktowemu choćby
nieosiadły/ tedy mu pieniadze niemaja być zapowiedane/ a zw
łaszcza gdyby miał rekomie. A iesliby co szkody uczynił/ na tą
kim choćby był nieosiadły dochodzić w Sadzyc Ziemskim Prá
wem: Ktorego wykupiwszy/ ma mu być dano prowadzenie albo
rumowanie za szesć niedzyel/ A rok od polożenia Pozwu ma mu
być złożon za szesć niedzyel.

Vstawy Prawa Polskiego.
O Roku przed Krolem. Sigismundus Cracovie
Anno Domini 1540.

T Vstawiliśmy iż gdyby był kto pozwan przed nas z Wielkiej Polski a my bychmy byli na ten czas w malej Polszcze : takiemu ma być Rok przelożon od położenia Pozwu za cztery niedzyele. A także też gdybysmy byli w wielkiej Polszcze tedy też z malej Polski pozwanemu mabyć rok złożon za cztery niedzyele. A tyni cosa w takowej zyemi w ktorerbysmy na ten czas byli : takiemu ma być rok złożon za dwie niedzyeli.

O záwiązánemu Slubem. Idem et eodem.

T Zadnego z Ślachty zawiązać slubem niemamy aliz go prawem zwycięzwszy: A wyiawszy na Woynie.

Krol niktomu niema braci Imienia. Jäggello
Folio xl.

T Obiecuiem iż żadnemu z poddanych naszych nie weźmiem Imienia ani sie w wiążem o wszelaki wystupek aliz z Prawa przes ktoresmy na to wysadzili.

Idem Folio Lij.

T Zadnemu z poddanych naszych dobr braci nie bedzymy aliz go prawem zwycięzwszy. (1) (1) (1)

O roku závitym przed Krolem. Alexand:fol: Cvj.

T Gdyż przed nami nie jest Rok závity pierwszy pogotowiu przed Starosta byc niemoże wyiawszy iżby sie kto w to dobrowolnie wdał albo sie zapisał.

O Woiewodach / Kapitu: II.

Cazymirus tertius Errix.

T Vstawiliśmy iżby kożdy Woiewoda w swym woiewodztwie vstawił iżby wszystkie ręce przedawane slusznie były przedawane. /:/ /:/ /:/ /:/

Woiewoda ma sadować ręce przedawane. Cazymirus folio xc.

T Woiewodowie w swych woiewodztwach w każdym mieście na kożdy rok mają doglądać iżby miary y wagi wszelkie nie były fałszywe. A ktryby Woiewoda thego niedozrzał taki ma być karan wina nasza Królewsta.

De eodem Joannes Albertus folio Cvj.

Woiewoda

Vstawy Prawa Polskiego.

T Woiewodą w swym woiewodztwie / porozumiawszy sie z
Starostą z niektórymi Dignitarzmi / máia vstawić rzeczy przez/
dawaiace / także też miary y wagi. Item / Bractwa aby były stá/
żone / wedle Statutu Króla Kazimirza / Woiewodowie iesliby
tego nieczynili co iest napisano / przepadnia wine Królewskie.

Idem de eodem. folio 112.

T Gdy Woiewodą postanowi rzeczy przedawaiace / tedy ty rzeczy
tak máia idz: czego Starosta ma dozrzyć pod winem Stem grzy/
wien / iesliże na Summie trzyma / A iesli k wierney rece trzyma
starostwo / tedy podstraceniem starostwa.

O Szacunku rzeczy przedawaiacych. Alexander folio 119.

T Woiewodowie máia szacowac rzeczy przedawaiace / wywie/
dzyawszy sie iako drogie sa tam zkađe przywioza. A ktorzyby inak
przedawali niž Woiewoda vstawi / tedy one kupią traci.

Woiewodowie máia tego dozrzyć co na nie należy.

Sigismundus folio 9.

T Woiewodowie máia tego dozrzyć / aby nikt niebył vciśnion
na mierze ani na wadze. Też Sady aby niebyły przes nie omiesz/
kane / ale by były sadzone czasów słusznych : Maia też Woiewodo
wie rzeczy rzemieslnicze vstawić / po czemu máia być przedawani
ne: A wszakże ktoby sobie dał robić nad zwyczay / ten niech płaci
iako sie z rzemieslnikiem może vtargować. Ta vstawa ma być po/
spolicie po wszystkich miestech. A gdy to Woiewodą postanowi/
tedy to mierzczanie máia trzymać / strzec / ekwrować. A ktorzy
by to Mierzczanie przestapił / ten Woiewodzye przepada i grzy/
wien. A ktorzyby Mierzczanie a zwłaszcza Rada nie ekwrowali
by tego co Woiewodą postanowi / tacy máia być wini karani/
stem grzywien: ktorey winy ma sie nam dostać dwie czesci / a Wo/
iewodzye trzecia. A iesliby też Woiewoda nieczynił dosyć vrze/
dow i swemu / tedy go obiecuiem karać wini stem grzywien / tyle
ktoc ile siedopuscí.

O Woiewodzye y Podwoiewodzem. Sigismundus in Constitutione Piotrcowie 1538.

T Podwoiewodzy iesliby nieczynili vstawi wrzeczech przedawai/
cych / tedy Woiewodzye ma być deferowan: ktorzyby Woiewoda
iesliby nieprzymusił swego Podwoiewodzego / a mby też sam rze/
czy przedawaiacych vstawił / takim abyć wini stem grzywien ka/
ran: ktorey winy nam połowica / a stronie ktoraby instygowała

A uj polowis

Vstawy Prawa Polskiego.

polowicā: ¶ Item/iesliby mieszczanie nietrzymali vstaw Wo-
iewodzinych/y owszem by przedawali drożey niż iest rstaniono:
tacy iesliby byli z naszych miast/ māia byc pozwani przed Podwo-
iewodzego/ aby byli zwycieżeni/ tedy māia byc karani czternascia
grzywien. A iesliby byli mieszczanie Pánów Duchownych albo
świeckich/tacy māia byc pozwani przed ich Pány albo Urzędni-
ki/ktorzy iesliby byli Prawem zwycieżeni/ iżby sie rzecz doswiad-
czyła/ tedy też 14 grzywien māia byc karani/ tyle kroc ileby sie do-
puściły. A gdyby Woiewodā niechciał sprawiedliwości czynić z
takimi mieszczanymi/ thakowy ma byc pozwany z przedu/y wina
stem grzywien karan. A iesliby też Pánowie świeccy albo du-
chowni niechcieli czynić sprawiedliwości s takimi poddanymi
swymi/ a byliby pozwani do Sodu Ziemskiego o nieczynienie
sprawiedliwości/tacy na roku pierwszym zawiym māia stać/ a
māia byc 14 grzywien karani/ ktorey winy ma byc polowicā sa-
dowi/ a stronie powodney polowicā.

Q Starostach. Kapitulū iii.

Cazimirus magnus folio xxxvij.

¶ My ani naszy Starostowie niemamy nikogo sadzic o rzecz
haniaebna bes Isteć/ wyjawszы iżby sie o swoj uczynek iawnie
wyznal.

Starostowie ktorze Artykuły māia sądzic. Jag-
gielo. folio xlvi.

¶ Skazaniem iż starostowie māia sadzic jedno o cztery artykuły/
A to o zgrwalcenie bialej głowy/ O drapiestwo nadobrowol-
nych drogach/ O spalenie O gwalt domowy kto kogo naiedzie.

O sądziech Grodzkich. Cazimirus folio xciiij.

¶ Starostowie sądy Grodzkie w szesniedziel māia sadzic/ kto
re przes Woznego na tydzień przed tym māia wywolać kiedy a
na którym miejscu māia byc sadzone.

Na ktem miejscu starostā ma sądzic. Cazimi-
rus folio. xcvi.

¶ Na którym miejscu Starostowie sadzic māia/ māia sadzic w
starostwach/ jedno o cztery artykuły wyższej napisane.

O sądziech staroscinnych. Joannes Alber. fol. 97.

¶ Starostowie māia sądy Grodzkie sadzic wszesniedziel/ na
ktorych sami māia bywac/ A wswey niebytnosci/moga Sedziego
go prawa

Vstawy Prawa Polskiego.

goprawnego a osiadlego w onym starostwie miec: Co to czynie
maja podstraceniem starostw.

O niczemnym sadzie starosciny. Idem et eodem.

T Gdy by starosta sadzil wiecze nizli czteri artikuly wyzszych na
pisane albo inszego czasu/ albo na miejscu niezwylkym/ takowa
stazn czynim niezemma.

Starostowie od wiezowania. Ioan: Alsb: 117.

T Staroscie ani Podstarosciemu niema byc placono od wie
zowania/ tylko Woznemu wedle obyczau.

O co starosta ma pozywac. Idem eodem.

T Starosta ku starde niema pozywac/ jedno o wybicie wien
ney pamiey/ Ozly uczynek haniebny.

O Erekciach w przyszkach.

T Starostowie winni ezequowac przyszki przeciw kozedem
pod winem stem grzywien.

O starostach y o vrzednikoch nieosiadlych. Ioan
nes Albertus folio 117.

T Starostowie y inssy vrzednicy maja byc osiedli w oney ziemi
gdzie starostwa albo vrzed dyierza/ a ktorzyby z nich na nasze lis
sti osiadlosci niedostal/ taki vrzad traci.

Listy staroscine o co maja byc dane. In Consuetu
dinibus Cracovieu. folio 72.

T Przodkiem kto wybije pania wienna/ tez gdy brat bratu dyja
lu zwolic niechce/ tez gdy kto kogo wypedzi z pokojnego dyier
zenia.

O Erekciach z ramienia Królewskie. folio eodem.

T Gdy kto prawem na kiem co przyszcze/ iż ta rzecz inż bedzie
odeslana do grodu/ tedy ten co przyszcze/ ma dwa krociac na
ciej/ A dwa kroci na w wiezowanie/ A gdy mu bronit bida y cia/
zy y w wiezowania/ tedy go ma zdac o to iż bronil ciazey y w wie
zowania/ A potym ma starosta z nim poslac widza swego/ y w/
wiezac go z ramienia Królewskiego zaktadzalozywszy.

Wina na starostho Erekcię. Sigismundus
folio iii.

T Ktorzy by starostowie niechcieli ezequowac tego co na ich v/
rzad nalezy/ albo omieszkawali: tacy iesli w pieniadzach dyierza
starostwo/ tedy winy stem grzywien maja byc karani/ A ieslyby
ku wierney rece/ tedy ie traca.

Vstawy Prawa Polskiego.

Wina na Starosty y naty co dzierża Królestwa o= mieśkawiąc granic Sigismundus folio 20.

Gdy by starosta albo či co imienia nasze dzierża omieszkawąć libyć na granicach tacy przes nas mająbyć wini karcini a to dwie mādżestyy ośmia grzywien ktorey tež nam połowica.

O roku ku szkardze. Sigismundus folio 26.

Gdy kogo pozowal ku szkardze thedy takowy rok niema być przekładany z inszemi pozwy y owszem mają być sadzone wedwie a wedwie niedzieli A niemaja takie pozwy ieno jedna odwołać a to na wtorem roku iako na zanitnym odpowiedać.

Starostowie y inszy dzierżawcy niemają gwaltu czynić Idem et eodem.

Starostowie y inszy dzierżawcy imienia naszego czynić gwaltu niemaja okolo granic śląscie y owszem ktoreby były przes Commissarze rzeczywione tych gwaltem niemaja kazić.

Staroste iako pozwać Sigismundus in Constitutionibus Cracovię. Anno domini 1532.

Gdy starosta komu z vrzedu krzywde rzeczy tedy go przed nas pozwać A iesliby abo o swe imienie tedy go do sądu słusznego pozwać.

O Staroscie co nieczyni Erekuciey Sigismundus Piotrcouie. 1538.

Starosta który niechce ekskutować tego co należy na iego urząd abedzie o to pozwać taki przepada winy sto grzywien stro nie tey kora krzywde ma abo pozwa.

O vrzędnikach nieosiadlych Sigism. folio 10.

Vrzedor wszelakich niedamy iedno ludziom osiadlym w onej ziemi A ieslimy dali tedy taki ma być osiadły do pulska podstraceniem vrzedu.

O Erekuciey Starosciney Sigismundus in Progressione folio 37.

Ktoryby Starosta omieszkival czynić Erekuciey taki Pos wadowi przepada piecdziesiąt grzywien. Oktora wine iesliby był pozwan tedy na roku pierwszym ma stanać a stronie y nam wine przerzeczoną odložyc tyle kroć ileby był pozwan aż erku cy a rzeczy pod takiemis winami a ma ekskutować we dniu a we dniu niedzyel.

1:1

1:1

1:1

O vrzędzye

Vstawy Prawa Polskiego.

O Vrzedzje Grodzkim. Idem et eodem.

T Urzad Grodzki mabyc kozdemu gotow czynic Sprawiedliwosc / o ktore wystepki roku przekladac niema z inszemi pozwy do sadu / ale maja byc wedwu niedzyel sadzone.

O starostach. Jaggiello in Privilegio folio 51.

T Zadnemu cudzoziemcowi miasta ani zamku rzadzic niedamy

O Erekcyey Duchownym. Jaggiello in Privilegio folio 67.

T Gdyby kto z naszych starost omieszkival erewnowac na tym co sie dal klatroky szesc niedzyel: tedy tak Staresta pres sad duchowny moze byc zaklet. :::: ::::

Idem de eodem. folio 68.

T Gdy Staresta albo ten co mieysce Staroscine trzyma / omieszkivalby albo niechcialby erekcyey czynic / nad takim co cierpi klatwe rok y szesc niedzyel: tedy tacy maja byc samizakleci / tak dugo aliz temu dosyc vcznia / co na ich urzad nalezy.

O tym co cierpi klatwe. Jaggiello in Privilegio folio 67.

T Ktoryby czlowiek z poddanych naszych cierpial klatwe rok y szesc niedzyel / abylo odslan od Sadu Duchownego do Grodu s przewodem Prawa takiego: wszythkie dobrak tak ruchajace iako nieruchajace maja byc pobrany pres Podstarosciego / y maja byc trzymany tak dugo / iż albo ten co winien / albo Podstaroscia duchownego imienia zaplaci temu kto zaklat. A gdy inż zaplaci y z klatwy bedzye rozgrzeszon / tedy na mandat nasz manu byc wszitko zwrocono. :::: :::: :::

Dignitarze Starostami byc niemaja. Kazymirus magnus folio 93.

T Obieciu niem iż żadnego Woiwody ani Kasztellana Starosta nieuczyniem.

O Kasztellanach y vrzedzjach. Kazymirus folio 92

T Obieciu niem / iż żadnemu Kasztellani y inszych vrzedow niedamy / ie dno ludzjom godnym / zasluzonym a madrym / ktorzyby mieli osiadlosc w onej zyemi / tam gdzye urzad wakuje.

O Dostojenstwach. Joannes Albertus folio 112.

T Dostojenstwa y vrzedy niemaja byc dawane / jedno ludzjom mieszkajacym w zyemi osiadlym. A jesliby ie krol rozdal inaczey / tedy takowy niemoze vzywac vrzedu swego / ani mu posluzenstwo ma

Vstawy Prawa Polskiego.

Stwo ma byc powinno w iego Uzredzye: Abowiem Krol vezyni
przećiw swey przysiedze. (1) (1)

O Kanclerzu. Alexander folio 114.

T Kanclerz z Podkanclerzym listow sobie przeciwnych z Kanc-
cellaryey wydawac niemaja. (1) (1)

O Kanclerstwie. Sigismundus folio 4.

T Kanclerz y Podkanclerzy ma byc ieden duchowny a drugi s/
wiecki: abowiem bywaja niektore sprawy w Kancellaryey / ktos
remi sie duchowni sprawiac niemaja.

Q Slachectwie. Kapitu: iiiij.

Kto kogo naganie slachectwie. Casimirus Da-
gnus folio 16.

T Kto kogo naganie w slachectwie / taki sie ma wywiesc szescia
Slachcicow / a to dwia maja przysiadz / ze iest nam brat z oycia / a
cztery z wtorego albo z trzeciego pokolenia / iż iest Slachcic.

Gdy slachcic slachcicowi nalanie. Casimirus Da-
gnus folio 27.

T Gdy slachcic slachcicowi zada zkur wysyristwo / albo insze
slowo szkarade / a nieodwola wnet co mowil / tedy taki czlowiek
swowolny / ma daztakowemu comu nalajal so grzywien / ie/
slu tego niedowiedzye ani wnet zapry: Bo to iakoby go zabil. A
ktoby iego matke zwal kurwa / a tego niedowiodl / takz wina
ma byc karana. A temu ma odwolac / Jsto com mowil / tem ligat
iako pies. (1) (1) (1) (1)

De eodem. Jagiello folio 45.

T Gdy slachcic slachcicowi nalanie y zapry / tedy takowy chocia
nierowny / ma przysiadz zem nialajal.

Gdy kmiec slachcicowi nalanie. Jagiello folio 46.

T Kmiec slachcica niemoze naganic w slachectwie iego / ile tego
co woyna sluzy / ani mu przymowic slowem szkaradem: wyjaw/
szy iżby to naganienie slysal od drugiego slachcica / z ktorego na/
ganienia by sie wyprawil. Co sie dotycze owej slachty / co w mie/
scie mieszkaja albo sie tutaja / a woyny niesluza / ci sie winni spra/
wowac o co im wine dazda. (1) (1)

Q Duchownych. Kapitu: v.

Joannes

Vstawy Prawa Polskiego.

Joannes Albertus. folio 118.

¶ Duchowni sadzic niemaja rzeczy ziemskich a sami krywod
ziemskich iako o granice o zabicie o rany ochlopazbieglego do/
chodzić niemaja ieno prawem ziemskiem.

De eodem Sigismundus. folio 11.

¶ Swiecki człowiek niema byc pozwan do sądu duchownego o rzeczy ziemskie ani o dług pozyczany ani umowiony.

Kto kogo pozowie o rzecę ziemską do sądu ducho-
wnego. Sigismundus folio 25.

¶ Ustawiłismy iż gdyby człowiek swiecki czlowicka swieckie
gopożwał w sąd duchowny o rzeczy sądowi ziemskiemu należa-
ce taki maby karan wina dwie madziesci y osma grzywien / kto
rey winy nam polowicą przysć ma / a takie winy przed Grodzki-
wyciągać ma.

O Podawaniu Alexander folio 119.

¶ Ktoryby Cortizan vprosil podawanie v Papieża pod kim ta-
ki Cortizan yiego przyjaciele maby karan na ciele y na imieniu.

O Opaciech y Proboszczach. Sigismundus Pio-
trcouie Anno Domini 1538.

¶ Kiedyby w ktem klasztorze Opat albo proboszcz vmail/
tedy w tym klasztorze zakonnik narodu Śląska i Polak
maby Opatem albo proboszczem obran / A iesliby w tym kla-
sztorze niebylo Śląska taka godnego / tedy go wziac z inszego
klasztoru tegoż zakonu / A niebysoliby go w inszym klasztorze/
tedy obrać zakonnika narodu kmeccego / godnego byle Polaka.

Duchowni niemaja sie wdawać w rzeczy ziemskie

Sigismundus Piotrcouie Anno do: 1538.

¶ Ustawiłismy iżby kapłani y ci co trzymają pożytki duchowne
nie wdawali sie w prawą sądu ziemskiego / Ani maja prokuro-
wać ani pisarzmi byc / ani podpiski / czego im sedziorwie maja bro-
nić ziemscy / okrom ich własnych części / Starostowie ci mogą mieć
pisarza kogo chca / Abowiem za nie y za ich występków inni odpo-
wiedać.

O szkodach duchownym. Casimirus tertius in Pri-
uilegio folio 69.

¶ Kto uczyni iaka szkoda ktemu z duchownych / tedy może
byc przed Staroste pozwan / na ktora szkoda ma powód domo-
dzicią,

Vstawy Prawa Polskiego.

dzieć iako o gwalt domowy / a bedzieli sie chciał pozwaćny odwiesę
to na iego woli / iedno iż się tymże obyczaiem ma odwodzić / A iez
sliby Starostą daleko był / a działo się w Krakowskiej ziemi / tedy
powod istca może pozwać przed nas / a zwłaszcza gdyby smy byli
w ziemi.

O Podawaniu. Alexander in Privilegio folio 117

T Podawania żaden mieć niemoże w dzierżanie bes naszego
dozwolenia / A kiedy ktore Beneficium wzial / a my bysmy nie
przyzwolili / takim być wygnan z korony / a iego majątność y iez
gobliższych ma być wzietą.

O Gwałcie. Kapitulum vi.

Cazimirus magnus folio 15.

T Gdyby człowiek dobrey slawy był oskarżon o iaki gwalt / tedy
powód ma stawić sześć świadków z których sześci przes pozowane
go wybrani / z którymi dwiema ma powód dowieszczyć gwałtn / A
jesliby niedowiodł / tedy pozwanyma się sam odwieszc.

Kto komu co gwaltem weźmie. Cazimirus ma- gnus folio 27.

T Kiedy komu swoy ręcznik albo co inszego wzial gwaltem / ta
kowa ręcz winien wrócić z wina sześci grzywien.

Kto gwaltem czynie rola z orze. Idem et eodent.

T Kto czynie rola gwaltem zasieje / tedy traci nasienie do tego czyn
ia iest rola z wini trzech grzywien.

Kto komu woły weźmie. Idem et eodent.

T Kto komu Woły weźmie gwaltem / tedy ten co mu weźmie
gwaltem Woły / ma gwalt oświadczenie za taki gwalt ma gwalt
townik dądz od kogdego Woły za dzień dwoj grosza zwina sze-
ści grzywien / sadowit trzy a stronie trzy.

O gwałcie domowym. Joannes Albertus fo: 107

T Gdy kto naijdzie na dom gwaltem / y zabije alborani okrutnie
kogo / taki gwalt ma być oświadczon / o który gwalt pozwać do
grodu y dowieszczyć / A to tak stawić osiemnascie świadków w sądu /
z których sześć ma iść obroni Słachti dobrey slawney y osiadley
z onegoż powiatu / albo z Woiwodztwa gdzie się stał gwalt / A
gdy poprzysięże / tedy gwaltownik gardo traci / a pomocnicy taki
iego gwaltu wedle dawnego prawa mają być sadzeni / A kiedy
kogo potwarzał o gwalt domowy / taki potwarca / ma być rozsu-
mian bez

Ostatwy Prawa Polskiego.

mian bezecnym / a na znak iego falszu ma byc pryskowan / o ktory
wystepet tak na powoda iako na pozwanego / Jesliby byl do wie-
ze w sadzon / bedziemy sie okolo takich rzeczy pewnie dowiadac / a
jesliby ktorys nich vicieki z Królestwem / tedy ma byc rozumian be-
zecnym. (:) (:) (:) (:) (:) (:) (:

O Gwasceniu bialej głowy. Kazimirus magnus folio 34.

T Kiedyby kto biata głowe zgwałcił w lesie / albo w polu / albo
indzie / taka biata głowa niż trzy dni wynida ma przysę do wsi do
bliszczey / a żwoławszym ludzi ma im okazać gwałt ten co sie iey stał /
ktorego gwałtu gdy dowiedzie ona biata głowa onym wiesniak
ki / tedy tegogwałtownika gądło na naszczey lasce / a na woli przy
cielol tey bialej głowy / Jesliby też biata głowa kogo potwarzasz
la / a tego gwałtu wiesniaki vrzędnie niedowiodła / tedy ten co
mu winne dala ma sie odwieszczcia świadków sobie rownemi /
A odwiedzyeli sie / tedy ta biata głowa słusza przyczyna ma byc
karana. :: :: ::

O Gwascie Radom / Posłom. Sigismund: fol: 14

T Ostatwilismu / iż kiedyby kto Rade nasze / ktorego kolwiek stan-
nu / albo też Posły nasze Szemskie / bedacym na Szymie / albo też
iādacym na Szym na walny iako powiatowi / naszedlby gwał-
townie / a wczynilby ktoremu gwałt / tak w domu iako w polu : a
to cztery niedzyele przed Szymem / a cztery po Szymie : Tedy ta/
kowy ma byc sadzon iako by obrązil Miestat Królewski. Takas
też winiąk iranie o Commissarze albo o Sedzycy / ktorzyby spra-
wowały rzez pospolita. :: ::

Kto weźmie biase głowe. Sigismundus Craco- wie 1532.

T Ktoby wzyl gwałtem biata głowe / a byl pozwan przed nas
pozwani / a ona biata głowa wyznalaby iż ja wzyl gwałtem : tedy
takowy gwałtownik na czci ma byc przekazion. A wyznalali/
by iż ja wzyl za iey wola / tedy takamabyc odsadzoną oyczystego
ymacierzystego wiana / wiecznemi czasy.

O Syenie / Kazimirus magnus folio 28.

T Kto komu weźmie wojsianą / winien mu za nie dać szesć gro-
szy / z winaszesći grzywien / stronie trzy a sadowi trzy.

O Życie / Idem et eodem.

T Kto komu bierze żyto we dnie gwałtem na polu. vt supra.

Vstawy Prawa Polskiego.

O Wdowach. Kapitulus vii.

Wdowa po mężu przy czym ma ostać. Kazimirus magnus folio 29.

T Gdy maż umrze żenie/ tedy żona w wienie ostanie/ a przy sprze
cie domowym/ tak srebrze/złocie/y pieniadzach/ po ktorczyś mier
ci na iey dzyeci spada.

O Wdowie przychodzi.

T Wdowie po mężu ostały to przysć ma: Sprzet domowy/ konie ty co z mężem ieszczilā/ y insze bydło to co ie w oprawie ma.
Wyjmąiac koniki potrzy grzywony. Szaty mężowe ty máia idz
na polz dzyecimi/ A pieniadze/złoto/srebro/konie ieszdne/zbroja/
stado/to wszytko nadzyeci przychodzi.

O wrocienu Posagu: Alexander folio 120.

T Gdy żona umrze mawszy wiáno na imieniu/ tedy ono imie/
nie ma maż trzymać/ na którym był żenie oprawił/ A przyjaciele
żenine/máia prawem dochodzic wiána. A umrzeli maż pierwey/
tedy żona ma wiána żywac do śmierci/ albo poti za inszy maż
niepoydzye/ A po iey śmierci bliższy moga sie w wiázac w iey imie
nie z Podstarostiem/w ono co ie wiánem trzymałā/ a dzyerżec ie
aż do wykupienia.

O Posagu/ Joannes Albertus folio 107.

T Posag niezapisany/ jest niczemny.

O Paniey Wiánnę.

T Gdy Paní Wienna bedac wdowa idzye za inszego męża/ ten
dy bliższy onego imienia co ie dzyerżałā w wienie/ moga ja poznać
do sadu 3yemstiego/ albo ku ksiegom/ gdzyeby ksiegi leżaly/
ktora iesli na pierwszym roku niestanie/ tedy wiene niestania przypada:
A na wtorym roku iako na záwitym ma stać/ a wedle swej
go przywileju pieniadze przynieść/ a z imienia zstępic/ postawić
wszy rekomyie dobrze osiadle/ o to iż sie po iey śmierci przywiánek
wroci na potomki męża iey pierwszego. A iesliby paní Wienna na
roku wtorym niestala/ tedy powód ma pieniadze położyć do Kanc
cellaryey/ a Sad ma iemu imienie przykazać: ktore pieniadze w
Kancellaryey máia tak dugo leżec/ aż paní Wienna rzeczy rok
stronie pozwem/ ktora dala pieniadze do Kancellaryey: a stawić
pewne rekomyie okolo wrocienia przywiánsku przyjacielom męża
pierwego. (1) (1) (1)

O Opis

Vstawy Prawa Polskiego.

O opiekunach. Kápitul: viii.

Opiekun niemoże nic przedać. Kazimirus magnus
folio 38.

T Opiekun niemoże dzyedzicznego imienia przedać/ ani go ża-
dnym obyczaiem zbyć/ ani graniczyć. A iesliby z tego co wczynił/
tedy dzyći przyszedszy ku latom moga oswie czynić/ żadna imda/
wność niezawadzi.).().().(

Idem de eodem.

T Opiekun przy spużczeniu opieki niewinien dzyeciam liczby
czynić/ jedno z czynszów aż by dla nieobrobionego.

O opiekunach dzyewczych. Jaggiello folio 44.

T Gdyby kto miał w opiece dzyewki dorosłe/ a dla żywowania
ich imienia dąby ich za maz niechciał; takowe dzyewki za opieka
Stryiow y Muiow dalszych moga idź za meże/ tym niemoga być
oszułane w imieniu. " " " "

Ociec Dzieciom y Ženie može Opiekuna wezynić.

Jaggiello folio 43.

T Ociec każdy za żywota swego może dzieciom do lat y Ženie o-
piekuna dać/ po ktorego śmierci/ żaden nabliższy od opieki odcia-
snac go niemoże opiekuna przez oycią dānego.

O Syniech Dziewkach y roż- dziale Kápitulum 9. O Syniech co chca mieć

máciej y pste od oycia. Cazim: mag: fol: 26.

T Synowie po śmierci matki swoiej niemoga oycowi odiac i/
mienia máciejystego po kto ociec w torey żony niepoymie. Wyjaw-
szy iżby ociec imienie rospraszał y kázil.

O Synie Kosterze: Cazi: mag: fol: 28.

T Sin bedac w mocy oicowstiey niewydzielony/ iesliby co prze-
gral albo vtracil marnie/ tedy ta szkoda na iego cęsc ma byc po/
czytana/ też w takowej grze kosterney y w inszych gdy by kto prze-
gral konie y insze rzeczy. Rekomia ani isciec niema byc po ciąg/
nion prawem/ Abowiem żadnych gier niedozwalamy/ jedno dla
ochłody a ćwiczenia.

O Grze kostek. Idem et eodem. folio 25.

Vstawy Prawa Polskiego.

T Cokolwiek Syn przegra albo przelichwi albo sie zadluzy / ta
kowych długow ociec niewinien za syna płacić.

O Grach kostek / Idem et eodem.

T Każdy z poddanych naszych aby żaden z cudzoziemcem nie grał
nawiare / iedno za gotowe pieniadze / choćby też okolo takich dlu-
gow było rekoiemstwo / A ktorby się takiego dluwu y szkody z la-
ianiem vpominal / takowy ma dać sądowi trzy grzywny.

O Rozdzyele przyjacielskim. Kazimirus magnus
folio 30.

T Gdy przyjaciele rozdziela łoko za ktorym rozdzialem / kiedy
snich dzierzy czesc swa spokoynie przes trzy lata y trzy miesiące /
takowy rozdział stazuiem byc wieczny choćby w ksiegy niebyl wo-
wiedzion. () () () () () ()

O Dziewce co iż ociec wyposaży. Kazimirus ma-
gnus folio 33.

T Ktora dziewke ociec wyposaży / tey po śmierci oycowstey
bracia niewinni posagu poprawowac / a iako ociec pierwszey po-
sag postanowi / taki też bracia pod drugich winni dać / A gdyby
Woiewodą vmarł / tedy Woiewodzicy po siostrach postu grzy-
wien winni dądz / Al z własczaz iesliby ociec za żywotą nieznaczil
posagu / A ziemiąscy synowie ktorych by ociec w dobrym imie-
niu odumarl dziewkam posagu nienaznaczywszy / tedy mają dać
siostram posagu 40 grzywien / A iesli by małe imienie zostało / te-
dy wedle imienia ma być posag / A po k iż ma ż niepoyda / poty brą-
cia mają oiczyzne trzymać a siostry chowac.

Syn za oycą Ociec za syna niema być karan.

Idem Folio 39.

T Iako ociec za syna a syn za oycą / tak też stann każdyego czlo-
wiek ieden za drugiego wystepku niema być karan / wyiawszy by
przes winnego był ostrżon / a wywieś sie niemogl / taki wedle
wystepku ma być karan.

Synom co ma ociec dać po g w sy wtore żone.

Jaggiello Folio 43.

T Ociec po k iż w niewinien dać czastky swej synowi / wyiaw-
szy iżby mu żona vmarła a drugaby poiał / tak synom żony pierw-
szey posag puscic ma. () () () () ()

Ociec mając syny z żoną pierwską a dziewki z drugą

T Gdy ociec vmrze / tedy synowie iego siostry swe choćby też byli
innych

Vstawy Prawa Polskiego.

innych matek maja posazyć / a sami w ojczyźnieostać / wyjawszymienie macierzyńskie do którego by bracia nie niemieli / Aż wlas-
sczą gdy byly innych matek / aliedyby otec syna oddzielil za żywotą / iż syn przyimie żarowny dział / tedy taki syn nic nema w cze-
ściach niedzy bracia po ojcu zostalych. ./. ./. ./.

O Dziewałach co brata niemaja. *Gaggello* fo: 44

I Maż gdyby żone poial co by brata niemiala na kota by dzies-
dzictwo przysmialo / iesliby uczynil iaka zgodę / badz zoicent
badz też yzstryiem albo z opiekunen oddalając dziedzictwo od żo-
ny / chocby też bylo w rekoemstwo / tedy takowa zgodę czynim
niczemna / Powozem ona iako dziedziczką ma przysku swoim ut-
dziedzictwui iesliby sie iey podobalo / bedzie iey wolno przedadż
dziedzictwo swe. (:) (:) (:) (:) (:)

O syniech co żostana po ojcu. *Cazim: mag:* fo: 39.

I Syn starszy okrom części swej własnej / przedadż / zastawic /
ani zbyt czastki brackiey niemoże / to wyimiriac iesliby dlugi ois-
cowstie albo macierzyńskie zostaly / na ktore starszy brat może prze-
dādż częst imienia spolecznego / a nic wieczej jedno co dlugi za-
placić / y to ma byt z dozwoleniem przyjaciel starszych / A iesliby
dlugi małe po ojcu zostaly / takowe brat co imienie trzyma ma za
placić z czynszow yz innych dochodow / a uczynionoliby przeciw
tey vstawnie / to czyniemi rzecz n. czemna. ./. ./. ./.

O dżycińskim Warunku. *In Consuetudinibus* *Cracoviens: Sigismundus* Folio 121.

I Gdy kto imienie przeda albo zastawi / a zapisze sie za warunk
a potym iesli richlo vmrze / tedy potomok wie onego co sie zapisal
za warunek winnibronic dzierżawce chocby też lat niemieli.

O tych co lat niemaja. *Idem et eodem.*

I Kiedy dzieci maja 15. lat / tedy im opiekunowie winni imie-
nie pustić / kiego imienia ony dzieci przedać ani zastawić nie-
maja ažby mieli cztery y dwadziesiąt lat.):():(

O Wienicu dżewczem. *Idem et eodem.*

I Gdy maż poimie dziewkę za żone z kota sprawszu a niewianno-
wawszy iey vmrze / taka wdowa w onem imieniu do którego ja
wniosł ma mieszkać tak dugo alisz potomkowi meżą iey dādza
oney za wieniec trzydziestki grzywien / albo zapisza na imieniu
tam gđzie by miala czynszu abo płatu trzy grzywony / ktore imie-
nie ma tak dugo trzymać až dādra 30. grzywien.

O Dziewałach kmieciach.

Gdy

Vstawy Prawa Polskiego.

Gdy lozny poymie dziewke v kacie osiadlego dziedzicke
tedy ten lozny ma byc dziedzicem / a taki tez gdy lozny osiadla
poymie. :::: :::: :::: :::: :::

Q. Paniach sadownych / h do chodznych przysadnych / Kapitu: x. Kazimirus magnus folio 10.

G W kazdey ziemie ma byc ieden sedzia / a gdybyśmy przyiechali
do oney ziemie / tedy on sedzia y podsedek maja na naszym dworze
sedzic wszyscy rzeczy / ktory rokow dalszey zkladac niemaja / ie-
dno za trzy niedziele / A gdy by sierzez dziala przed niemi o dzies-
dzictwo / tedy sedzia ma nam odkazac / prza y zaloba a my z radani
naszem to roszczim / Wyiawsy izbysmy byli czym zatrudnieni /
tedy przysadziem czterzech ku sadowi ktory beda mogli sadzic o
dziedzictwo.

Poroczki maja byc cztery razy do roku / A co Po-
roczkom nalezy. Joannes Albertus folio 97.

G Poroczki maja byc sadzone cztery razy do Roku chocby in-
szych urzednikow niebylo / tedy sedzia s podsedkiem y s pisarzem
maja sedzic / z ktorej iesliby ktory na Poroczkoch albo na rocech
wyzwolanych niebyl / taki ma byc karan wina nasza Królewskie
czternascia grzywien.

Do Sodu zbroyno chodzic nienajaca. Joannes
Albertus folio 106.

G Ktoby z broniu przyszedl do sadu / takowy przesad ma byc ka-
ran wina 14. grzywien / Al starosta albo iego podstarosci / albo tez
inszy urzednicy maja one broni takowemu wziac / a ktoby miecz
y inszey bronii dobyl na kogo / takowy ma byc karan wina szescdzie-
siat grzywien sadowi / A iesliby ranil kogo przy sadzyc / takowy
ma byc karan na gardle / zktorych tak wstepnego Starosta albo
iego Podstarosci ma poimac y w sadzic do wieze / tak dugo iż za
swoy wstepek dosyc uczyni. () () () ()

G Nicuzczeniu sangu. Sigismundus in consuetu-
dinibus Cracouien: folio 122.

G Ktoby sadu nienaczil albo sie na stole polozyl / taki od sadu nie
odstepniac ma byc wina karan trzemal grzywnani pod wiecza
wina 14 grzywien.

Kto zbro

Vstawy Prawa Polskiego.

Kto z bronią na sąd albo na Szymem przyniedzy. Sigismundus folio 5.

¶ Ktoby z bronią do sądu albo na syem przyszedł / a komu gwalt
yczny / taki na gąrdle ma być karany. A i esliby uciekł / tedy tak o/
wego imienie Nam przypada. Ten Statut ma sie rozumieć na
kożda persone / a zwłaszcza naszy Starostowie / którzy sa stroże
pokoi / taka wina maia być karani.

Sądy niemogać być przekładany. Sigismundus
Piotrkowice Anno Domini 1538.

¶ Ktoryby Woiewodą albo Woiewodzy / taki też z Person sado/
wnych przeczylsby roki albo Poroczą obwolane: taki ma być ka/
ran winem grzywien / ktorzy winy nam połowicą / a stronie
cierpiacej trzywde połowicą.

O Zalobie. Kazimirus folio 94.

¶ Sedzy a usłyszawszy żalobe a potym odpor / niema dopuścić
sporów / jedno skazać iako rozumie.

Listy Sejmowe Porocząm niewadzą. Sigismu:
in constitutione Piotrco: 1538.

¶ Listy Sejmowe Porocząm niewadzą / y owszem maia być
sadzone aż do Sejmu powiatowego. A ktoryby niesprawiedli/
wie sadził / takim a dowodzić szescia świadków tey zacności iaki
jest Sedzy. ./. ./. ./.

O świadkow co pawietynego. Kazimirus magnus
folio 37.

¶ Gdy stroną świadki wiedzy ktorymi dowodzi / albo sie odwo/
dzi / tedy ten co ie wiedzy ma dać od nich sadowi osm groszy. A
iesli zapisza ich wyznanie / tedy Pisarzowi maia być trzy grosze
od Zapisu. ./. ./. ./.

O Niestanego. Idem et eodem.

Odpierwszego niestanego Sadowi przysć ma szesnascie groszy.
także teży od wtorego. ./. ./.

O Pamietnego. Jaggiello folio 45.

¶ Podsedek albo komornicy / pamietnego wieczej wybierać nie
maia / jedno co wieczej niż trzydziestigrzywien / to od tego cztery
grosze: co mniej / to dwa grosza. ./. ./.

O Zalobn. Idem et eodem.

¶ Chocia kto żal nie jednej żalobs od wielu osob / tedy jedno pa/
mietne ma być dano. C

Vstawy Piawa Polskiego.

Pisarze co brac maja od Zapisu. Jaggiello fo: 45.

T Pisarze od zapisu iedney rzeczy niemaja brac iedno grosz.

G Sedzem ruszonym. Kazimirus tertius fol: 88.

T Sedza ruszony od staznicy / niema daley oney rzeczy sadzic / od ktorey ruszon : ale inszerzeczy ktoreby kolwiek byly sprawnowane / ne przed niem ma sadzic.

O Pisarzach. Kazimirus folio 94.

T Pisarze od iedney rzeczy niemaja brac wieczej iedno grosz. A od czytania nic.

G obieraniu Pisarza. Kazimirus folio quo sup:

T Na Seymie powiatowym Rycerstwo obrac maja czterech na Pisarstwo / ktore nam maja odeslac / a my damy iednego z nich wedle wolej naszej.

Co ja moc Pisarz ma na sadzhe / gdy Poroczki nie doyda / albo gdy sedziego niemaja. Kazimir: fo: 97.

T Gdy Poroczki wywolane przez iaka przyczyny niedoysda / Tedy iednak pisarz Komorniki ma v ksiag bry dla zapisow v wypisow z ksiag pod takowas wina iako jest restandiona na sedziego v na podsedka.

Sedza w Ziemii ma mieszkać. Ioan: Alb: fo: 105

T Sedzia w ziemi ma mieszkać a sprawiedliwość czynić / a ktorzy do Roku niemieszkal / a poroczkow niesadzil przes Rot / Tedy slachta moga inszego obrac wedle obyczai starego. Sadowni prokurować niemaja okrom sweyrzeczy własnej.

O Urzednikach sadownych. Alexander folio 113.

T Urzednicy sadowni wedle starego zwyczaju maja być wybierani v przyszini / niemoga żaden z nich miejscia swego zasadzac / Wyjawisz iżebi który z nich zaniemogl.

Sedza dlugo ma brac na pytanie. in consuetudinibus Cracouien: Sigismundus folio 22.

T Sedzia ziemski niemoże sobie dlugo brac na pytanie iedno do czterech poroczkow / a Grodzki iedno do szescina sie niedziel / kto re pytanie ma tam być gdzie by strony niesluchaly.

O niestaniu pozwanego v powodji. Kazimirus magius iij Paragrapho / folio 37.

T Gdy pozwany na Roku pierwszym niestanie / tedy niestane, go ma daj sadowi szescina sie groszy / Także tezy od wtorego roku / a nie,

Vstawy Prawa Polskiego.

Eu/ a niestanieli na trzecim roku/ tedy swa rzecz traci z wina/ A
iesli by powod pozwawszy niestanal/ Taki ono traci oco pozwal
z wina siedmi grzywien.

Od Listow przysadnych. Sigismundus. Al od szu-
fania zapisow. folio 20.

¶ Pisarze od szukania w Ksiega niemaja nic brac/ a zalisty za/
wieszone Pieczeciami przysadne maja brac dziesiec groszy/ Sktos/
rych sedziemu szesc groszy/ Podsedkowi dwia/ a pisarzowi dwia/
A od Papierowych za pieczęcia Sedziego y Podsedka grosz/ Od
przysednego dwia grosza o niestanie/ Od przysednego w zystu
cztery grosze/ pamietnego wedle starego Statutu.

O wpisowaniu w ksyegi. Sigismundus Fol: 27.

¶ Sedzia z Podsedkiem maja dozrzec/ iżby zapisy dobrze a slu/
sznie byly w Ksiegy w wodzone od pisarza/ czego ma dozrzec y
ten czyerzec w wodza.):():():():():():

Na Sedzja pytac stron. Sigismundus in Pro-
gressu. Folio 33.

¶ Sedzia niz skazni uczyni ma stron pytac mali iescze iakie
obrony albo dowody pewne/ A to by ludzie prosci w swey rzeczy
nieupadli/ Abowiem kazdemu niz skaza/ godzi sie listi ymowe
swey rzeczy poprawowac. ./. ./. ./. ./. ./

Na sedzja obaczyc kto wyznawa. Sigismundus
in formulis inscriptionum folio 45.

¶ Sadowni maja tego dozrzec kto przed niemi wyznawa abo
zapisuje/ iesli in je ma late alborozum/ Jesli inak niemabyc przy/
ieto/ Maja tez obaczic iesli zdrow na ciele y na vmykle/ iesli zdrow
na vmykle a chor na ciele/ tedy tak ma byc pisano iako iest.

O Ruszeniu sedziego. Sigismundus in constitu-
tionibus Piotrcouie. Anno Dom: 1538.

¶ Strona przeciw ktoreyby sedzia skazni uczynil tak maruszyc/
Panie sedzia skazni tey niesprawiedliwey ktoraś uczynil za praw/
wna nieprzymuie/ Ale cie ruszam na Siem walny Koronny
blisko przyszly/ A uczyniwszy takie ruszenie/ tedy Možny chocia
by go sad nieprzydal ma Roc zložyc sedziemu na dzien szosty na
Seymie walnym blisko przyszlym po wyiechaniu Królewstiem/
z skaznia ta ktora uczynil/ A to wszysko ruszenie y Rocu złożenie
mabyc zapisano/ od ktorego zapisu ten co ruszy ma dać grosz pi/
sarzowi. (:) (:) (:) (:) (:) (:) (:) C ii O wyku/

Vstawy Prawa Polskiego.

¶ O wykupieniu zastawy może Pisarz sadzić. Joannes Alberius folio 99.

O Pisarzach. Sigismundus in constitutionibus Cracoviens: Anno Domini 1532.

¶ Pisarze mogą mieć podpiski dla pisania/ A wszakże sami mu się siedzieć przy sadzie y na wypisiech z ksiąg sie podpisować.

Kiedy Sędziego skazni niemoże naganić. Kazimirus folio 32.

¶ Vstawiłismy iż gdy siedzia siedzi przy nas albo przy Woiewodzie/ albo też przy naszym starostie albo przy Wiecach/ Tedy siedzia niemoże być ruszon.

O zapamiętaniu skazni. Kazimirus magnus fol: 32

¶ Gdy strony zapamiętają skazni a przyida o to pytać/ Tedy Siedzia ma wnet powiedzieć i esli pamięta/ a i esli zapomni/ tedy sobie może wziąć do zaintreka na rozmyślanie.

O Ruszeniu Sędziego Grodzkiego. Sigismundus Piotrkowie Anno domini 1538.

¶ Siedzia Grodzki niema być ruszon do Starosty, ale na Siem orzecz wzedowa prosto do Króla.

O Pisarzach. Sigismundus in Progressu fol: 39.

¶ Vstawiłismy iż pisarze od zapisania przey na ieden pozew nie mają braci jedno grosza.

Idem et eodem.

¶ Pisarze za Membrane niemają braci jedno pulgrosza/ A od wypisow bez pieczęci jedno grosz.

O Pisarzu co bierze wieceny niż należy. idem et eod.

¶ Jesliby pisarz z kogo wieceny wziął niż iest Statutem episano/ Taki ma ono wrocić co na zbyt wziął/ y z wina trzech grzywien stronic/ a sadowi trzech/ które wnet na Roku zawitym ma odłożyć/ A jesliby niechciał/ Tedy druga wina czternastie grzywien ma być przykazan.

Pisarz Ziemiński a Sędzja Grodzki mają sye podpisować na liście. Sigismundus in Paragrapho.

Anno Christi 1532.

¶ Gdyby pisarz niechciał tego co siedzia staże/ Albo jesliby wpor nie niepisząc wstał od sądu/ taki pisarz gdyby był przesad Królowi obwieszczen/ tedy ma być wzednu złożon.

O Niestan

Vistawy Prawa Polskiego.

O Niestanem. Idem.

T Gdy pozwany na Rok niestanie / Tedy ten co pozywa ma
dac od skaznicy sedziemu grosza pisarzow i grosz.

O Skazni.

T Od skazni w zysku madać ten co zyszcze sedziemu 4. grosze /
pisarzowi grosz. Item / Od listu przysednego za pieczęcia se-
dziego y podsedka dziesięć groszy.

O Sadzycach. Sigismundus in Progressu fo: 35.

T Kiedyby pozwany na Rok pierwzem albo wtorem stanal y
odpowiedzial / A potym xponie od sedu odszedl / Taki ma byc
karan wina 14. grzywien / A powodowima byc dan Wozny na
wiazanie w onych przeszystach y w winie wedle skazni.

T Idem folio 39. Sed ma stronam rok zlozyć.

O Sedzynach. Jagiello in priuilegio folio 49.

T Sedzia niemoże byc starosta w oney zyemi gdzye sedy trzymas.
Idem et eodem.

T Sedzia na sadzye ma sie sprawowac wedle nauki Króla Kas-
zimirza / A iclisy inak / tedy iego skazni niczemna.

Bonifacius papa folio 40.

T Sedzia ktoryby w duchownym sadzye niechcial czynic spraw-
wiedliwosci / abylo o to trzy kroć pozwani / taki urzad traci.

O Szkody wojenne.

T Sedzia o wszelakie szkody kto ie komu czyni w ciągnieniu wo-
jennem / može sadzic nie baczac nic na żadne odwołki.

Gdy sedzia zamieszkuwa sprawiedliwosci czynic

Casimirus folio 65.

T Gdyby ktory Sedzia zamieszkuwał czynic sprawiedliwosci z
duchownym o iakie szkody / tedy my oddawamy taki sedzye po-
ciagac do sedu duchownego / a onych o takiem zamieszkanie klac.

O Pisarzach. Jagiello in priuilegio folio 52.

T Pisarze ziemszczy miaja przesiebywac w sadu / a gdyby nanie
iaka potrzeba przyszla / taki mogam iyesce swe czlowiekiem god-
nym zasadzic / na ktoregoby panowie Sedzie z inszymi urzednisi-
kami przyzwolili. (1) (1) (1) (1)

Idem.

T Pisarz ktoryby zamieszkuwał tego co na iego urzad nalezy / taki
ma byc z urzedu złożon / a na to mieysce inszy obran.

C iii Sedowni

Vstawy Prawa Polskiego.

Sądowni mają być przysiężni. Sigismund: fol: 28.
¶ Sędziowie Ziemscy Grodzy, Podsedkowie, Pisarze mają
ić być przysiężni, którzy na rocech pierwszych mają przysiądzieć pod
stracieniem urzędu. A to Ziemscy przed Woiewodą albo Kastel
lanem, a Grodzy przed Starostą.

O Prokuratorzech. Kap: rj.

Łazimirus magnus folio 10.

¶ Każdyemu człowiekowi wolno mieć swego Prokuratora.

O Prokuratorze potwarch. Łazimirus folio 84.

¶ Komu potwarz otoko Prokuracyey w prawie zadaje, tedy
jeśli się odwiedzy potwarzy, tedy ten co mu zadał potwarz ma
mu dać za winę trzy grzywny, a sądowi trzy. A który się trzy razy
z potwary wywodzi, takiemu czwarty raz niema być dopuszczony/
czono, y owszem ma być prystowan na znak fałszu, ani inż ma
być rozumian za słachcicą.

Co za moc ma Prokurator? Sigismundus foli: 18.

¶ Ustawiśmy, iż Prokurator taki osiadły iako y nieosiadły, by
iedno miał Prokuracya dostateczna, może wszedzie od strony sta-
nej y sprawować wszystkie rzeczy, cokolwiek iego Princypal ma
rok, by też iego strona pozwania była nadwornym rokiem; okrom
zapisów starych y nowych, których Prokurator czynić niemoże,
kwitować, ani też może pieniedzy braci bez swego Princypala.

O Fałszu y zdradziecznieniu, Sigismundus in con-
stitutionibus Piotrkowie. Anno domini 1538.

¶ Rto by w cudzey Personie wyznawał vksiąg albo Prokutor
wał, to fałsz. /:/ /:/ /:/

O Woźnym y wwieżowaniu

Kapitu: rj. O wyznaniu Woźnego, in consuetu-
dinibus Cracoviens: folio 121.

¶ Gdy kogo pozowie o co, tedy ten o co go pozowa stanaw-
szy na roku bedzye chciał widzieć Woźnego tego co nań pozew po-
lożył. Jeśli mu go niezstawić albo iego relacyey nientkaża, tedy
nievinien na on pozew odpowiedzieć. A wszakże ten co pozewa/
może sobie wzrać do drugich rokow stawić woźnego.

O wwieżowaniu. Idem et eodem.

We mly.

Vstawy Prawa Polskiego.

We mlynie y w karzcie niema nikt dać w wiązania / wyiawsz y
żeby niemial gdzye indzye.

O Woźnym kto go ma czynić/ Casimirus in Par-
rapho folio 32.

T Woźnego niemoże nikt inszy czynic y sadzic / jedno Woiewor-
da. A kto by Woźnego vbił álbo zabil / thedy Woiewodzye winę
przysć ma. (:) (:) (:

O wiązaniu w długach/in consuetudinibus Crac-
couien: folio 122.

T Kiedyby kogo pozwano o iaki dług álbo o co inszego / a on po-
zwany stanawszy na roku / niechcac sie dać szkodzic dawałby w os-
nym dlużu wiązanie / Skazniem iż od takiego ma byc przyieto
wiązanie. Ale gdyby kto komu zapisal istny dług płacić / od tą-
iego zgolá niema byc przyieto wiązanie / ale sad ma skazać w/
iązanie w imienie słuszne / w summie y w szkodzye z winami
trojakiemi / co ten powod ma przyiec.

Woźnego mocowac/ Casimirus magnus folio 37.

T Skazniem iż ani Woiewoda álbo Starosta / Sedzya / Pod-
sedek / y inszy Woźni postrzygani može z nich każdy dać moc wo-
źnemu niepostrzygánemu pozwy niesć. Ktorzy woźni pozwy li/
stownemi mają pozywac ludzye osiadle / wyiawsz y ty kthorzy sa
przy naszym dworze álbo przy sadzycy / mając álbo moga byc slow/
nie pozwani przes Woźnego / imieniem naszym / álbo Starosty/
nym / álbo Sedzyego. " " "

O Woźnym gdy pozew kładzhe. eodem paragra-

T Gdy pozew Woźny kładzie / tedy gi ma polozyć v Włodarzā /
y ma powiedać od kogo kładzie pozew y na kogo.

O świadectwie Woźnego/in consuet: Crac: fo:123

T Gdy potrzeba wyznania iakiego przes Woźnego y inszego /
Tedy Woźni ma w swym powiecie własnym zeznac v ksiag / a to
gdy zapisza vrzecenie / Tedy onemu wypisowima każdy sad wie/
rzyć.

O Woźnym gdzye ma pozew klasę: Sigismundus
in Progressu folio 32.

T Gdy Woźni pozew kładzie / tedy przy sobie ma mieć jednego
słachciciá dla swej śmierci / y ma pozew polożyć w dworze álbo v
Włodarzā / álbo v Kmietiá / álbo v Ogrodniká / Jedno gi ma lu/
dzyem obiawic / żeby o nim ten wiedział kogo pozywała.

O Swia

Ustawy Prawa Polskiego.

Q Swiadfach/ Kápitu:rij.

G wiadkach kletysh. Eozimirus magnus fol:17.
¶ Gdyby kto stawil swiadkizatlete ku iakiemu swiadectwu y
dowodowi/ A strona przeciwna naganilaby im/ tym iż sa w klas-
twie/ takowemu ma byc dano na insze swiadki i esliby sie na nie
bral/ A esliby ich niemogl miec/ Tedy ten co ie klinie/ ma im klas-
twy podnieść dla onego swiadectwa/ A esliby im klatwy niech-
cial podniesć/ tedy iednak ku swiadectwu maja byc przyjęci.

Q Sugach. Kapitu: iiiij.

Ktory sluga uczyni zle y domowi na pana. Kazimi-
rus magnus folio xiiij.

Gdy sługe pozowa o iaka krzywde albo wystepek / A on sługą
stānowszy na Roku zmowilby iż mu pan kazal / māyduicmy iż sie
ten niewymowią bedzie winien odpowiedać / a iesli winien / Te
dy winna ma być karan / A iesliby niebył posłuszeń prawu, taki za
zwycięzonego ma być poczytan. (:) (:) (:) (:

Gdy pan sluge albo włodarza obwini. idem fo:30.

T Gdy pan stuge álbo Włodárza obwini, tedy sie winien szescia
swiadkow odwiecť každy z nich. // // // //

Gdy fluga páná rátuje. Idem folio 38.

Sługą wszelkiego stanu gdy kogo raní broniac páná swego/takowemu sludze ten co goranią y iego przyjaciele zá zle miec niemoga/y tež niemáia/ale gdy by v sadu dobył albo ranil/takor wy na lásce nászey.

¶ Sługach niewolnych. Jaggiello folio 46.

T Sługa miewolnego winien pan osądzić na ktorę zby dziedziny chce/ a jeśli liby rcieli/ tedy ten pan do którego przyidzie ma powiedzieć w naszym dworze iż ma takiego sługa bieguna/ Jeśliby nie/ powiedzyał

Vstawy Prawa Polskiego.

powiedział / a ten czyn sługą był dowiodły na świadectwem iż
był w niego / tedy ten co onego zbiega w naszym dworze niepowie-
dział ma go zapłacić z wins trzech grzywien.

**Gdy sługa czyn komu gwałt uczyni / Joannes Al-
bertus folio 107.**

T Gdy sługa czyn komu gwałt uczyni / tedy takiego sługe zaśać
wiego pana z slachta y z woźnym / y żedac snim prawa wiego pana /
Jesli snim prawa nieda / tedy sam pan winien o on wystepel co
sługa uczyni / odpowiadac.):():():():():

Gdy sługa uczyniwszy gwałt vciecze. idem fo: eodē.

T Gdy sługa vciecze uczyniwszy gwałt komu albo co zlego / tak
iż go woźny z slachta niezastanie / tedy pan iego winien oprawo-
wać / albo przysiac samotrzec / iż mu niekażal tego uczynic / Ant
mu rādzil vciec. :/: :/: :/: :/: :/: :

O slugach co niechce imać złodziejia. Alexander fo: 106

T Slugą gdy z roszczenia pānstiego niechce iac złodziejia / taki
ma być rozumian bezecnym / A kroby też takiemu śladze przymo-
wić co złodziejia poymać za wystepel / takiego samego co przymo-
wi czyniem bezecnym.

O Łożnych chłopiech. Sigismundus folio 28.

T Gdy chłop lozny przyjdzie do miasta a nie vrzadzi sie albo nie
robi rzemiosła do trzeciego dnia / taki przes vrzad miejski ma być
poiman / ktem māia robić okolo grobley albo przekopów.

**O śladze co gwałt uczyni. Sigismundus Craco-
wie Anno Domini: 1532.**

T Gdy by kto był pozwan iż twoj sluga uczynił gwałt domowy / za-
bil albo ranił slachcia z roszczenia twoego / z takowym sluge wi-
nien pan sprawiedliwość czynić / A zwłaszcza iesliby był zaśtan w/
niego z woźnym y z slachta / a iesliby nieuczynił / tedy sam pan o
ono co iego sluga uczynił winien odpowiedać / także też y orow/
miesz y wystepel / A wszakże iesliby sluga ten co komu krywe
czyni był osiadły / z takiem pan iego niemoże sprawiedliwości czy
nic / Ale ma być z osobliwości y z osiadłości pozwan.

O odstaniu slugi. Alexander folio 107.

T Slugą przed woyna albo insza potrzeba od pāna odstać niemo-
żer chley iedno szesc niedziel / a który był odstał vpornie / Takiego
czyniem bezecnym. .:. .:. .:. .:. .:

Gdy sluga komu uczyni szkodę. Kazim: mag. fo: 27

D Gdy sluga

Vstawy Prawa Polskiego.

Gdy sluga a zwlaszcza golota rzeczy komu szkoda / za takiego pan ma iego dosyc czynic.

Odszaniu slugi. Sigismundus folio 3.

Sluga kazdy gdy ma od pana odstac / tedy ma panu powiedziec przed woyna y insza potrzeba.

Kto zle rzeczy gloskazania paniskeego. Cazim: fo: 38

Gdy kogo pozowa o iakolwiek wystepet / a on stanawszy stan nowi istca tego co mu to kazal rzecznicy esli go isciece zastapi / tedy ten cogo pozowa wolen / a z tym co go zastapil ma byc postapiono prawem / ktory zastepca winien tamze wnet odpowiadac o on rzecznik / a esliby niechcial / tedy ten co go pozwano ma byc przymuszon ku odpowiedzi.

O pszech a myslivcach. Kapitulum xv. Cazimirus magnus folio 24.

Idzi skarzyl sie iz go Phalkow pies wyadl z poszczwania / Phalk przal onego poszczwania / W takowej rzeczy gdyby Idzi swiadcow nienial / Tedy sic Phalk bliszsy odwiesc iz nieszczwal.

Olowieniu zaicow. Jagiello folio 47.

Gobawiac sie szkod w zyciach rstanowismy aby zaden niesmial na crudzey dziedzinie lowit zaicacy / Poczawszy od swietego Moyciecha az do zebrania wszystkich zyt z pola / Abowiem ktoby polamal / tedy przepada trzy grzywny winy / na czyicy dziedzinie polamie. (*) (*) (*) (*) (*) (*) (*)

Kto komu psa albo zwierz wezmie. Idem.

Gdyby kto komu psa potaemnie albo gwaltem wzyal / zwierz albo psa w poszczwaniu / Takowyc wezmie przepadnie stronie trzy grzywny / a sadowit trzy. ./. ./.

O sprawie wojskowej. Kapitulum xvij. Choragwi. Cazimir: mag: fol: 9.

Ktoby niesial na woynie pod swa choragwia na miejsci iem na znaczonym zbraniac sie tego co na nalezy / a bylby nalezy on przes Podkomorzego onego Powiatu albo oncy ziemie / w ktorej wojsko lezy / Tacy maja byc przed nami postawieni. A konie iego temu z Podkomorzem maja byc przywlaszczeni.

O Szoltysech. Cazimirus magnus folio 10.

Szolty

Vstawy Prawa Polskiego.

T Szostysi Pánom duchownychy świeckich winni woyna służyć wedle mądrości swych.

Gdzie ma wojsko stać. Kazimirus Folio 16.

T Ciagnac na woynie żadny niema stać w domu ani na wsi/ iec dno polem; ani szkod czynić w bydle pospolitym y w innych rzecach/ tylko słusza żywność mieć maja. Niemaja też sobie czynić bud z żadnego dzewa do budowania. A kto komu szkodę uczyni/ tedy ia winien nagrodzić iako ia poprzysięże ten co szkodem/ z wina szesci grzywien/ sadowitry astronie trzy.

O służbie wojskowej. Kazimirus magnus folio 34.

T Kądy Ślachcie osiadły w inien woyna służyć/ ludzimi/ konimi/ zbroia/ tak iako może nalepiey. A wszakże z granic królestwa naszego niewinni ciagnac/ alizby sie im dosyć zostało za ich służbę/ abyli by od nas proszeni.

Zold od Króla Ślachcie. Kazimirus magnus fo: 92.

T Gdybysmy ciagneli na woynie z granic królestwa naszego/ Obiecuiem kżdemu z naszych poddanych służacemu woyna dać na każde dzewce piec grzywien/ A szkodę y wiązanie kżdemu królowiym miał winnismy nagrodzić. Idem folio 15.

T Zadney woyny vchwałić niemożem bez wälnego Seymu.

O służbeniu na woynie. Joannes Albertus fo: 105.

T Przed ruszeniem wojskowym maja być Seymy powiatowe na miejscach zwykłych y w starostwach opisanych.

O ciagnieniu na woynę. Sigismundus Folio 10.

T Rastellani winni powiaty swe wiesć na miejście przes nas na znaczone. A maja thego dozrzyć y kārac/ iakoby komu krzywda niebyła. A kto by komu krzywde uczynił albo szkodę/ ma go nam deferować/ iesliby mu szkodę uczyniono/ bedzie sam winien zalożyć/ a nam winien czternasieć grzywien odłożyć. A niż sie Rastellan ruszy na woynę/ ma obwieścić swemu powiatowi tydzień przed ruszeniem miejście/ y ma na onym miejsci mieszkac przes cztery dni/ a potym ciagnac bez szkody ludzkiej/ płacac żywność wedle vstawy. A gdy przyciagna na miejście oznaczone wiciami/ tedy Rastellan ma oddać on powiat Woiewodzy swoemu.

Kto winien woyna służyć. Sigismundus Folio: 15.

T Ktoby pod nami miał osiądrość/ a wici wojskowe by go w osiądrości zastały/ winien woyna służyć/ a z innych dobr postrojnych wyprawować. Abowiem iesliby inak uczynił/ tedy mu iego zdziałanie niepójedzie.

Vstawy Prawa Polskiego.

O Wiciach. Sigismundus Folio 21.

T Niz bedzye ruszenie woienne/ tedy pierwey troie wici iedny pod drugich rozeslem/ A na ostatecznych oznaczym dzyen y mieysce Seymowi powiatowemu. Ma Kasztellan postanowic dzyen sciagnienia y mieysce przes Krola polozone. A Kasztellan kazdy z tey Slachty ktoby iedno konu krywde czynil/ bedzye mogl vczy nić sprawiedliwosc. A ktorzyby go niebyli poslusznii/ ma ie nam deforowac. A iesliby sam niedeforowal/ tedy sam winien szkode zapłacic.

Idem.

T Jesliby sam Kasztellan chorował/ thedy mieysce swoie moze czlowiekiem godnym osadzic

O Kasztellanem ma slachta ciagnac. Sigis: fo:30.

T Kasztellan wyiechałszy na wojne/ ma cztery dni na mieyscu Slachty czekac/ jeby sie do niego zjachali. A ktorzyby swym wojstem iachali czyniac szkody/ takowi winni sowicie szkody oprawowac. Niema tez Kasztellan z wojskiem we wsi stawac/ ale niedaleko wsi. A iesliby kmiotkowie niechcieli wiesc potrzeb do wojska/ tedy Kasztellan ma poslac z wojska do wsi bliższych/ kto rzy maja rozdawac potrzeby/ A tego dozrzesz iżby gotowymi pieśniadzmi placono wedle vstawy. A kto co iednym koniem dowiezie siąna/ to za nie grosz. A na ile koni zaprzega/ tyle groszy. Item za kopę trzy grosze. Owsa koniec za grosz. A za kopę owsa dwia grosza. Item wol za pulgrzywny/ Jadowicą za 16 groszy. Wieprz za 20 groszy. Skop za dwia grosza. Gesi/ kury/ iako jest opisano w starym Statucie.

O niepuszczeniu z wojny. Sigismundus Piotrcouie Anno Domini 1538.

T Bedzyem sie strzedz/ iż niewypuscim nikogo z wojny/ okrom chorych/starych/ y tych cosa na rzeczy pospolitey/ okrom Podstas roscich/ ktorzy sa na tym mieyscu gdzyesa sady/ albo co zamki dzyerza pograniczne. (:) (:) (:

O tych co szkode czynią. Sigismundus Cracouie.

Anno Domini 1532.

T Stymi co ciagnac na wojne szkode czynia/ Hetman/ Woiewoda/ albo Kasztellan moze sprawiedliwosc vczynic. A stymi co ciagnac do domu czynia szkode/ albo ieszcze doma mieszkajac/ obieciem sprawiedliwosc vczynic/ albo naszy vrzednicy vczynia/ wedle vstawy Koronnej.

O Kapłaniach ośiadłych. Kazimirus mag: fo:10.

Kapłani

Vstavy Prawa Polskiego.

T Kapłani kądegostanu co oyczyste dzyedzictwo trzymać wini woyna slużyć. A ktorzyby niesłużył/ ten imienie do Króla traci.

De eodem Casimirus folio 95.

T Gdy iest syn albo brat godny ku wojnie/ tedy syn za oycą/ brat nierożdżelny za brata wojna slużyć może / tylko niechby byl tak wyprawion iakoby ja sam očiec albo brat slużyć miał.

O żołnierzach. Joannes Albertus folio 108.

T żołnierze co czynia iżkde ciągnac na wojne mają być przed Starosta przymuszeni/ iżby szkode albo krzywde oprawiili.

O Mieszczanach. Alexander folio 113.

T Ktory mieszczanin ma imienie żyemskie/ taki winien woyna slużyć/ Chocby Król uczymył wolnym/ tedy iednak ty listy sa nim czemne.

O chorych wolnych od wojny. Sigismund: fo:32.

T Przed woyna na Seymie powiatowym ma być okazan kożdy slachcie chory Castellanowi oney ziemie/ a obacyli Castellan iż chor/ Tedy taki może doma ostać/ a wszakże miasto siebie ma wyprawić poczet wedle maitności/ Pod ktorym iesliby v nasiego imenie vproszone/ tedy taki ozdrowiawszy ma przysiącze cztermi dobremi slachcicy/ ktorzy iescze w sztyku mają być miadowani albo też z insza dobrą slachtą/ a iesliby nieprzysiągl/ tedy ono imienie pod onym ostanie cosmy mu ie dali.

O bronieniu Granic. Jagiello in Privile:fo:51.

T Slachta winna bronić granic od wskotów nieprzyjacielskich swym kosztem/ A gdybysmy z granic wojsko ruszyli/ tedy poddanym nászym winnisi my szkode nagrodzić.

O poimaniu na wojnie. Idem et eodem.

T Gdyby w nászych pánstwach byl kto pojman/ tedy smy go winiż wiezienia odkupić/ Allegdyby za granicami byl pojman w nie przyjacielskiej ziemi/ yszkody/ y wiezienie winnisi my nagrodzić.

O wiezieniu na wojnie. Idem et eodem.

T Gdyby kto z poddanych nászych pojmat więznia na wojnie, ie sli slachcica/ tedy go nam ma przywiesić/ za którego mu mamy dać Kopę/ iesli chłopą tedy go sobie mamyć.

O russeniu z granic. Idem et eodem.

T Gdybysmy poddanyim nászym roszazali ruszyć się na wojne z granic/ tedy niż sie rusza obiecuiem im dać na szkode Kopią/ pieć Kop groszy/ A gdybysmy im pieniedzy dali/ a potym się do dwu lat nieruszyli/ tedy poddani nászy niebeda winni nam onych pieniedzy wrócić.

Ustawy Prawa Polskiego.

Gwynosci wotennay. Idem et eodem.

Tkto chce sam iesc y konie karmic/ tedy tak ma zywosc placic:
za Wozu pulgrzywny/ za Jatowice 16. groszy/ za Skopu 2 grosza/
za dwie Gesi grosze/ za szesc trzy grosze/ za kope owsa grosz.

○ Škodach na wojnie.

T Kto kogo pozowie o szkodę, tedy powód ma na szkodę przysiąc
a iesliby sam być niemogł na roku, tedy może przysiąc przes protu-
ratora.

Džábicium v o Eánach. Ká-
pitulum xvij. Casimirus folio 16.

T Pożwał Jan Piotra iż gorął na ulicy / Piotr wyznał iż Ja
na ranił, ale oto iż go też był Jan ranił pierwem czeego chciał Piotr
dowiedzieć / a iż Piotr o rany nie starzył / y owszem się mścił / My w/
takowej rzeczy skarciem dowod na rany Janowi.

Edy sláhčic sláhčicá zábýe albo ráni.

TU stawiliśmy iż za słachcicą zabitego szesdziesiąt grzywien / a
za członek vciety 30. grzywien / a za każdą inszą ranę 15 grzywien.

Ozabiciu y ranieniu slachty / kmecia, idem et eodē.

Kto zabię sláhcia winien zań dać bliższym zo grzywien/záxe
ciecie reki/nogi/nosá i s grzywien/zá včiecie wielkiego pálca v
reki s grzywien/zá insze pálce po trzy grzywny/á tak tež y zá in/
szerány v pálca y indzie/á kremu ten co ráni/przepada ránnemu
winę trzy grzywny. Item/ Zá kmiecia zabitego 10. grzy/
wien/á to pánu 4. A bliższym szesc/á zá rány krwawe kmieciowi
grzywne/á pánu druga/ a to i esliby obá inszych pánow/ tedy sie
máia oni pánowie ona winę rozdzielić.

Gdy komu matke zabija. Idem et eodemi.

SMac zabita ma byc synowi placona chociaby byl Bekart.

Grábiciu brát brata. **I**dem et eodem.

T Postanowiliśmy/ iż gdy brat brata zabije/ albo bliski bliżnego/
tedy ten zabijak od spadku odpada/ a imienie zabitego na dalsze
przyjaciele przysć ma/ A ktemu takiego zabijaka czyniem niesławno-
nem a niegodnym żadnego przedu.

Gdy zabitego obwioda Hożnym. Kazimir:fo:23.

¶ Woźnemu od oglądania zabitego mabieć dan grosz.

Opferjeniu sláchty y Emiecia.

Gdyś flak

Vstáwy Práwa Polskiego.

Gdy sláhciec sláhcieca vderzy iż nie do krwie / zá tákie vderze-
nie ma mu dác trzy grzywny / á kmečiowi zá vderzenie wiardu-
nek / á onemu sláhciecowi co woyny nieslužy / ma mu byc dano zá
tákie vderzenie grzywne. (:) (:) (:) (:

Gdy chłop vderzy sláhcieca. **C**azimir:magn: fo:8.

Gzá vderzenie od chłopa sláhciecowi ma byc dano trzy grzyw-
ny / á sadowi trzy : rána krwawa od kija / tezże wagi iako y od mie-
czá : zá głowe práwego sláhcieca so grzywien / zá ráne práwego
sláhcieca so grzywien : zá ráne kreowanego sláhcieca trzy grzywny

Kto kogo ráni w žárcie. **C**azimirus magnus fo:29.

Gártosz stárzyl na Andrzcia o rány / Andrzey sie znal iż ráni
niechcat w žárcie / My w tákowej rzeczy stázniem / iż Andrzey
ma dosycycznic Bártošowi zá rány.

Kto kogo ráni przed Królem. **I**dem folio 39.

Gkto by kogo ránil przed námi / taki bes milosierdzia ma byc karan /
kto mieczá dobedzie á nie ráni / to na nászey woli nalezy : tak
że tez y przed nászym Starostą ma byc rozumiano : á kto by przed
Arcibiskupem dobyl kordá / taki ma byc karan wina i 4 grzywien
Arcibiskupowi : á kto by sposne słowa mowil przed Arcibiskup-
em / taki Arcybiskupowi ma dác winy 3 grzywny. Gdyby kto
kordá dobyl przed nászym Rycerzem / taki w lasce Rycerzowej : á
ktoby ránil / takiem u reka ma byc przebodziona.

Oplaceny zabitego. **J**oannes Alberius folio 107.

Gkto sláhcieca zabije / taki zabijak ma dác zań 120 grzywien / A
rok y szesć niedzieli siedziec w wieży / Ktorego siedzenia żadnym
obyczáiem vydzi niemože / chocia by sie z przyaciely ziednal : á ktor
ryby zabijak tako osiadły iako y nicosiadły viáchal z korony / boiac
sie wieże / taki ma byc przes Woźnego wywołan bezecnym.

Kto kogo zabije bronięc sye. **I**dem et eodem.

Gdy kto kogo zabije bronięc sie / takiowy ma przysiadz samoszoste
iż go zabil bronięc sie / A gdy przysięże / tedy vchodzi wieże / á wszak
że zá głowe ma dác so grzywien.

Kto kogo zabije bronięc dobr albo poddanych swych

Idem folio 108.

Gkto kogo zabije bronięc dobr albo poddanych swych / taki zab-
bijak vchodzi wieże / á wszakże zá głowe ma dác 120 grzywien.

Ozabicie albo o rány iákie Prawo. **S**igismundus

Piotrcouie Anno Domini: 1538.

Orány

Vstavy Prawa Polskiego.

Górany Sládeckie y tmiece/máia mieczanie prawo Pol'skie sadzic pod wina i grzywien stronie/ o które winy máia oda powiedac przed sádem ziemskiem zwicie.

G Zwadze w Syem. Sigismundus folio 22.

Gostawilismy/ iż gdyby kto na kogo miecz dobył w Siem/ taki przepada winy zo grzywien/ a iesliby kogo ranil/ Tedy wina przed tym vchwalone ma byc karan/ a iesliby kogo zabil/ taki na gárdle ma byc karan. Starostowie máia tego dozrzeszyc to Erekwowac; a vcieliby taki/ tedi ma byc z ziemic wywołan/ ktorego inż czyniem od tad nieslawnym.

Kogo ranig swieczke zágasiwszy. Cazimierius folio 24.

Gstarzyli sie Idzi na Phalka/ iż gdy sie zwada z stala w domu v tego Idziego/ tedy Phalk swieczke zágasil/ a w tym Idziego raniono niewie kto/ Phalk zna iż swieczke zágasil/ ale sie przy iżby Idziego ranil: My w takowej reczy stazuem Idziemu przysiadz iż niewie kto go ranil/ a gdy przysieże/ tedy mu Phalk winien rany oprawowac.):():():():

G obwodzeniu ran. Sigismundus folio 24.

Górany máia byc za swieza obwodzone przedem Grodzkiem/ a ktory chor/ ten ozdrowiaszy bliżny.

O Soli. Capitulum viii.

G soli zakazane. Joannes Albertus folio 102.

Gktoby kolwiek mial sol zakazana/ Sládecic/ Mieczanin/ kmen/ a zastano ja vniego/ takimaby karan wina i grzywien: a ktoby winy niemial czym placic/ taki mabyt wsadzon/ yma tak dugo siedzec až zaplaci.

G tych co soli zastawaja. Ibidem.

Gcico sol zastawaja/ iesliby sie inak záchowali niż przysluzsa/ tacy przepadaja winy i grzywien Woiewodzie tego powiatu/ przed ktorem Woiewoda tacy winni stanczyc záwine dosyc vczy nic/ ktora wina obyczaiem ziemskiem ma byc wyciagniona: a iesliby ten co soli zastawa nierzadnie/ byl nieosiadly/ aniby tez mial winy czym zaplacić/ taki ma byc wsadzon tak dugo ažby wine zaplacił.

G wolnym przedawaniu soli. ibidem.

GSol przywozna wolno każdemu przedawac y kupowac/ nieszypniac iey do miejstiey strzyny.

O Soli

Vstawy Práwá Polskiego.

G soli zákazaney: Sigismundus folio 24.

T Vstáwilismy/ iżby soli zamořstiey indzrey nienýwano w naszym królestwie. A w których krainach soli krupiastey vžywano/ tam naszey soli Rustiey vžywac máia/ ktorey soli stlad ma byc w Bydgoszczy/ z kąd máia brac kłode do sypania po grzywnie.

T Item/ gdyby sol Rusta niemogla byc w Bydgoszczy/ thedy tym co iey vžywali wolno vžywac soli takiey/ iakiemoga dostac/ tak dlu go aż sol Rusta przyiedzye/ ktoro gdy przyiedzye/ tedy masia wywolac/ aby żaden soli krupiastey do szesci niedzyel niemialz. A v kogobu ia potym zastano/ taki ma byc karan wina i Grzywien. A v kogobu ia zastano wiozac powywalaniu/ ten wszyscy kupia traci. T Item/ Páluczanie y Kráiniarie inszey vžywac niemáia iedno Rustiey. . . .

Q Cle. Kápitulum xix.

G skázeniu Cel: Casimirus tertius folio 10:

T Clá wszyscy ktoro sa nadane po smierci Króla Wladiislawa Oycá naszego Kassniem y w niwez obracamy.

G tych co clá wybieraia a práwa niemáia: idē et eod Celnicy pod wina Przywileju niżey opisana/ od Slachty/ od soli/ y od inszych rzeczy brac clá niemáia. A kthoryby Celnik brak tak osiadly iako nieosiadly/ taki winien przed sądem Ziemskim zwyciezon/ tedy do Grodu ku exekucyey ma byc pozwan.

G wolnosci slachty y duchownych od Cel y od Zar-
gowego: Joannes Albertus folio 105:

T Slachta y duchowni/ tak tez oddani ich sa wolni od clá y tar-
gowego/ od takich bydl co ie doma vchowalia ku przedaniu/ albo
tez gdy iakie bydle kupnia nie na przekup/ ale ku swoiej potrzebie.

T Item/ Piwa z kąd chca wolno im wozić/ y doma ie robić.

G Clach: Alexander folio 95:

T Kto swé własne wiezy ziemia albo woda/ przysiegły iż iego
własne a nieprzekupne/ tedy wolen od clá.

G cle sobie wolnym: Alexander folio 118.

T Ktoby sobie clo vstawił bez dozwolenia naszego/ a Rad naszych/ taki ono imienie traci/ na którym clo vstawił: a wszakże o to prawem mabyc zwyciezon. . . .

G cle wodnym: Sigismundus folio 11.

T Gdy ktory slachcie wiezye życie woda/ taki gdy przysieże iż iego

E iego

Ustawy Prawa Polskiego.

iego własne żyto / albo sługą ten co jest przy życiu iż jest nieprzekupny: taki wolen od clā / pod wina na Celnika rządziona.

O nowym cle. Sigismundus folio 15.

T Rzeczy gnał węsy albo wiozły story / y insze tym rowne z krolewską / a clā by niedał: taki ma być karan wina iako skarża rzeczy pospolitey / a to na imieniu y na inszych rzeczach / o co iednak prawnem ma być zwyciężon. /:/ /:/ /:/

O tym co Listow niema na clo. Sigismundus folio 28.

T Rzeczy clo wybieraj / a na nieby jakim trasunkiem listy strać / takim w nas y potonikow naszych lasti szukać.

O tych co clo albo targowe wybierają. Sigismundus folio 28.

T Celnicy na wodach / na zyemi / gdyby z kogo wieczej clā wzyleli niż przysięma / albo od tego od czego clo albo targowe być niema: tacy pozwanibyć mają / y przesad przynieszeni / aby ono wróciły co wzyleli. Też od kol misek / kopaniek / y im rowne ma być targowe webrane / ale wedle dawnego obyczaju.

**O cle y targowym. in constitutionibus Piotrco-
nie / Sigismundus Anno Domini 1538.**

T Ślachetny duchowni sa wolni od wszelkiego clā / gdyby coswego własnego przedawali / albo co kti swoiey potrzebie kupowali.

T Item / Ustawiłsmy iżby Celnicy y wszystcy byli ślachta a Krzeszówiany / wyiawszyszy Starostowie co dzyer za clā w pieniadzach / temu wolno mieć co chce / Abowiem sami winni o takowe rzeczy odpowiedać. A ktorzy celnik którego ślachetcia o co niesprawiedliwie wtłoczą / albo też o targowe / a z negoby albo z kogo innego co niesprawiedliwie wzyal: takowy celnik o takowa rzecz przestego kogoby wtłoczą / może być pozwan do sądu zyemskiego / albo Grodzkiego / onego powiatu gdzye ma clo: Albo też gdyby był na naszym Dworze / tedy nadwornym rokiem może być pozwan / a tam winien odpowiedać / niewymiatac sie iako pozwan z urzędu / ktorzy ziemie ani Powiatu niema. A gdyby celnik o clo albo o targowe tak niesłusznie y tak nieurzednie wybierane / był do kregosadu pozwan a zwyciężon: takiey stronie ma wrócić ono co wzyal / z winna 14 grzywien / kora stronie przysć ma / a Sadowi trzy grzywiny.

T Item / Gdyby był Celnik pozwan / a narożnik bystat / tedy jeśli ślachetcia ma przysiąc / żem niewzyal wieczej / iedno co przysię miało sprawiedliwie. Takteż też y inszy Celnicy na wodach y Starostowie sprawować się mają / iesliby kogo wtłoczą.

T Item / Gdzye mosty czynią nie dla potrzeby iedno dla swego pożytku / aby brał mostowe: w takiey rzeczy może most zrzucić a brodem

Vstawy Prawa Polskiego.

brodem iechać / ktorego brodu nikt chytroscia swoia kążić niemoż
że / pod wina wyższej opisana. Item / Jesliby poborca clo albo
botargowe wybierał nad wolność ludzi slácheckich albo duchow-
nych / takowego Poborce ma Pan iego stawić vsadu / chociażaby
go niezastano / y reczyż zań / iż prawni dostoi / aż swoy wystepet
dosyć uczyni. A jesliby ten to Poborca niemial czym szkody na-
grądzać / takiego Pan iego ma wydać temu komu szkode uczyni. /
A jesliby pan Poborce swego przed sądem niesiąwil / tedy sam wi-
ni en stronie bez wszelakich odwlok dosyć uczynić / ktemu y Ap-
pellacya iſć niema. Item / Gdy Poborca bedac nieslachcic u-
czyni krzywdę slachcicowi okolo clā / tedy to na woli tego slachcicu/
tak chceli dowiesć na poborce / chceli mu dopuścić odvod. Item /
Jesli Poborca slachcic / tedy sie ma odwiesć wedle ważnosci sum-
my: Jesli nieslachcic / tedy o 10 grzywien samowtor: Jesli owe cz-
szasumme / tedy samosiodm / A to tak / iż niewzyal wieczej nad
wolność pospolita. Item / Miasta ty co tež clā mają / tymże
tež obyczaiem wyższej napisanym winnisiwe poborce przed sądem
stawić / y dosyć uczynić / żadnemi odwlokami niebiorac. Item /
Od kimieci co ku swej potrzebie kupuja iż nie na przekup / albo
tež kiedy swe własne przedawają / targowe niemabyć brano.

Item / kto by miał tež szkode w żywioch albo w latach / ed wo-
zow / od koni albo bydl co na targ ida: tacy mają być zachowani / a
szkode obwiesć woźnym y dwiemā slachcicom: A jesliby woźne-
go albo slachtry niemogl mieć / tedy dwiemā człowiekowi przysięgle-
ma ktorę kolwick wsi: A iako oni co oglądają szkode oszacunia/
tak ja ten winien oprawić co ja uczyni. A jesliby sie iemu w tym
na lastku krzywdą zstała / taki może pozwać do sądu zyemstiego o/
nego co go powściagnal: A on co go pozowa bedzye bliższy przy-
siadz na one szkode co ja oni oszacunia / gdy ja ogladowali.

O Celnikach. Sigismundus folio 2.

Item / Kto by Celnik clo wybierał od Persony duchowney albo slá-
checkiey nad wolność pospolita: takowy celnik przepada wine so-
wita / Oktora wine duchowni mają pozwać do sądu duchowne-
go / a slachcic przed Stáoste. A obaczyli Stáosta albo Podstá-
rosti / iż celnik vstąpił nad wolność pospolita / tedy one wine ma z
Celnika bez przedłużenia złupić. A jesliby Stáosta sam clo trzy-
mal / a stáostwo by w pieniadzach miał / taki na sumnie sto grzyw-
ien traci / y ono co wzyal na Stronie sówicie wrócić. A jesliby
stáostwo k wierney rece trzymal / tedy ie traci.

Q Ezechach. Kapitulum xx.

E ii Owoz

Ostatwy Prawa Polskiego.

○ Wolności na rzekach. Kazimirus tertius fol: 90.

○ Wszelakie rzeki którymi idzye zpuśta nasze / y z ich biegami / chociaby ktomiał na nie osobliwe prawo / tedy iednak niewolno miomu na nich iazow czynie / takowych ktoreby hamowaly drogi kupcom iadacym woda / w statkach wszelakich. A ktoby od takowych iazow bral clo z kupcow / a byl o to przed Starostę pozwan / taki stanowiszy ma ono wrocić co wzyal / z winem 14 Grzywien / w ktora wine my tejsze iazy w dawamy / w Królestwie.

○ Wolności rzek. Joannes Albertus folio 93.

○ Na Wisle y na inszych rzekach niemaiaby iazy / ktoreby przekazywac miały szyprom / y owszem od Thorunia ma być wolne szcie Wisla. / / / / /

○ Zcieku Wisly. Sigismundus folio 5.

○ Ostawilismy / iż gdyby Wisla albo insza rzeka dziesiątka Dziesiątne nasze z dziedzina poddane go naszego / ktoreby dziedziny leżały nad rzeką / w takowej rzeczy dozwalamy poddanych naszym vzywac brzegu onej rzeki / tak szeroko iako szeroko zaszła granica onej dziedziny iego. / / /

○ Wisla / Wartie / y inszych. Sigismundus fol: 16.

○ Ostawilismy / iżby wszelkie mlyny / iazy ktoreby byly na Wisle albo Wartie uczynione / a zwlaszcza coby wadzily ku szcier Szkutam / Trastam ic. aby byly stajone. A ktoby ich niezlożyl do zpusztu blisko przyslego / aby byl pozwan do sedu naszego : taki na roku pierwszym ma stanac iako na żarwitym / y ma być przykazan winiszczedziesiat grzywien.

○ Przysiegach na wodach. Sigismundus Cracouie Anno Domini 1540.

○ Gdy Pan albo sluzebnik iedzye po rzece z żywem / a przysieże iż jest żyto nieprzekupne / tedy taki wolen od clā. A gdy raz w sory przysieże / tedy ma wzyci list od Celnika wyznany / ktory gdy rkaże inszym celnikom / tedy mu wieczej przysiegac nietrzeba.

○ Pieniadzach. Kapit: rrj.

○ Monetie idacej. Kazimirus magnus folio 32.

○ Ostawilismy / iż iedna monetā ma być w Królestwie naszym / ktora ma być wieczna y wagi dobrey / tak iżby była ludzjom po stronnym przyjemna. (:) (:) (:

○ Brakowaniu pieniedzy. Kazimirus tertius fol: 87

Ostawilismy /

Ustawy Prawa Polskiego.

G Ustawiłismy iżby żaden niebrąkował drobnymi pieniadzmi/
których mabyć dzyewieć za pulgrosią / a ktho by miał iaki osobliwy
przywilej na którymyby staly grosze szerokie Pruskie / tedy iednak
żą nie mabrat drobne pieniadze / gdyby ten cokładzye pieniadze
niemial groszy prustich / a wszakże za każdym grosz ma mu byc to
dano iako takie grosze ida niedzy kupcami / co tho wszystko ma
byc trzymano pod wina wyższej opisana : A gdyby człowiek du-
chowny niechciał braci pieniedzy drobnych żadziesiećine / takowy
ony pieniadze traci / które nam mają przysć. N tego ma Starosta
doyżrzyć któryby słachcić pieniedzy drobnych braci nichciał / Taki
takowy pierwoszy / w thory y trzeci raz ma byc każda razem karan wi-
na 10 grzywien / czwarta razem trzymidzieszy / w których sie ma w
wiązać Starostę iemu w imieniu na nas. Gdyby w mieście żadko
ra kupia braci drobnych pieniedzy niechćiano / Tacy mieszkańców
thakasz wina mają byc karani iako y slachta / A gdyby kupiec albo
kramarz za iaka kupia pieniedzy drobnych braci nichciał / taki ku-
pią traci do nas. Kiedyby kmieć nichciał braci drobnych pieniedzy
tedy wiardunk przepada / a kramarz pulgrzywny. **G** Item/
Ukogoby naleziono falszywe dwia grosza w grzywnie / then one
grzywnie traci. **G** Item / Ukogoby naleziono szesc groszy fal-
szywych w grzywnie / taki mabyć karan wina wyższej opisana.
G Item / Dlug zapisany thakamoneta ma byc placon / iaka jest
zapisana. **G** Item / Tych rzeczy o tym napisanych Starostów
wie mają doyżrzyć. **(*)** **(*)** **(*)** **(*)**
G Pieniądzach iakie mają byc w królestwie. Cazi-
mirus tertius folio 10.

T Drobné pieniadze mala byc brane dzyewicę zá pulgrosa/ A kto
by mial zapisane grossze Czeskie / taki ie ma brac po temu iako v kru-
pcow ida. A iesliby ktory slachcic niechcial brac drobnych pienie/
dzy / taki ma byc ciazon na bydle / a kupiec na kupi / a chłop ma byc
wsadzony do wieže. **T** Item/ V kogoby naleziono dwá grossza
falszywe drobnych. it. vtsupra.

O zahámování pieniedzy. In consuetudinibus
Cracoviensibus folio 124.

T Osiadleniu człowieka pieniadze niemają być zahamowane ani zapowiedane/wyżawszy iżby mniejsza miał osiadłość niż to o co go pozywają/a wszakże thaki może przyczynić iż prawa dostoi.

dostoi. Kto ma pieniądze pospolite na obrone chowac. Sigismundus folio 3. g. iij vstawnili

Vstawy Prawa Polskiego.

T Ustawiłismy iż pieniadze pospolite do starbu dāne / taki wę
dle naszej arad naszych wolej / na obrone māia byc szafowane / a
iesliby co thakowych pieniedzy ostalo odprawiszy obrone albo
rzecz pospolita / tedy ty pieniadze wierne w naszym starbie ma-
ia byc chowane / a kthoby ich co vfradl taki mabyc staran wina
peculatus / iako zdrayca rzeczy pospolitey.

O żołnierzach co biorą pieniadze na żold. Sigis- mundus folio 27.

T Rkoby bral pieniadze na żold / a nieiechalsby abyby temu dosyc
nieuczynil / takowi chocby byli osiedlichoc nieosiedli / tedy ie staro
stowie bez pozwu moga imowac a do wieże sadzac / ktorzy ma-
ja thak dlu go siedzyc iako dlu go služyc mieli / a pieniadze wziete
wrocić. **T** Item Rkorybyszyku omieskal / thaki wedle lasti
naszej albo hetmāna naszego mabyc karan.

O Słenyie. Kapitulum xxx.

Casimirus magnus folio 35.

T Gdyby kto byl ostarzon o iaki wstępek przed nami albo przed
naszym Starosta / taki iżbymy iemu przedsieku sprawie niedopusz-
ciili przystać / a on widzacz te nielaste ziachalby z Królestwā / tako
wi iesliby ono ziechanie niebylo hāniebne / thedy sie przed Biskupem
pem albo Woiewodą krakowskiem albo też Sedomierskiem opos-
wiedzyc ma / a tho o to / iż my albo Starosta nasz niedopuszciili/
smymu przedsieku okazaniu swey niewinnosci / ktemu zbiego
wipan z tych kthory može wziac gleyt do dwu miesiacu ku spraw-
wie / A gdyby Woiewoda niemogl thego otrzymac v nas / iżby/
smi takiego zbiega przed nas przypuszcili / tedy tenże Woiewoda
zbieg nam y naszym poddānym od wywiedzienia przes rok niema-
żdnej szkody czynic / żone swoje w pokonu zostawiszy / a przes
ten rok maszktac lasti naszej / a gdyby nas nieprzenaszedl a szkor-
daby nam albo poddānym naszym uczynil iaka / o the iednak nie
ma byc rozumian nieslawny / a ni też takiego poddani naszy win-
ni imowac / a ni go na śmierć wydawac / A kthoby vponie ziachak
a prawuby stat niechial a ktemuby czynil szkody / thakiego dobrę
na nas przypadaia okrom wiāna żony iego / a rzeczy iego rusāia/
ce rāda naszą maiemiedzysie rozdzielic / a iesliby byl poiman / te/
dy takowego gārdlo na naszej lászce / oktore poimanie nie ma byc
od przyiaciol iawnaj tāiemna ważn.

O Gleyz

Vstawy Prawa Polskiego.

G Gleycie. Joannes Albertus folio 101.

T Zbiegowi z narodu Slacheckiego ma mu byc dan gleyt królewski dla sprawoty niewinnosci albo wystepku iego.

G tych co walczą s cudzoziemcy. Cazim:tert:fo:91

T Ktoby iaka krzywde mial od cudzoziemca/ a ktoryby walczyl z nim bez woley naszej/ przed ktoru walka mię abo kto z oddanych naszych miał by iaka krzywde/ thakowy walecznik nam v podda/nym naszym ma szkode oprawić/ a iesliby imienie tego thak wiele nie znosiło/ tedy na ciele albo na gardle ma byc karan.

G tych co czynią szkody w Le-
spech/w Łakach/w życiach/Kapitu:xxij. Cazimi-
rus magnus folio 26.

T Kto w cudzym gaju vrabi dab godny do osi/ albo ktoby tez drew narabil pospolitych woz/ takowy temu czyi iest gay przepada winy trzy grzywne/ a ktoby vrabil drzewo rodzace/ thakowy za nie dac ma wiardunek z wini trzech grzywien.

G tych co w sadzycy szczepy kaja/ albo wykopywaja.

Cazimirus magnus folio 27.

T Ktoby komu szczep skazil albo wykopal/ chocby tez onego szcze-
pu mial polowice/ tedy iednac przepada winy szesc grzywien.

Kto komu gay rabi. Cazimirus magnus folio 34.

T Gdy kogo kto zastanie w swoim gaju a on rabi takowemu pierwszy raz ma byc wzieta siekiera/ drugi raz suknia/ trzeci raz woly albo konie/ moze thez wziac y iednego konia/ A gdyby wzial dwu koniu albo dwu wolu/ tedy iednego ma dac na rekomisztwo a drugiego sobie wziac/ iedno gdzie wezmie ty konie tam ma znamie rzecznic na drzewie/ A ktoby kradzeja wzial w cudzym gaju dab abo dwu/ ten zakażdy dab ma dac wiardunek z wini szesc grzywien/ temu czyi gay trzy/ a sadowi trzy/ a ktoby rabil chrost albo drwa w wielkich lesiech/ takowy ma dac osm groszy/ a zakażdrowny 4 grosze iedno kto gi vtne/ nichmu bedzie w zycia ciaż. A zakażdrowo ze pszczołami kto ie vtne grzywna stroenie a sadowi druga. A zakażdrowo z bárcia albo godne ku bárci ma dac stronie pulgrzywny/ a sadowi pulgrzywny.

Kto kogo zastanie w lesie rabięc. Jaggiello fo: 46.

T Acz kolwiek we wszem Statucie iest napisano/ iż gdy kogo kto zastanie w gaju rabięc/ ma mu siekiere wzyac ic. vt su. Ale iż sa indzye

Vstáwy Prawa Polskiego.

sa indzye drzewa kosztowne/ iako iest Cis y iemu rowne/ sa thez
miejscā niektore/ na których mało drzewa: Tam gdyby kogo kto
zastał w gaju/ ma mu wzyc konie/ A wszakże na rekoiemstwo
ma ie wydać. ::::

O zapaleniu horu. Jagiello folio 47.

T Komu dādza wine o zapaleniu horu albo lasā/ stakim ma byc
dano y złożono polskie prawo/ iako stym co ogniem pali: Na kte
rego gdyby dowiedzyono/ tedy aż czci iego szkodzić niemoże/ ie
dnak kādy wedle stanu swego ma żywot swoj odkupić.

Kto konu weźmie śiāno. Cazimirus magn: fol:28.

T Kto konu weźmie woź śiānā/ winien mu zań dać szesć groszy
z wina szesci grzywien/ a to stronie trzy a sadowi trzy.

Kto konu żyto bierze gwaltiem. Idem eodem.

T Kto konu żyto bierze gwaltiem wednie nā polu/ takowyma
dać sadowi szesć grzywien/ a stronie za szkodę kopeszitā y trzy grzy
winy/ a kto by żyto brał w nocy nā polu/ takowy za złodzieja ma
byc poczytan. (/) (/) (/) (/)

O pospolithm hydle. Kapitulum xxiij. O ziętym hydle. Cazim: mag: fo:23

T Komu zayma bydlo rogate albo konie z żywą/ tedy ten czyje iest
bydlo ma dać za szkodę od kozdego bydlicia dwā grosza: kto konu
lakē popaśie/ ten ma byc karan nā suknī. Cazimirus magn: fo:38.

O posyeczeniu cudżen sagi. Cazimirus mag: fo:29.

T Bartosz powiedzyal iżmu Andrzei laki posieki/ Andrzei sie
znal iż posieki/ ale ja kupil w Włodarzā co umarł: My w takos
weyrzezy stazuiem Andrejowi przysiadz iż laki kupil y zapłacił.

Kto konu hydle zabije. Cazimirus magnus fo: 34.

T Kto konu kusie zabije/ ma dać za nie cztery grzywiny: za żrzo
bka trzy grzywiny. A kto obrązi co z tych/ szesć wiardunków. A
kto konu obrązi żrzelie wedwu lat/ ma za nie dać pięć grzywien.
A kto konu zabije żrzelie we trzech lat albo we czterech/ takiego
zapłacić iako gi poprzysiężen czyy żrzeliebył.

O stādze koniskim. Cazimirus magnus folio 36.

T Kto ma stādo koniske/ winien ie pasc od wigiliey s. Woycie
chā do wigiliey s. Michala. Abowiem kto stādem szkodę czyni/
tedy ia winien oprawić z wina iedney grzywiny. A wszak ten co
ma stādo/ od stāda niemoże zāymować doswego obory.

Kto w czyy

Vstawy Prawa Polskiego.

Kto w czyn gaj wpędzi wieprze. Cazim: mag: fol: 35.

¶ Kto w swym gaju na żołedzynu zastanie cudze wieprze / taka/ wy na onym miejscu na którym świnie zastanie / zgyniwszy znak/ może pierwszy raz zabić wieprza / a zastanieli drugi raz może zabić dwu. A zastanieli trzeci / może zabić wszelkie świnie do nasze// godwornu / y rozdzielić sie imis nami. A i esliby ten czyste świnie/ były powiedziane / iż moje świnie w tym lesie niedbyły / tedy ten czysty/ iest las ma okazać miejsce / na którym świnie zastały : y ma przy// siadz / iżem ie zaiac na tym miejscu gdzym náznaćyl.

Kto żugania świnie do lasa. Cazim: mag: fo: eodē.

¶ Swinie tak ie ma gnac do lasa droga / iakoby nikomu szkody/ nieuczynily. A kiedy ie gnał przes cudzy las / tedy ten czysty las ma/ wraci żoładz okolo drogi trzydziestki lotki / chceli szkody niemieć.

Gzywnosci koniom w drodze. Cazim: mag: fo: 39.

¶ Człowiek stanu kożdego gdy w drodze iedzie / a żywosci ie/ mu y koniowi przedać niechce : tedy iednak sobie gwalthem brac/ niema. ./. ./. ./. ./

Ghydle zaletym w szkodze. In consuetudinibus
Cracoviens: folio 123.

¶ Kto komu zaymie bydło z szkody / a na rękoiemstwo go dać nie/ chce na żadanie woznego y slachty : o takiwe niedanie ma byc po/ zwan do sądu Grodzkiego / tam pokupiwshy trzemā grzywnomā/ winy / ma dać bydło na rękoiemstwo : a o szkodę sąd Grodzki ma/ odeslac do ziemskiego. ./. ./. ./

Ghydle danyim do obory. ibidem.

¶ Kto komu bydło zaymie z szkody / a on co mu zayma niewys/ prawi bydła swego do trzech dni : tedy ten co ie zaymie ma ie dać/ do obory Królewskiey / które hydło ma byc dano z obory krom re/ koiemstwa temu czyste iest. A i esliby ten czyste iest reczyć niechciał/ tedy ten co ie dał do obory ma ono hydło wyreczyć / y dać Podsta/ rościemu od niego wiardunek / ychowac ono hydło aż do dwu nie/ dzyciel / które zasie ma dać do obory Królewskiey / A tak ma czynić/ aż do trzecich dwu niedzyiel / a zakończym reczeniem ma dać Pod/ storościemu wiardunek obonego. A gdy trzecie dwie niedzyeli/ wynida / a on czyste iest hydla swego niewyprawii : tedy ten co ie zaiac/ ma ie stawić do dworu Królewskiego / y rozdzielić sie im / A to/ do Stolu naszego polowicā / a stronie co zaiela polowicā. A ie/ sliby iściec reczył hydło swoie niż szesc niedzyiel wynida / tedy mu/ ma byc dano : a o szkodę sąd Grodzki ma odeslac do ziemstwa.

f Ktoby/

Vstawy Prawa Polskiego.

Kto bydla z cielego mieda do obory. idem folio 123.

Kto bydla świętego nieda do obory Królewsticy, albo też bie-
dnego do trzeciego dnia, a ono bydło Woźny ze dwiema słachci-
com a zastanie: takowyma być pozwany do Grodu, o co winien
odpowiedzieć, ybydło wrocić z wina trzech grzywien. A wszakże
oszkody strony maia być odeslane do sadu zyemstiego:

¶ Mieszczańiech y kmieciach.

Kápitu: xxv. O Ałsynarzu co wiele pánów ma.

Cadimirus magnus folio 21.

T Gdy mlynárza mácia trzeybrácia / tedy ieden z nich može okrem
bráciev o krzywde swa postepić s ním Práwem.

Zá ktorého przyczyna może Kmicie wstać od Pana.

Idem folio 24.

¶ Pácerz. Casimirus magnus folio 25.

¶ Idzi stárzył sie iż owce wygnal do trzody a Pásterzowi ie po-
dal/ a tam owca zginela: Pásterz powiedział iżem ia te owce z
iuziem do Wsi przygnal: Wy w takowej rzeczy stázniem Pá-
sterzowi przysiadz/ iż te owce do wsi przygnal.

Gkupieniu Szorstwa. Kazimirus magnus s:30.

Szolstwo nikt kupić niemoże bez dozwolenia Pana Dziesięciennego.

Gzbiegły miemiecii. Idem folio 36.

T Gdy kmieć od Pana wcieče / a pan wiedzak o niem nieczynti
on aż rok wynidzye / tedy takowego kmiecia traci / a wszakże trzy
grzywony y czynsz pānu od którego wciekl ma zapłacić / a gdy zechy
role kupne były / z takowej też niemoże kmiec wstac alizby zasadzis
dobrym kmieciem / a iesliby wciekl z kupney roley / tedy ony wszyscy
rzeczy których odbieży na pāna przychodza / a kto takowego zbiega
przymie / tedy go winien wrócić z wina trzech grzywien.

Kto da wola Emericowi. Jaggiello folio 46.

Kniec

Vstawy Piawie Polstiego.

G Kmicę ktemu dądza do kilka lat woley/wstać od pana swego zasie niemoże/ aliz wykopa y wyczisci one rola wlesich na ktorrey zasiadł/y to gdy ma odniedż/ tedy ma dosyć czynic wedle prawa ziemiękiego y ony dziedziny. (:) (:

Gdy kmicę albo Szoltyś vcieczę. Idem eodem.

S Szoltyś albo kmicę gdy od pana vcieczę z tuncy roley bez wiyny paniętkey/ takowy zbieg przed wiecem zagaionym ma byc czterzy razy wolan aby do swego przyszedł/ ktorzy iessli nieprzyidzye/ tedy pan dziedziny może dać iego dziedzictwo inszemu: a iessli by ten zbieg komu potym odpowiedział/ tedy ten pan pod ktem iest ten zbieg ma s nim vczynic sprawiedliwość/ pod winatrzich grzywien/ tyle ile krocby potrzebowat.

G Szoltyś he vponym. Idem et eodem.

G Gdy szoltyś vpony a niepozyteczny/ tedy mu iego pan może rostać szoltyśtwo przedać/ ktorzy szoltyś iessliby knpcā niemal/ tedy pan iego y szoltysem maja przyst do sadu ziemiękiego/ y prosić v sadu dwu szacunkarzu/ ktorzy iako oszacunis szoltyśtwo takie pan ma zapłacić. (/) (/) (/)

Ktorzy kmicę pod inszym pánem spedzi/ a drugiego bárc dzierzy. Jaggiello folio 46.

G Kmicę pod ktem pánem bárce trzyma/ temus pánu o danii miodowa albo omiod ma byc praw/ a iessliby omieszkal płacić/ tedy pan bárci może go wsadzić y ciażać/ ktorego kmiecia ten pan co pod nim siedzi kmic bronić niemoże/ y owszem ma s nim czynic sprawiedliwość/ iako iest wyższej napisano o pospolithym mly/ nárzu. (:) (:) (:) (:

G wrocentiu kmiecia zbieglego. Cazimi:terti:fo:95
Mieszczanie tak panow duchownych iako swieckich/ tak tez naszy maja iakiego zbiega wrocić temu czy iest/ a ktorzyby go nie wrociili/ tacy maja byc karani trzemā grzywonoma/ kthora ma przyst temu czyi zbieg/ a odlozywoszy wine tedy maja zbiega wrocić.

G kmieciu zbiegły. Idem folio 39.

G Vstawiłismy iż o kmieciu zbieglego/ tak tez y gwałtem wszego może vrząd sadzić.

G zbiegły kmieciu. Joannes Albertus folio 48.

G O kmieciu zbieglego pozycić do sadu ziemiękiego/ o ktem rók pierwey zawiity/ chocby tez Sedzegoy Podsedka na sedzycie niebylo/ tedy iednak pisarz komorniki mogą o zbiegu sadzić przy położeniu tsiag.

F u **O** synech

Vstawy Prawa Polskiego.

O syniech kmieczych. Idem folio 99.

T Gdy synow kilka iest v oycá/ tedy ieden z nich može iść na náute álbo na rzemioslo/ y to za listem dozwolonym páná swego dzye dzicznego/ á drudzy máia ostac na dzyedzinie/ á ktorby weszeli bez dozwolenia páná dzyedzicznego/ takowy zbieg ma byc wszeli wydan pod wina i grzywien.

O ciązaniu chłopów w mieście. Idem folio 100.

T Kmiecia żadnego od lung w mieście ciązać nie máia pod wina i grzywien/ o kthora wine kozdy taki w sadzye ziemskiem mabyć praw/ ktorey winy stronie polowica á sadowi polowica/ ale o taka zdys lung ma byc czyniono prawem/ tam gdzye on chlop osiadł na dzyedzinie.

De eodem idem folio 108.

T Zbieglego kmiecia tak my Starostowie nászy/ tak tež ieden drugiemu winien wrócić pod wino opisana/ o kthego przed prawem polskiem rok zawiity/ kthego roku zbyc nicmoże iedno prawa niemoca/ tož tež nászy starostowie prawo winni cierpieć/ y o wszem od prawa od stepowac niemáia/ aliz wine odložywisy albo o niesłuszne rekomyie álbo rekommiswo pestanowiwisy/ á ktorby od sądu odszedł vpornie winy nie obrecywisy/ thaki ma byc przykazan w winie i grzywien/ o kthora wine my go przymusiem dać v kmiecia wrócić.

O syniech kmieczych. Joannes Albertus folio 112.

T Synowie kmiecy nie máia vchodzić z oyczyzny bez dozwolenia páná dzyedzicznego/ á ktorby weszeli/ ten wszysko swetraci/ á przedsie ma byc wszedzye wrocon.

O Gleycie kmiecy. Sigismundus folio 10.

T Gdyby kmiec do miasta z rolej od kogo vcieli/ kthegobyl kmiecia należiono/ taki ma byc przed Starosta álbo przed mieczany wrocon temu czyi iest pod wino násza Królewską/ abo ten kmiec nichby byl przymuszon/ aby godnym kmieciem onerola zasadził.

O przedaniu szoltystwa. Sigismundus folio 16.

T Szoltysi/ Woytowie/ Mlynarze przedawac szoltystwa ani zastawiac nie moza bez dozwolenia páná dzyedzicznego/ á kthoby nas prosil o Consens dla zastawy takiego imienia/ tedy giamamy dać z Cancellaryey nászej/ za kthory w Cancellaryey niema byc wieczebrano od listu takiego iedno od stá złotych i groszy.

O Robotach kmieczych. Sigismundus folio 23.

T Vstawiłismy iż kmiecie nászy y poddanych nászych máia robić dzyen w

Vstawy Prawu Polskiego.

dzyen wtydzien wedle vchwal Seymu Torunskiego o krom nie
ktorych wsi naszych ktore przywilejmi swymis a wolne od thych
zaciagow. (:) (:) (:) (:

Gzbieglym kmieciu. Sigism: Piotrco: Anno 1538
¶ Kmiecia/rodzica/y slugi bieglego ma dochodzic wedle starego Statutu chocby go tez niezastał.

Gdy kmiotaszek vmrze bez plodu. Casim: ma:fo:21
¶ Gdy kmiotek vmrze bez plodu a ostanie po niem puszcza/tez
dy z tey puszczy ma byc kielich sprawion za pultory grzywny/a
ostatek przyiaciolum.

Idem folio 23. ¶ Kazdy dužnik ma byc pozwan do tego pias
wa w ktorym zasiadl.

Grzeczach Rzemuiesnickich: Jaggiello folio 47.
¶ Woiewodowie/Starostowie/Kaszellani maja stawic y do
gledacz kajdego roku/ iakoby w rzecach przedawiaczych nikt nie
byt oszukau w mierze/ a kto reby bractwo tego bronilo/ thakewi
nam przepadaja so grzywien.

Gdy Mieszczanie nietrzymaja vstaw Woiewodzi=
nych: Casimirus tertius folio 89.

¶ Mieszczanie iesliby niechcieli czynic wedle vstaw tych kthore
Woiewoda postanowi/takie mieszczany moze Woiewoda karac
wedle starego obyczain. (/) (/) (/)

Kupcy starymi drogami maja jezdzac. Idem fol: 91.

¶ Kupcy iesliby inszymi niz starymi drogami jezdzili/thakiego
ma Starosta zahamowac y kupca iego pobrac.

W targ wolno kazdemu przedawac y kupowac. Ca
zimirus folio 95.

¶ Mieszczanie nie maja nikomu żadnym znakiem w targ przeda
wac bronie/ a kthorzy by bronili/ takie Starosta ma karac wina
trzem a grzywnoma.

Gdy wieśniaka w mieście zabija albo rania. Casimirus magnus folio 95.

¶ Wszelacy mieszczanie w Koronie mieszkacy/o zabicie y ran
ienie kogdego wieśniaka y slachty/maja prawo Polskie sadzic.

Mieszczanie imienia Zyemskiego trzymać niemaja
ig. Joannes Albertus folio 106.

¶ Mieszczanie imienia Zyemskiego trzymać niemaja/ abowiem
S i j n a w o y

Vstawy Prawa Polskiego.

nâ wojne miedzy slachta mieysca niemaja. A tez iako oni bronia
slachcie imienia mieystiego kupowac/ takto tez sad wszelaki niema
przymac zapisu/ ktorzyby sluzyl mieszczaninowi na zyemstwie imie
nie: A ktorzyby gi vrzad przyjal/ takto wy zapis czym niem naczemny.
A tico imienie trzymaja/ aby go zbywali pod wina wedle wolej
naszej/ albo Woiewody oney zyemie.

O winie na mieszczanyn co niepesnig vscaw Woiewo d; innych. Sigismundus folio 4.

T Vstawiismy/ iżby Rada mieyska wszystkie vstawy Woiewo
dzine trzymali/ y insze k temu przyciagali/ tak iżby sie to postano
wienie wypełnilo. A ktorzyby mieszczanie iakim fortylem niedoy
rzeli/ tacy maja byc wina stem grzywien karani/ kthorey winy
nam dwie czesci a Woiewodzye trzecia.

O sutnie krokszym nad zwyczaj. idem eodem.

T Ktorzyby kupiec sutna kroksze albo wijsze nad obyczay przedaz
wal/ taki maby karan wina iako o falsz/ a ktemu ono sutno fals
zy we traci/ ktorze sutna nam dwie czesci/ a woiewodzye trzecia.
Na Jarmarkach/ lokciami/ funty x. wolno prze
dawac. Idem et eodem.

T Poznan y insze Miasta niemoga nikemu w Jarmark bronic
przedawac/ kupowac lokcimi/ wagami/ czego Woiewodowie
maja dozrec. ./. ./. ./:

O wadze y o mierze. Sigismundus folio 7.

T Vstawiismy iżby wagay lokcie byli ednaki/ Poznanski iako y
Brakowski/ a Lwowski iako y Lubelski.

O mierze starodawnej. idem folio 18.

T Ktoryby mial mnieszczanica niž jest/ starodawna obyczay/ taki
kima brę karan od Woiewody y Starosty wina wedle Statutu.
A tak tez ktory nietrzymal vstaweklo rzeczy przedajacych/ taki
maby przes Woiewode karan

Mieszczanie o rany y o zabicie maja sadzic prawo Polskie. Sigismundus Anno Domini 1538.

T Mieszczanie o ranieniu albo o zabiciu Slachcica/ albo kogo z
kniotkow maja Polstie prawa sadzic. A kto:zyby insze prawo sa
dzili niž Polstie/ tacy maja byc wina karani i4 grzywien/ ktorze
sie ma dostac stronie: A przed Sadem Ziemskim na roku pierwo
szym ma byc wyciągniona.

O Jarmarkach w mieściech. idem et eodem.

Vstawy Prawa Polskiego.

T W każdym mieście w iarmark wolno każdemu na miarę na wage przedawać. A ktorzyby mieszkańców tego broniли, a byliby przed nas pozwani; tacy mają stanąć zawiście przed nami, gdybyśmy kolwiek z nászym dworem byli. A iesliby o to trzemą przeswiadczono, taż winem stem grzywien mają być karani: z których stają grzywien nam posowica, astronie co foldnie polowica.

Dieśczanie imienia Zyemskiego trzymać niemają: idem et eodem.

T Ktoryby rzad przyjal zapis, aby należał mieszkańinowi na imię zyemstie; taki zapis jest nicezny, a Sedzia przes nasz w rząd ma być karan stem grzywien wina. A ty dobrzy zyemstie, które teraz mieszkańców trzymają, ty do czterech lat mają zaprzedać słachcie, pod straceniem ich do nas. A to tym obyczaiem, iżby bliższy od których przezeczone dobra wyszły mogą w teyże sumnie wykupić niż rok wynidzye. Ten Statut niesiąga się na wsi co sazdowań przywilejmi miastam dane.

O skażeniu Bractwa: idem et eodem.

T Bractwa wszelakich rzemieślników, które są tu szkodzyc pospolitey, składamy niniejszym Seymem.

O zbiegu w mieście należynym, in consuetudinibus Cracouien: 1532.

T Zbieg wszelaki ktoryby do miasta przyszedł ma być poimany, etorym mogą robić. A iesliby iego pan s perownym świadectwem z nim przyszedł, tedy mu ma być wydan. A wszakże Starostie albo mieszkańinowi co go poimają za pracę ma być dan wiardunek.

O ciadzaniu chłopów w mieście, ut supra.

O poimaniu Słachciców w mieście, Sigismundus Piotrkouie Anno Domini 1538.

T Vstawiśmy, iż gdyby w którymkolwiek mieście był Słachcic poiman o jaki gwalt od mieszkańców: taki Słachcic na Ratuszu ma być wsadzony. Z którym Słachcicem mieszkańców żadnego prawa uczynić niemają okrom Starosty onego miasta albo Starosty powiatowego, w którego starostwie poiman. A gdy sie Starostą z mieszkańymi zgodzi na jedne skazni przeciw temu to wieźniowi, tedy wiezieni ma być karani wedle ich skazni. A iesliby sie niezgodziły, tedy ten wiezieni ma być chowan przednie, taki dugo iż my starostie albo Podstarostiemu damy naukę, co ma być stym wiezieniem czyniono. A wszakże taki wiezieni dawność żadna uczyni tu swego

Vstáwy Prawa Polskiego.

Fu swego zlego zniknac niemoże. A iesliby sie mieczanie w takię rzeczy inak zachowali/ tedy Starostā ma Burmistrzā yż iednym Rāycą poimacy dać gisciac.

Giarmarkach na wsi. Sigismundus folio 6.

Na wsiach y innych miejscach niemaja nic przedawac na wage/ ani na miare/ okrom żyta abydla/ pod strāceniem kupicy/ czešgo Starostā ma doyzriec/ okrom tych co maja przywilej na targi

O rekoiemstwie. Kapit: xxvi.

Łazimirus magnus folio 29.

Nikolay pozyczył Maciejowi dzyesiaci grzywien/ za którego Wawrzyniec reczył: Po kilku dni Maciecy zapłacił Nikolaiowi w niebytnosci Wawrzynca: Potym pozwal Nikolay Wawrzynca o dzyesięc grzywien jako rekoomiego/ Wawrzyniec przed Saadem powiedzyał/ iż Maciey isciec te dzyesięc grzywien zapłacił/ o którym ja byl reczył: My w takowej rzeczy stazniem Wawrzynco wi dowod/ iż Maciey zapłacił.

O rekoiemstwie. Idem folio 38.

Gdyby isciec zaprzal sie dlu giego/ za który rekoomia reczył/ fu któremu dlu gnu znalby sie rekoomia iż zań reczył: W takowej rzeczy iesliby był dlu g dwadzyścią grzywien/ tedy sam/ iesli czter dzyesięc tedy samowtór/ iesli wiecey/ tedy samotrzec ma przysiadz rekoomia. Też my vstawiли/ iż kozdy rekoomia niema w sadzie nic zastawowac/ ani Contraktow czynic bez dozwolenia istca: w takowej rzeczy dlu żnik albo isciec niewinien rekoomiowi szkody na grądzac: to jest/ iesliby co rekoomia uczyni bez dozwolenia istca.

O żarczeniu dlu gnu. idem et eodem.

Gdy kto za kogo reczy o iaka summe pieniedzy/ do czasu slusz nego/ a ten co zań reczy nieda na czas postanowiony onego dlu gnu: W takowej rzeczy rekoomia niema sie iednak wrzucić w dom albo w majątnosc onego dlu żnika/ Alle iesli mały dlu g/ tedy rekoomiowi ma być dana sluszna zastawa/ albo też dzyerżenie imienia przednie. Ktora zastawa albo też dzyerżenie imienia ma rekoomia pustić istcowi w summie ktora mu byl dlu żnik winien.

O rekoiemstwie. Sigismundus Cracouie 1540.

Kto komu reczy za iaki dlu g y też o co inzego/ a on co zań reczyono nie uczyni dosyć: takowy rekoomia iesli słownie reczył/ iż nie zapisem/ bedzyeli miał pokoy o ono rekoiemstwo rok y szesć nie dzyel/ iż niebedzye przes istca gaban albo pozywan: tedy za dawnośćca powodu zniknie.

O ciazy

Ustawy Prawa Polskiego.

O Ciążen/Winach/daniach.

Kapitulum xvij. Casimirus magnus folio 9.

Gdyby ktoś był karany od panów sądowych / tak też y od innych
wziedników o winie przes nie skazana albo też y o innych rzeczach / tako
wy ma być ciążon na bydley na innych rzeczach / kthora ciąża cico
ia wezna dzyelic sie niemaja / lecie przes dwie niedzyeli a zimie
przes osm dni: a iесliby ten co go ciążają za winy przes tak długim
czas dosyć nieuczynil / ani swey niewinnosci nie okazał temu ko-
mu ciąża nalezy / a swey ciążey niewyprawil / tedy po onym czasie
przerzeczonym bedzye im wolno z ciąża czynic co beda chcieć; a ie-
sliby wziednik co stracil z oney ciążey niż winida dwie niedzyeli le-
cie a zimie osm dni / tedy ma onerzec zapłacic tak iako ia poprzy-
sieje ten gzya rzec byla / na porozkach bliskopryszych y winy trzy
grzynny odložyc. (:) (:) (:

O ciąża. o niestanie iaka: Casimirus folio 14.

O wine niestana ma sad poslac woźnego y dwu slużebnikow
swych / ktorzy tego maja ciążać kogo pozywaja / iесli Pan a thedy
dwu woln wziac / a iесli kniejsia tedy jednego / kthora ciąża maja
zchowac wcale / lecie dwie niedzyeli a zimie osm dni. Odbicie ciąż-
zej: a ktoby we wsi albo w polu ciąż odbil / tacy maja być karani
trzem grzywnom / ktoru winna nam y Sedziemu przychodzi / a
ktemu ciąża odbita ma być Sedziemu wrocona pod winę 14 grzy-
wien ktoru nam przychodzi. Rok trzeci jest zawity / ktoby nie skaz-
na trzeciem roku / ten ono traci o co jest pozwan przes skazni Se-
dzyego. ::::

O ciążaniu kmiotka: Casimirus folio 39.

O wystepku panińskim kmiotek niemabyć ciążan / ale pan ma być
przyściszion. (:) (:) (:

Gdy ciążają człowieką niewinnego: Casimirus folio 15.

Ciążąc nie ma jedno Woźny a dwaj slużebnicy Sedzyego / a
gdyby ciążali człowiekiem niewinnego / takowemu mabyć ciąż wro-
con / ktoru niż ciąż weznie tedy napierwey zstawić ma rekomyie
iż okaze swa niewinnosc / tedy i co go ciążali maja być wini karani
trzem grzywnom y szkody maja nagrodzić / ktoru wzietu wi-
na ma przysć temu z czyiego dzydzictwa ciąż wzieto.

Ciążę kto ma chować / a Woźnego czynić. Casimirus magnus folio 32.

Gdy dwornas jest daleko / thedy ciąża mabyć daną do dworu

G Kastella/

Ustawy Prawa Polskiego.

Kastellanowego. Woznego nikt niema czynic y tez sadzic iedno
Wiewodā ic. vt supia.

O ciężey wdanej. Kazimirus folio 94.

T Gdy Starostā sile na cięż / thedy niemāia wiecę brać iedno to
co ciężev nale ży.

O kwicie zdanej: Kazimirus tertius folio 34.

T Od pisania zdanej kwity pisarz mi niema b:ac

O Dānich: Kazimirus folio 93.

T Obiecniem iż z poddanych naszych iako rycerstwa y inszych a/
ni z poddanych ich żadney dāney wybierac nie bedzymy / iedno
na dwu groszu manu przestac.

O Spisnem: Kazimirus folio 95.

T Starostowie / Burgrabiowie / Poborce niemāia brać spisne/
go / aktoby ie wziął a nie był osiadły / takim a byc z chowan w go/
spodzye przes podstarostiego / albo przes Wini mistrza tak dugo
aż spisne wraci z wina trzech grzywien.

O Poradlnem: Ioannes Albertus folio 104.

T Poradne thāk ma oyc placono w każdym powiecie od lanu
dwā groszā by tez kilka kmieci na jednym lanie siedzisko th. dy sie
wszyscy lanu māia na dwā groszā złożyć.

O Wolności od dānic: Idem folio 105.

T Gdy pan dziedziczny da wola kmieciowi z iakię przyczynu/
iż samemu czynszow y inszych podatku w nie dāie / z thākowego
Poborce naszy dāney vchwalonej wybierac niemāis.

Z pustego dāń byc niema. Sigismundus 18.

T Ustawiłismy iż z ogrodow / z rol / y z szekstystrā / z pustych/
dāń niema byc biāna okrom czopowego.

O Spisnem: Sigismundus folio 19.

T Spisne niema byc brano od dziesięciu pieniąznych / ani od dāń
Krolewskich.

O czopowym od slachty: Sigismundus folio 18.

T Ktorybr Slachcie warzył piwo w mieście ku swo iey potrzeb/
bie a żrwnosci / taki wolen od czopowego.

O Dāni wsi Klasztornych: Sigismundus fol: 19.

T Wsi Klasztorne winni oddawac dan Krolewsta / iako y jie/
mianstie dwā groszā.

O Dāni wsi Wiewodzkich: Idem folio 7.

T Wiewodowie y ci Kastellani co dzierża mieysce Wiewod/
dzino / niewinni dāney Krolewstey dāwac.

Vstáwy Práwa Polskiego.

O wolności od dánien: Eudouicus in Privilegio: 41

¶ Prze posługi nam y dzyeciom nászym wypuszczamy poddane
násze ze wszystkich podatkow / z slub / z stacyey / thylko porádlne/
go z laná dwá groszá sobie zostawuiem / które nam máia byc dás
ne na swieto s. Marcina.

Radislaus Jagiello in Privilegio de eodem.

¶ Wyzwalamy tñmiecie Rycerstwa nászego od wszelakich pos
datków / tylko sobie na nich ostawiemy z každego lanu osiadlego
dwá groszá / by ich tež kilka na jednym lane siedzyalo.
Idem de eodem. ¶ Szotyssi / Mlynárze / Ogrodnicy co roley
nie orza / sa wolni od dánien.

Daní rychlo ma byc daná: idem et eodem.

¶ Ktoraby wies porádlnego nie dala do Swietego Mikolaiá /
taka wies przes Poborce ma byc ciązana na wole: a iesliby przed/
sie niewydala do czternascic dni / tedy z takiey wsi maja byc wzyte
te dwá woly / a niewrocone.

O wyciąganiu win: Jagiello in Privilegio.

¶ Win nászych Królewskich o wszelaka rzecz przepádlych / obie/
ciem nikomu niedawać / ni na kim wyciągać : iedno ieslibysmy
ich nieodpuścili / tedy nászy Urzędnicy będące nam wybierać.

O dani przes Poborce branych: Sigismun:fo:18.

¶ Poborce iesliby od kogo wieczej wybierali dan niżby było rch/
walono na Seymie / taki Poborca ma byc praw przed Woiewo/
da albo Bistupem / albo Kásstellanem.

O winie siedmianadzestey: Kazimirus mag: fo: 15.

¶ Winá násza Królewska / to iest siedmianadzesta / to iest 14 grzy
wien / niema byc niżkogobraná iedno o czwóre rzecz: a to ospa/
lenie / o drapiestwo na dobrowolney drodze. Item / kto by dobył
przed sądem mieczá. Item kto by nieczynił dosyć rzeczy osadzoney /
a odszedł wponie od sądu.

O skazniach w prawiech. Kapitul: xxviiij. O skazni przeciw bracię: Cas:fo:19.

¶ Gdy iest bracię albo siostry kilka nierożdżelnych / a przewie/
dzionoby na ktorym z nich prawo / y skazni uczyniono : takowey
skazni inż uczynione drugi brat gábać niemoże / okrom imienia
części nań przyleżacej / o to możerzecz uczynić. A gdyby byli brá/
cia albo siostry nierożdżelne / alata mieli / a ktemu iżby woźny w/
rzednie pozew położyl / na ktorymby stało / y s tymi wszystkimi kto/
G i rzyby sie

Vstawy Prawa Polskiego.

rzyby siemienili do tego imienia iakie prawomieć / aby niestali / ani swę sprawiedliwość i prawa nieokazali : Tedy Sędzy a ma skaznicy / ktorey potym żadny z nich gabać niemoże.

Gdy brat starszy co traci prawem. Cazimirus folio 20

T Phalk brat starszy pozwał Andrysą o dziedzictwo : Andrys go zniósł dawność / takiż Phalkowi skazano milczenie. Potym brat młodszy Phalkowi pozwał Andrysą o toż dziedzictwo : Niż w takowej rzeczy skazaniem niesłuchać młodszego brata / y owe szem czyniem mocna skazn.

Kto mając prawo Niemieckie używa Polskiego.

Cazimirus magnus folio 23.

T Ktoryby żyemianin albo ktoru wies mając prawo Niemieckie nadane / używały w niektórych rzeczach prawa Polskiego : taka wies iż nie używa prawa swego nadanego / traci ie / takiż by kto w takiej wsi czynił prawem o krywde swa / tedy się takowa wies niemoże inż bronić prawem Niemieckim / jedno takim iściego używa.

W ksiegach żyemskich. Kapitulum xix.

T Księgi żyemskie mają być chowane w zamknięciu / Do których ksiag mają być trzy zamki y trzy klucze / z których ma być jeden w Sędycie / drugi w Podsedzku / trzeci w Pisarzu : a niegodzi się żadnemu bez drugiego do Księg otwierać. A iż niektórym ludziom jest rzecz potrzebna brac wypisy z ksiag / dla tego Sędza ma kazać Woźnemu wolać / iż tego czasu y na tym miejscu będą księgi leżały.

W ksiegach sądowych: Cazimirus folio 94.

T Księgi sądowe mają być w każdym powiecie / w które mają wodzić wszelkie przeszysty skazyne. A iako iednerzec skaza / takiż skazowat mają iczowna.

W chowaniu ksiag żyemskich. ibidem et eodem.

T Ustawiśmy / iż księgi żyemskie mają być chowane pod trzema kluczmi : Jeden ma mieć Woiewodą / drugi Sędza / a trzeci Pisarz / które księgi po sądzech mają leżeć trzy dni dla wypisów.

W rokach y odwłokach. Kapitulum xxx.

O przekl.

Vstawy Prawa Polskiego.

O przeklädaniu roku stronam: Jaggiello 42.

G Pozwánemu nároki może mu być rok przelożon prosta niemoca / Ná wtorym roku prawdziwa niemoca / Ná trzecim roku ma przysiadz iż był w przeszle roki albo poroczkí chor. A iesliby przedsie w tey niemocy trwał / tedy takiemu ma być przelożono do trzeciego razu. A gdy rok czwarty przyjdzye / takowy ma sam albo przes Prokuratora stanać / niestanieli tedy traci. G Item / Ná poroczkach rok pierwszy y wtory może być prosta niemoca przelożon / trzeci rok prawdziwa niemoca / Ná czwartym roku ma przysiadz iż ná ten czas chor był. A kiedy przedsie chorował / takie mu do rokow czwartych ma być rok przelożon. A nároku przyszlym tak ma być postapiono / iako iest napisano o rzeczach wielkich. Ale ty przewłoki tylko pozwanemu należa / Powodowi może wzyać rok prosta niemoca: Abowiem powodowi ná wiecach tylko prawdziwa niemoca odwłoká należy / A ná poroczkach powodowiraz prosta niemoca mabyć rok przelożon.

O Poroczkach: Jaggiello folio 45.

G Poroczkí mają być sadzone ná každy Miesiac w každym powiecie / ná których poroczkach mają być obrani / a to Sedzyego / Podsedków / Wojewodzin / Podkomorzy / przy kthorych Sedzyowie nie mogą sadzić / ná których poroczkach ci Komornicy y inszy Sedzyowie nie mają prokurować okrom swey rzeczy.

O dwuloká roku. Cazimirus folio 83.

G Zadne insze odwłoki w Sedzye być nie mogą jedno prawdziwa niemoca / ná kthora ten co mu brano w roki przeszle ma przysiąc samo trzeć / a komu biora o wietrze ma mu być vžyczoná odwłoká / a nároku przyszlym ma dowieść listem Sedziego / przed ktem rok miał o wietrze. . . .

O wielkich rocech. Idem et eodem.

G Gdyby wielkie roki były wywołane / a w tymby záchorzał ktorzy urzędnik z tych co rokiem należa / thedy jednak inszy urzędnicy mogą tych chorych mieysce zasadzać.

O tych co przysługają rokom: idem.

G Wojewodowie / Starosthowie / Kastellani / Sedzyowie / Podsedkowie y inszy dignitarze mają być ná wielkich rocech / y sa powinni / wyjawoszy iżby kthory był z nich chor albo był posłem o rzecz pospolita / a wszakże jednak mają mieysca swe zasadzać zálysty swemi ludzmi godnemi / a kthoryby z takich vpornie nie był / tedy ma być przed nas pozwan od tego komuby sie sprawiedliwość wloklä / a coby z tad szkody miały / tedy ten co niepilen mieysca swe gomą powodowi szkody zapłacić. G iij

Vstawy Prawa Polskiego.
Gdy Powód nároku chce dowodzić. In consuetu-
dinibus Cracoviens: folio 122.

T Agdy powód żaliuie na kogo y powie že chce dowiesć tak ią, to mu Sad nakaze/ a pozwanyby prosto przal/ tedy tam powodowi przychodzi dowod/ ale gdyby pozwany rzekł/ chce tak dowiesć iako mi sad roskaze/ tedy pozwanemu odwod przysć ma okrom niektórych artykułów w Statucie napisanych/ o które powodowi ma przysć dowód. (:) .(:) .(:)

Ed y powoda z dādza. idem et eodem.

Gdy pozwany powoda zda rychley niżli być ma / ani też insze powody zdája / tedy takowe zdánie iest níczemne.

¶ Rotu závitým zápisánym.

T Gdy sie ktoś komu zapisze o warunek albo o co innego a zapisze sierotiem pozwanyem/thatowy pozwany nie może roku przekladać jedno prawdzin'a niemoca/nakłonis ma na roku przyszlem przysiadz samotrzec. ./. ./. ./.

Gwielich rocech. Sigismundus folio 19.

¶ Ustawiłismy iż Woiewodowie wielkie roki sadzić mają / a to
gdy wyniada dwoie poroczki / tedy po nich trzecie roki mają być
sadzone.

GAppellacyey. Sigis: in consuetud: Crac: 1532.

Appellacya ma byc na wielkie roki albo na Syem walny coz
nich pierwey przyidzye.

Wiegze. in consuetudin: Cracovien: fol: 124.

T O wictze ma być każdemu dano / a wszakże na rok u przyszlem
ma okazać list sądowy / iż miał tego czasu o wictze / nieukazeli/
tedy one rzeczy traci od ktoręgby sobie wziął o wictze.
T Z wielkich roków miedz.

Swietich rokow moze do Króla appellować. Sigismundus
in Progressu folio 38.

Q Dawnościach. Kap:rrr).

Odawnosciach dziedzictwa. Kazim: mag: fo: 18.

Gdyby ktoś miał takie kolwiek prawo na dziedzictwo a onego
by imienia nie dżerwał co na nie prawo ma / y owszem iesliby koo-
mu dopuścił go spokoynie pozywać a trzymać przes trzy lathá y
trzy miesiące o nie niepozywając / tedy taki niedbały do dżerza-
wice ono imienie traći.

O Dawnosci jaslawy. Kazimirus magnus eodē.

Göryby

Vstáwy Prawa Polskiego.

¶ Gdyby kto imię dziedziczne zasławil temu / którego imienia dopuściłby temu iest zastawil dzyerżec y żywac spokoynie do 30 lat nieczyniac o tym żadnego świadectwa przed sądem abo w parochiach przetak dluji czas / a to thacie oswiadczenie byc ma / iż ia albo przodek moy zastawil to imieniu temu / mieniłyli thego ten co zastawil albo iego potomek a zwłaszcza thego położia / tedy taki niedbalec odpada od wieczności onego imienia.

O dawnosci meżatki. idem et eodem.

¶ Gdyby ktoru meżatka mienila sie miec iakie prawo na kthore dziedzictwo badz też wiano / a nie czyniłaby o ono imieniu prawem tak dlujo iżby ie ktho spokoynie dzyerżal przes dziesięć lat czasu położu / tak niedbaley niewiescie stazuiem iż od takowego imienia odpada. (.) (.) (:

O dawnosci wdowien. idem et eodem.

¶ Wdowa iesliby sie mienila miec iakie prawo abo wiano na kto re dziedzictwo / kthoreby kto inszy dzyerżal s położiem przeszesc lat / a onaby przes tak dluji czas nie czynila prawem o to imieniu a zwłaszcza czasu położia / takowa odpada od imienia.

O Wiezniach. idem in Paragrapho.

¶ Kożdemu wiezniowi nie dawosc nieszkodzi.

O dawnosci ploth: Casimirus Magnus folio 19.

¶ Gdy kto plot uczyni naczyiem gruncie / a w onym zagrodzeniu pojytki bierze / a onczy iest grunt cierpialsby mu onego plotu przes dwie lecie bedac w nim w sąsiestwie / takowemu niedbalecowi stazuiem iż odpada od onego zagrodzenia plotu.

O dawnosci Dzworczy. idem et eodem.

¶ Gdyby dzworce byl kto winien iaki dluj bedac też iey opieku nem / a ona szedzy za maž cierpiąlaby o on dluj czynic prawem przes trzy lata y trzy miesiace / my w takowej rzeczy y w każdej intezie tak niedbale / stazuiem wieczne milczenie.

O dawnosci imienia kupioneego: idem et eodem.

¶ Gdy kto kupi imienie / za które da połowice pieniedzy a druga połowice obiecnie dać naráty do 4 lat / który imienie dzyerżac nie placilby dlujo naráty tak dluje iżby + lata wysly / a on co imienie przedal bracieby ich medzial iż mu naráty nieplacil / rozwsem chcialby targ zruszyć : My w thakowej rzeczy stazuiem iż ten co kupil dzyerżal przes trzy lata y trzy miesiace spokoynie imenie / w tey rzeczy stazuiem temu co przedal wieczne milczenie.

O dawnosci byta pożyczanego: idem et eodem.

Ktoby

Vstawy Prawá Polskiego.

¶ Ktoby komu pożyczył żyta a nie czynilby o nie przes cztery lata/taki niedbalec chocby po tym chciał czynić o nie tedy ie inż dawnościa traci.

¶ Dławności dżyedz innej czynić dżyeciom o krzywde: Jaggiello folio 24.

¶ Dżyeciom młodym dławność nie idzye czynić o krzywde swa jedno gdy przyda ku latom/ thedy mają w czas czynić prawem o krzywde swa chcali rzeczy nieutrącić.

¶ Dławności pospolitey: Casimirus magn: fol:32.

¶ Vstawiłsmy iż miszczyna ma dławność trzy lata y trzy miesiące/ wdowa szesc lat/ meżatka y sobie niewolna dżyesci lat.

¶ Zabicie dławność: idem et eodem.

¶ Kto o głowę zabita po zabiciu nieczyni prawem przes trzy lata: taki niedbalec chocby potym chciał/ tedy inż przes dławność memoż: .: .: .: .: .:

¶ Dławności dżyedzictwa: Jaggiello folio 43.

¶ Kto imienie zastawi/ a niewykupi go do 20 lat/ ani go księgami odnowi/ taki ono imienie traci na wieczność. prout suprad.

¶ Dławności Oniszek: Sigismundus folio 27.

¶ Miszce od professowania idzye wieczność/ ktoru iż liby nieczynią dżyedzictwo do 20 lat/ tedy ie traci.

¶ Dławności imienia kupnego. Cas: mag: fol:34.

¶ Vstawiłsmy/ kto imienie kupi/ a trzyma ie spokoynie przes trzy lata a trzy miesiące/ iż go kto bliższy o nie niepozywa przes tak długi czas: tedy potym chocby chciał bliższy ale inż niebiedzie mogł: Wy też dobrze ktoręki/ iż to imienie iest mnie bliższe niż tebie co ie trzymasz: abowiem ten co ie tobie przedał był mi pierwoty niżes ty v niego kupiš: My w takowej rzeczy possessorowi dżyczenie imienia iako ie kupiſ/ stazniemy.

¶ Zapisyech Dżyedzictwa.
Kapitulum xxxv. Odarowaniu na woynie. Casimirus magnus folio 38.

¶ Gdy ieden drugiego darunie czym na woynie/ tedy też by oba umarli/ tedy jednak on dar ostanie przy onym co mu dano/ by też na to dobrze przywileju niemial.

¶ Dżyerzawcy imienia. Jaggiello folio 43.

Pozwal

Vstáwy Prawa Polskiego.

¶ Poż wak by ieden drugiego / iż moje imienie dzyerżysz zastawę: a drugiby powiedzyał / iż dzyerżę ale wiecznośćia: a oba by ani listu żadnego / ani słusznego świadectwo niemeli: w takowej rzeczy Dzerżawcy przychodzi dowód / y od dzyerży wiecznośćia.

O przedaniu dzyedzictwa. idem et eodem.

¶ Kto imienie przeda / ten ma granicę wkażać kupcowi : tu ktoremu wkażaniu ten co kupił ma zwiesić fasadę onemu imieniu przylegle / y Woźnego. A iesliby niechcieli przy tym to okazowanie granic być / a temu co kupi jako mu okazano / przez trzy lata y trzy miesiące dopuścili trzymać / A potym iesliby go chcieli o ty granice gadać : tedy temu Dzerżawcy w takowej rzeczy dowód przydóżma / iż tak trzyma jako mu okazał ten co mu przedał.

Diasta y Zamki główne niemają być w zastawie.

folio 93.

¶ Obieciem niezastawić Miast / Zamków głównych / na ktorzychby Starostwą były / A kto by dał na Zamek albo na miasto jakieś / ten pieniadze traci. /:/ /:/ /:/

O wykupieniu zastawy. Joannes Albertus fo: 99.

¶ Pisarz Komorniki może sadzić o zastawy / y pieniadze może stawać w Kancellaryi ziemskiej położyć / A temu co pozywa posessya przykazać wedle prawa.

O oddaleniu imienia. Sigismundus folio 18.

¶ Kożdemu wolno imienie swe oddalić wedle myśli swej.

O zapisiech Grodzkich. in consuetud: Crac: fo: 121.

¶ Kto komu uczyni zapis w Grodzkich ksiegach / a obieciu gi w wiesce w ziemstwie księgi / a niewiedzye ich na on czas jako sie zapisał: takowy pokupiwszy w ine stronie trzy grzywny a sadowi trzy / ma gi w księgi ziemstwie w wiesce jako sie opisał.

Zona mężowi niemoże nic zapisać. idem et eodem.

¶ Zona mężowi nic zapisać niemoże bez dozwolenia przyjaciela / A iesli zapisze / tedy taki zapis niczemny jest.

Kto komu zapisze odstepuigc pomiaru: idem et eodem.

¶ Kto zapisując powiatu odstąpi / a obwiąże sie odpowiedać w innym powiecie : taki iesli da na sobie prawo przewiesić / tedy ten co na nim przewidziewzyawszy pozew od prawa ma iachać y okażać Starostie / pod którym winny ma osiadłość. A Starostą winien onych przeystów uczynić ekscucja.

O zapisiech Testamentu. Folio 11.

h Taka dobra

Vstáwy Prawa Polskiego.

Tak dobrzastawnych iako y wiecznych dziedziczych nikt nie moze Testamentem odleciec / okrom rzeczy ruchomych / okrom imienia Królewskiego / to moze byc Testamentem spuszczono.

O zapisach na imienie Królewskie. Sigismundus folio 15.

Kto ma listy na imienie Królewskie / a na nich jest co specyfikowano / tedy ten co dzierzy niemawce wywrocic jedno onych rzeczy specyfikowanych: wyjawisz iżby to w zapisu bylo / ze roszczekim prawem / nic nie wyymuiac.

O Przywilejach. Capitulum.

O tym co syc Przywilejem na roku założy. Kazimirus Magnus folio 24.

Gdy kogo pozowa o ktorazecz / a pozwany na roku założy sie przywilejem: tedy ten co sie założy przywilejem traci kope / ktoraz ma Sedzia podniesc. A ten co pozwał ma przysiadz / iżem nie wie dzial abyś mial przywilej: Nieprzysiezeli thedy temu co poloży przywilej ma kope dac.

O liściach broniacych sprawiedliwośći. Kazimirus tertius folio 84.

Listow takowych dawać niech dziem / ktorzy miały hamowac wszelkie prawo albo sprawiedliwość / okrom tym co sa na woynie / albo na posługach rzeczypospolitey.

Kto listy straci na imieniu królestwa. Alexan: folio 113.

Gdy kto ktrymkolwiek obyczaiem przygodnym straci listy na imieniu królestwa / taki ma powiedzieć Woiwodzy y Starostie niż rok wynidzye / iż mu tym obyczaiem y tego czasu listy zgubily: Abowiem iesli tego nicuzyni niż rok wynidzye / tedy niemais iż byc potwierdzone / ani mu iż dowod przydziye na zgubienie listow.

O liściach niepiczetaowych. in cosue: Crac: folio 123

Listy niepiczetaowane niemaja mocy. A kto chce dowodzic listy / musi miec za pieczęcia / albo księgiemi dowiesc moze.

Listy wykupna królestwa / iako maja byc opatrzone. Sigismundus folio 4.

Gdybysmy mieli kogo wykupowac z imienia naszego / tedy listy maja byc dobrze opatrzone / a coby byly slusze maja byc przytroczone: a iesli by kto minimal iżby mial krzywde / wolno appellowac na Syem.

O zapis

Vstawy Prawa Polskiego.

O zapisaniu dobor na zmowie. Sigismundus fol: 5.

T Ktoby imienie przedal na zmowie / a potym iaki zly uczynek
uczynil / aby by z onego imienia pociagnion prawem: tedy ten co
kupil na wiecznosc ma przysiadz samozost /iesli do czasu / tedy sa
motrzec / ssobiero wnymi swiadki / iż to uczynil nie na zmowie.

Od listow w Kancellaryey Królewskich co dać.

Sigismundus folio 17.

T Vstawiliśmy / iż od pozwu niema nic brano być: Od Prokuratorcyey trzy grosze. Od Commissyey y Mandatu / dzyesieć groszy. Od Consensu na wykupno dwą groszā: Od innych zapisow cztery grosze. Od listow zawartych sześć groszy. Od listow targami nowych iedwabiem / na iaka wiecznosc / dzyesieć złotych: To takie listy tylko slachcie za nasza laska maja być dawany / Ale miesiące / żydzi / y inny ludzye postronni / ci maja płacić wedle wole Kancellaryey naszej.

Od Membrany co dać: Sigismundus folio 23.

T Pisarze niemaja brac od membrany jedno pulgroszā / podwieszać czternascie grzywien.

O Inhibicjach. Sigis:in constitut: Piotrco: 1558.

T Chcemy żeby z Cancellaryey naszej listy nie byly wydawany kto by mieli hamowac prawo / y owszem kto by ie położyl w sąd taki ma być karan wina 14 grzywien / kto by sie maja dostac skrońnie przeciwne / a Sedzowie ziemsccy y Grodzcy ktorzyby dali miejsce takowym listom maja być także wina karani / okrom tych coby byli w poselstwie o rzecz pospolita / albo iżby kto z rota żoldowal z roszczenia naszego w dalekich stronach / taki może mieć listy naszymi odwloki w Sadzycy tylko przes rok.

O lisiech z ksiegę ziemskich. Sigismundus 1538.

T Kto da iaki dług w Księgi w wieś / a potym weźmie wypis z księgi / thedy ten wypis nie bedzyc miał mocy żadnej alizby list główny był w Sad położon.

O lisiech na dożywocie: Idem.

T Listy na dożywocie przes nas dane tak iato w sobie brzmia kązdemu zachowamy.

O Przywilejach: idem et eodem.

T Przywileje pospolite y osobliwe nie maja inak być rozumiane y wykładane jedno iako samy w sobie brzmia.

O naganieniu przywilejow. Sigis:in const: Cza: 1532

h u Gdyby

Vstawy Prawa Polskiego.

¶ Gdy bysiekto w Siedzycie założyl przywilejem ktorzyby stroną nąga mięta/ tedy ten co przywilej kładzie na swego przywileja posłypieć ksiegami/ którego iesliby nie było w ksiegach/ taki tamże w sądu ma mianowac i s wiadkow godnych wiary słachciow / z których ten to co naganil ma obrąc szesci/ z którymi ten co mu naganiono przywilej ma przysiadz iż nie jest fałsz iż jest z ksiag then przywilej/ A dowiodliby ksiegami przywileja swego/ thedy ten co wporne przywilejowi naganil ma być karany i grzywien stro nie a sadowi trzemą tamże w sądu/ a iesliby ksiegi iako przygoda zginely/ thedy taki przywilej podeprzeć samotrzeciemu z ludźmi dobrę slawę. A zabiegając napotym fałszom/ tedy nakazac listy z ksiag niech sie Pisarze podpisuja ziemscy/ A z Grodów ksiag Starostowie albo ich Siedzycie.

Nikt niewinien na swe prawa okazowac. idem et eo.

¶ Ktoby imienie dzierżalmaiac sobie ie za własna oczyszne/ taki na thakie imienie nie winien nikomu zgola prawa okazowac/ wyjawoszy iżby kto inszy na to imienie iaka pewna istote rkażal/ tedy dzierżawca musi sie prawem obronić które rkażac musi.

O Inhibicach Duchownych. Joan: Alb:fo:10.

¶ Inhibicie duchowne w siedzycie miejsci nemalia/ wyjawoszy iż by sie rzecz toczyła ktoraby należała sadowi duchownemu.

O Liściach na Expectatiwe. Jagg:in Primi:fo:51.

¶ Obie czniem listow nikomu niedawać takowych/ któreby z naszczycy expectatywe na iakie dostojenstwo przedu ziemstiego/ ani bedzycem wymowac dochodow na żadne dostojenstwo.

¶ Pozwiech. Kapit: xxxiiij.

O Paniech albo pannie pozwaney. Cazi:ma:fo:10

¶ Do paniey albo do panny pozwaney w gospodzy bedacej ma Siedzia posłać widzą swego z iey adwersarzem/ któreby bedzycie głapprzed onym widzem zstać Prokuratora w swychrzeczach którego mire moze.

O pozwanych do prawa. idem folio 11.

¶ Ktorego istca pisarz pierwey w regestr wpisze/ tegorzez mazbrę pierwey siedzoną/ a gdy nie stanie abedzyc przes Woznego wolan/ thedy Sad ma odprawowac drugie iako sa w regestrze napisane/ Nie stanield ona stroną co ja pierwey w regestr napisano/ tedy niż Sad w stanie mabyc przes Woznegotrzy krof. volana/ nie stanield przedsie tedy ma być przekazana.

Kogo nie

Vstawy Prawa Polskiego.

Kogo niepożowa a przyniecie do sądu zuchwałej sprawy niemaiac. in eodem Paragrapho.

¶ Ktoby przyszedł zuchwałej albo wpornej do sądu żadnej sprawy nie majać/taki ma być karan wina trzemą grzywnomą.

Jako Woźny ma pozywać. Cazimirus mag: fo: 13.

¶ Woźny ma pozywać/w dworze pozew na Pana/a zakołata/wszyswym zwycięm kijem ma powiedzyć: Iż cię ten pozywa o to. A kiedy kmicia pozwali prożno/ tedy ten co kmicia trapi prożno/ma być karan wina trzemą grzywnomą.

Kogo pozowa w Sąd Królewski. idem et eodem.

¶ Kogobyl na przedzie pozwanow w Sąd Królewski / thākiemur Sedzia ma rzecz rospowiedzyć vrzędnie y dać mu iā nā spiszu Etorey nie ma sadzić z trzastiem/ ale iesli idzye o imieniu abo o sum me wielka iako o 40 grzywien/ thedy stronā ma rok złożyć za trzy niedzyele/ iesli omieszka o summe abo o krzywdę tedy na zaintret.

Zadny niema być pożwan jedno przez Woźnego/ krom wielkiego wstępku: Cazimirus mag: fol: 13.

¶ Sedzowie niemaja nikogo pozywać jedno przez swego Woźnego a przekojone przez listy/ wyjawszyszy iżby kto w domu sadowym uczynił iaki wstępek. (:) (:

Kto pozywa krom istca: Cazimirus mag: fo: 13.

¶ Ktoby rzecz sprawował krom istca albo przez Prokuratora/ takim abyć karan trzemą grzywnomą ktoru ma być stronie.

Jako pozywać tych ktorzy sa w dalekich stronach.
idem folio 14.

¶ Tacy co sa w dalekich stronach mają być pozywani na miej/ scach zacnych abo w parochiach w ktoreby miał osiadłość abo w onych parochiach o ktoru rzecz idzye / ktoru iesli nie stanie/ tedy ma być wolne z niem postępowanie w prawie do skończenia rzeczy.

O dżyciach pozwanych co lat niemaj: idē fo: 31.

¶ Dzyciom pozwanym co lat nie mają masad przelożyć do lat/ ktem przekojeniem dżyci gdy przyda ku latom/ tedy żadna da/ wnoscis stronie znikać nie moga/ wyjawszyszy iżby iaki krzywdę kro ich oycowi y im przez dawność ziemsta cierpiat.

O co dżyci winny na pozew odpowiedać: idē fo: 33.

¶ Dzycimale o trzy rzeczy winny odpowiedać. Jedna/ gdy ie kto pozowie ku pieniedzy braniu z załatwowy. Druga/gdyby kto za ich oycią reczył / o kthore rekoiemstwo oni rekoymie byliby ieszcze z iñ zaich oyz

Ustawy Prawa Polskiego.

żą ich oycą pozwani/ tedy dzyeci winny one reformatia wyprowadz-
wac. Trzecie/ gdyby oycą ich zapozwano o iakie dziedzictwo/ te-
dy dzyeci winny o toż dziedzictwo odpowiedać.

Głosiech śierot pozwanych: Jaggiello folio 42.
Meżczyzna ktorzy niema pieścioleta a biela głowa 12 nie
winni w prawie odpowiedać. Item Ociec pokí żyw może o
piekny dżeciom postanowić y żeniektorachce.

O pozwiech y potwarcach falszywych: Casimirus
tertius folio 39.

Gwyzwanie z powiatu. Kazimirus folio 97.

¶ Ten co drugiego wyzowie z powiatu ma być wina karan stro
nie trzy grzywony a sadowi drugie trzy / a temu ma być edeslan
do Powiatu.

Kto kogo pozowie na Siem. Joannes Alb:fo:106
Kto kogo pozwie na Syem / takowemu ma byc rok oznaczony
na szosty dzien po wyiechaniu Królewstiem pod winsz sześciu
grzywien.

Oprzytknieniu v práwá, idem et eodeni.

T Kogoby przytkniono w prawá iesliby vpornie odszedł/ taki ma
być przekazan o ono o co iest pozwan/ a iesliby był przytknion o wi-
ne a odszedł vpornie/ thaki ma być przekazan w drugiej winie/ a
to w trzech grzywnach stronie a sadowi także.

Gdy fogo pozowę i s pomocniki. idem et eodem.

T Gdy kogo pozowa y z pomocnikami a on nie zastapi pomocnika
kow swych/ a na to powod pамietne założy / thedy pozwany ma
byc karan wina/ a to od każdego pomocnika sobie rownego trze-
ma grzywnom a/ a nie od rownego wiardunkiem thak w sadzyc
ziemstiem iako y Grodzkiem.

Gpozwaniu nieosyadlego, in consuet: Cza. fo: 123.

Człowiek nie osiądły winien o każdą rzecz w grodzie odpo-
wiedzieć, który ma być zastan z Woźnem z Ślachta w domu tam
gdzyby mieszkał; A w kogo go zastaną, tedy go ten winien st

Vstáwy Práwa Polskiego.

wie w tydzeni w grodzyku sprawić: a tam gdy stanie przed Starosta/ tedy ma rekomyie stawić iż prawa dostoje. A iesli go nie stá
wien v kogo go zastanę/ tedy sam winien za odpowiedać/ y do
syć czynić wedle prawa. A iesliby nieosiadlego niemogli ni v kogo
zastac/ tedy nań położyć pozew v Kościolá w onej Parochiey w
ktorey byl pierwey osiadlym: Tamżema Woźny wywołać/ iż ja
na tego A. B. klade pozew/ który pozew niemoże nic szkodzić
dziedzicowi/ na którego dziedzinię pozew położono v Kościolá.

O przypozwie ku dosyć uczynieniu. in consuetudinibus Cracoviens: idem et eodem.

T Przypozwany ku dosyć uczynieniu niemoże sobie nic inszego
na pomoc braci przeciw powodowi/ okrom iżby go iako zle niesprawiedliwie zdal/ albo iżby na pozwie bylo insze imie/ a na przypozwie insze: Z tych przyczyn powod ma stracić one rzecz o kthora pozwał. /:/ /:/ /:/ /:/

Kto kogo pozowie a nic nieczyni. idem et eodem.

T Kto kogo pocznie o co pozywać/ a poczawszy przestanie/ iż wy
nidzye rok temu y szesc niedzyel: Takiniedbalec iż poczał/ a rok y
szesc niedzyel nic nieczynił/ traci to o co byl pozwał: Wyiawszy
iżby roki albo sadz przes tak dlugi czas niebyły.

Kto da pozew na pozew. idem et ibidem.

T Kto położy komu pozew na pozew/ y oba beda o jedne rzecz:
taki powod pokupiwszy winy trzemā grzywnom a stronie/ a sa
dowitakże trzemā/ ma jednego pozwu odstąpić.

O daniu roku przes Woźnego. idem et eodem.

T Gdy Woźny v kogo cudzego co zastanie/ a on niechce wrocić/
tedy jednak niemoże mu krótkiego roku złożyć przed Starosta ie
dno w tydzeni.

O słachcie przy woźnym gdy pozywa. idem et eodem.

T Gdy kto co świadczy Woźnym/ tedy ma mieć przy nim dwu
słachcicu/ A gdy pozew wnosi/ tedy dosyć w jednym słachcicu.

Przypozew iako piśać: idem folio 27.

T Na przypomianie albo przypozwie niema być pisano Respon
suens/ ale Satisfacturus.

Gdy ubogi Paná pozowie. Cazim: mag: folio 27.

T Gdy ubogi pana pozowie o iaki gwalt/ tedy pan ma sie od
wiesć świadki: A iesli sie nieodwiedzye/ tedy ma być wina karan
wcedle prawa. (:) (:) (:) (:) (:

Kto kogo

Vstawy Prawa Polskiego.

Kto kogo zda niesprawiedliwie. in consue: Crac: 113.

I Gdy kogo zdadza niesprawiedliwie / a on to arrestuje w ksie-
gach / tedy ten co go zdano ma pozwać owego / iż go niesprawie-
dliwie zdał: Jesliże się tak naydzie / tedy on co go zdał ma na o/
nym żeroku zdanie wypisać / y winy trzy grzywony odłożyć. A kto
by kogo wypisał przed Arrestem / taki winy vchodzi.

O pozwie fu wykupieniu. Sigism: Craco: 1540.

I Kogo pozowa fu braniu pieniedzy z zastawy / taki winien w
grodzy stać / a pieniedze brać / y z zastawy zstać.

O ksyżey gdzje mają pozywać. Jaggiello in pri-
uilego folio 66.

I Gdy kto z naszych poddanych pozywa drugiego z ksyżey / wol-
no pozywać oszody do sądu ziemskiego albo duchownego.

Kto pozwa wszyscy z jedna sie. Eudouic: in priuilegio: 52

I Gdy kto z naszych poddanych pozywa drugiego / a niż skonczą
prawoziednacia sie : takowe czyniem wolnymi od win naszych y
inszych vrzednikow. ./. ./. ./. ./.

Kto kogo wyżowie z powiatu. Sigismundus fo: 18.

I Kto kogo wyżowie z powiatu okrom naszych a vrzedowej rze-
czy / taki przepada winy 14 grzywien.

O położeniu pozwu: Sigismund: in Progres: fo: 33.

I Pozew ma być położon tydzień przed rokiem.

O pozwie na pustych wsiach. idem et eodem.

I Gdy Woźny klädzy pozew na imienie jakie puste / tedy on poz-
zew ma roszczebić w przyklastku / y ma gi na onym imieniu we-
rknac w ziemie / A wetknałszy ma iachac do wsi o granice albo
do Parafiey / y ma opowiedzyć / Iżem tam a tam na tego pozew
położyl. :::: :::: :::: :::

O tym co syne pozwu zaprzy. idem eodem.

I Gdyby pozwanono / a onegody przeiego niezastanie przekazano /
a onby potym na roku przyszlym stanął / y powiedzyałby iżem o
pozwe niewiedzyał: tedy mu na niewiadomość przypiązye przys-
ięga / a zwłaszcza gdyby powod niedowiodł woźnym który po-
zew kładi. A gdy przysięże / tedy tamże pozwany winien na pozew
odpowiedać. (.) (.) (.) (.)

O Branicach. Kapit: IIII.

Sigismund

Vstawy Prawa Polskiego.

Sigismundus in progressu iudiciario fo: 32.

¶ Vstawiłmy/ iż kto kogo pozowie do sądu ziemskiego o granicę/ taki w pozwie niema klasczacyunku pieniężnego/ jedno pozwać o powodstwo/ takiako jest o tym pozew opisan między innymi pozwy w Statucie. A gdy pozwany na roku pierwszym niestanie/ taki ma być w winie przekazan. Niestanie na którym zawsze roku/ taki wszelko powodstwo przez powodu ma być zdan/ ktem zdanym iż odzyerzy powód ten co pozywa o granice. A gdy iż powód odzyerzy zysk/ takowego sąd ziemski ma odesłać do Podkomorzego albo do jego wzedu na miejsce roznicy/ iako do tego komu należy Erekuya okolo granic. Potem Podkomorzy ma zawiecie pozwać strony przed sie albo przed swoj wzed/ y dzyen pewny złożyć na miejsce roznicy: rostażniac pozwan nemu albo przekazanemu/ aby stanął przeciw powodowi/ ktorz zwiadliwie wiodł granice. Na kthorym roku w polu przed Podkomorzem albo jego wzedem iż pozwany albo przekazany niemoże żadnych obron czynić okolo powodstwa/ abowiem w sadzycy ziemskim iż powodstwo stracił: ale powód ma wieść wzed kedy wie wedle sumienia iego/ Czego mu pozwany żadnymi znaki ani listownymi bronić niemoże. A gdy powód z wzedem przydzye do narożnego kopca/ tam ma powód przysiądzie świadki/ iż sprawiedliwie wiodł/ A gdy przysięże/ tedy Podkomorzy ma stazać granice chowac wiecznemi czasy/ ktorzych granic stazny w sztyk postepel prawna ma Podkomorzy przes list swoj powodem odesłać sadowi ziemskiemu na poroczek bliższe: Ktore listy Podkomorzego przes powodą przyniesione sąd ziemski ma wpisać w księgi ziemskie/ dla wieczney pamięci: Ktorego roku pozwałny iako zawsze tego niemoże przelożyć/ jedno wyjawszys prawdziwa niemoca. A gdyby pozwany ktemo świadka naganili w slachcie/ twie/ takiego oni drudzy świadkowie prosta powiescia mają sprawić/ iż jest slachta osiadla/ y woyna sluży: A gdy go sprawia/ tedy mabyć przyjęci za świadkami/ A wszakże Podkomorzy zachowadzylo w sadzycy słuszym z tym co naganili świadkami. Maia też byc y inszy sąsiedzi postroni pozwani/ ktorzychby też dzyedziny ku kopcom narożnym albo pobocznym przyległy/ taki w sąd ziemski iako Podkomorzego na jeden czas/ A to dla tego/ iżby iakie gaba nie od nich niebylo przy okazowaniu a obwiedzieniu granic. Woszczem ze wszelkimi iednakto ma być postepowano.

O Rozsypaniu Kopcow.

J

Gdyby

Vstáwy Práwa Polskiego.

T Gdyby kto kopce rozsyпал albo rąkie insze znaki graniczne poza tą i temu ktoby go pozwał przepada od každego kopca albo znaku narożnego trzy grzywiny / a od inszych znaków od každego z nich wiardunk / a tchemu ten co kopce albo znaki połazi / ma Podkomorzego zwiesć ku wypaniu kopcowy rzecznieniu znaków stajonych / co tho ma rzecznic po obesłaniu Woznego y dwu Ślachetcu od powodni osm niedzieli pod winem 14 grzywien stro nie a sadowi rąkze / co toma czynić tak dugo odkładając przerzeczone wine aż temu dosyć rzecznici / a wszysktko w osm niedzieli.

O rzecznieniu kopcowy na czyiem.

T Jesliby kto kopce naczyiem wypał nie wzednie / thaki też pozwaniem albo powodowem winy od narożnego kopca trzy grzywiny / a od inszych postronnych po wiardunku ku których kopcowy stajeniu ten co espal ma zwiesć Podkomorzego ku vdzialaniu granicy pod winem 14 grzywien stronie a sadowi rąkze : Thak tyle kroc wine odkładając ile kroc potrzeba / a wszysktko w osm niedzieli aż temu dosyć rzecznici

O tych co s nimi graniczą a lat niemają.

T Jesliby Panem albo dydziem bylo kilka pozwanych granic / miedzy ktemiby byli ci co lat nie mają / thedy iednak Sadzimski y Podkomorzy nie bacząc ich młodości iako by ich młodość nie hamowala nikomu sprawiedliwości / A wszakże Sadzim ma zachowac dzycio przy mocy / iż gdy ku latom przyda thedy oswaszczeda mogli czynić prawem od tego minimieli miec trzywde.

O Granicach. Casimirus magnus folio 9.

T Gdyby nie bylo znaków granicznych z prawą rzecznionymi iendno rzeką albo rąki strumieni ktoraj est miedzy dydziemi / tam ona rzeka za granice ma być pocztana / ktoraj rzeki obiedwie stronie albo wsi brzegow ku im należących rżywac mają / a gdyby się rzeka obrocila mocaswaz swego stharego placu inszem miejscem / tedy iednak ono stare rzeczy sko graniczy / ktorego obiedwie wsi mają rżywac / a gdyby ktho swoim dowcipem obrocil rzekę ktoraj granicy inszem losiskiem po swey dyziedzinie / tedy ona rzeka ma być granica / kthorej mają obiedwie wsi rżywac iako rzeki granicznej / a on dol rzekistarey ma ostać przy dyziedzinie przyleglej ze wszyskiem prawem / do ktoraj rzekistarey ta dyziedzina nic nema ktoraj obrocila swym dowcipem inszem dolem rzekę.

O dowodzhe na granicach: Jaggiello folio 44.

T Podkomorzy ma tego plnie dozreżec / ktoraj strona lepsze kopce a pewniesze znaki wkażnie teyma stajac dowod; a jesliby obie nie

Vstavy Prawa Polskiego.

bie nie wkażnia nic pewnego / tedy powodowi ma skazać dowód
z świadki wedle prawá.

Krol obiecuje dać Commissarze. Casim: fo: 93.

¶ Ktoby chciał graniczyć z nászem imieniem / obieciem na żadá
nie poddanego nászego dać y zwolici dwu Commissarzow y dy/
gnitarzow / y Podkomorze go / ktorzy bedą mogli gránice dostać
tecznie uczynić. (:) (:) (:

Plat Podkomorze go. Joannes Albe: fo: 104.

¶ Podkomorzy albo iego komornik nie ma wieczej braci od ston
czenia granic jedno trzy grzywny.

O Commissarzach na gránice. Idem fol: 108.

¶ Gdyby kto z poddanych naszych mieli się mieć krywde o grá
nice / takowemu na żadanie winnismy dać y damy czterech Com/
missarzow tu Podkomorzemu / ktorzy mają czynić gránice we/
dle sprawy starcow / a gdyby się starzy nie zgodzili / tedy wedle
nasprawiedliwszego wyrozumienia Commissarzow / ktorzy pod
sumieniem mają rozeznać słuszność granic w onej roznicy gdzie
się starzy zgodzić nie mogli / a naco się wieczej Commissarzow 3/
godzi tam abyć granicą / czegomy ani Starostowie nászy bedą
winni on Commissarze strąować: z ktorzych Commissarzow
mają być dwia Rastellani a dwaj vrzednicy.

O przekładaniu granic. idem folio eodem.

¶ Podlomo:zy bez przyczyny granic przekładać nie może.

O co ma być dana Commissia. Alexan: fo: 113.

¶ Aly y potomkowie nászy nie bedziem dawać Commissrey ien
dno na gránice miedzy dobrami nászemi / a orozdzial miedzy bra
cia albo bliźniemi albo też gdyby się strony zwolily / a kiedy o insze
rzeczy odzierał commissya / tedy takowa ma być niezemna.

Czym dowodzić granic. Sigism: fo: 26.

¶ Gránice nie wedle listow ani znaków nászych opisanych / ale
wedle oglądania a starcow rkażania / a zwłaszcza gdy Krol iego
miłość poleci to Commissarzom.

O Starościie Graniczniku. Sigism: fo: 30.

¶ Ktoryby Starosta nász wciśkał z poddanych nászych o gránicę / thakowy pozwany z vrzedu bedzye winien przed nám odpow
iedzieć / a my damy Commissarze ktorzy ucznia granicę / ktorych
ani listy ani Rewizormi kążić bedziem y owszem co Commissarze
postanowią albo skaza to ma być wszysko dzyerżano. Też gdyby
Commissarze na miejscie roznic nie było / tedy iednak Commissarze

J u rze mają

Vstawy Prawa Polskiego.

rze māia grānice czynić/ nie bacząc nic nā niebytnosć Stārosty
albo tego co stārzy o grānice/ nie bacząc nic nā ruszenie abo nā ap-
pellacya: Też Stārostowie nāszy przed czaszem grānic māia Stā-
rostę nāszego obwiesć dwie niedzyeli listem swym przes Woźne-
go ydron Slachcicu z Māndatem nāszym / a iesliby mało bylo dy-
gnitarzow w onej ziemi gdzye grānice māia byc albo gdyby ich w
domiech nie bylo/ tedy damy z bliższego abo z dalszego Woiewodz-
twā Commissarze/ a takie coby mieli osiądlosć w onej ziemi gdzie
māia grāniczyc. (:) (:) (2)

O listach na grānice. Sigis:in constit: Cra:1532.

I Gdy kto ukaze list Commissarsti przes nas potwierdzony/ kto
ryby znaczył znamionā grāniczne albo list za pieczęcia Podkomo-
rzego albo Pānow sadowych/ ktorymby byla opisana grānica o/
budwudzyedziny/ takowem listem prawym a nie zastāzalem a/
bo też nie psotliwem ma byc wierzano / y owszem ona grānicā ma
byc pewna a nie stāzonā. ./. ./. ./. ./.

O listu Krolewskiego:

I Gdyby kto chciał w księgi Kancellaryey nāszej wwiesć List
Commissarsti/ takiemu ma byc dan za nasza pieczęcia z ksiag Kanc-
cellaryey nāszej/ za który ma dać kopie.

O Długach. Kapitu: xxxvi.

O dlużu Kupcom. Kazimir: mag: fo:37.

I O dluż pieniężnym ma byc czas skazan placey za osmnaście nies-
dzyel/ A to raz za szesć niedzyel/ a drugi raz/ aż y trzeci. A kiedy/
by tego pozwalano/ a w zyeni by go niebylo/ takiemu na roku za/
witym ma byc czas placey złożon/ prosto za 18 niedzyel: z takow/
wym ma sad postępć aż do skończenia prawa.

O dlużu pieniężnym: in consuetudi: Crac:fo:123.

I Kto komu pieniedzy bez zapisu pożyczys/ a onego o nie pozor-
wie potym: w takowej rzeczy pozwany bliższy sie odwiesć dlużu.

O pożyczonym koniu.

I Mikolay stārzył na Marcinā/ iż gdy mu konia pożyczyl/ tedy
mu go chromo wrócił/ powiedział iż przyczyny niewiem z czego
ochroniał: Sly w takowej rzeczy skażniem Marcinowi konia
chować/ nierobiąc gim do dwu niedzyel: Jesliż nieprzeszanie chy-
ramać/ tedy go mazaplacić.

O dlużu Kupcom: Sigismundus Cracovie 1538.

I Kupiec kiedy nieczyni z dłużnikiem prawem tym/ w którym
dłużnik

Vstawy Prawa Polskiego.
dłużnik zasiadł do trzech lat: taki kupiec iesliby potym chciał czynić prawem o swoj dług/ tedy gi dawnoscia traci. A wózak żet u pcy/ kramarze/ maja sie sami miedzy soba zachowac wedle praw & obyczajow swych. 101 101 101

Q Złodzieiach. Kap:xxviii.

Cazimirus magnus folio 16.

T Ktoby kogo oskarżył o złodziejstwo/ a był s nim w iednym powiecie albo Parochiey/ a cierpiąłby mu tego złodziejstwa rok: tedy obwiniony może sie wyprawić godnymi świadki/ iż niewiem tego uczynku/ a zwłaszcza gdyby przy nim rzeczy kradzioney niezastano. 101 101 101

Ktoby komu pokradł miod. idem folio 13.

T Pozwał Jan Piotrā do prawa/ iż Piotr pszczoły albo miod pokradł w noc/y wniosł gi w swój dom/ na co chciał dowiedzieć: Piotr powiedział/ iż przyniósł do domu miod ale swój własny: M/ w takowej rzeczy stazniem Piotrowi przysiadź/ iesli jest dobry sławę/ iż swój miod a nie cudzy przyniósł do domu.

Komu co władnia. Cazimirus magnus folio 20.

T Komu koni albo co iniego władnia/ tedy ma wonet sąsiad wezwać/ aby s nim złodzieja gonili/ A iesliby niechcieli/ tedy temu istcowi winni koni zapłacić.

O tych co się tulają a przybierają albo przykradają.

T Tacy ludzie co imienie opuścili wy tutaj się/ i upieszczały czyniąc/ trąca swoje imienie: A ktorym bychmy odpuścili takie wystąpienia/ tedy iednak niemaja być sławni miedzy dobremi.

Co kogo popali. Cazimirus folio 23.

T Co ogniem popali ma być wszedzy poiman/y w kościelech/ A kiedyby był oskarżon o ten uczeńek/ taki winien przed prawem Polskim odpowiedzieć.

O złodzieiach y tych co ogniem palą. Jaggiello in Privilegio folio 52.

T Złodziej ten co ogniem pali/ i upieszcza/ gwałtownik bialych głow/ może brę roszcze poiman.

Gdy slachcica oskarża o złodziejstwo: Caz:ma:24

T Gdy slachcica oskarża o złodziejstwo/ o ktem nigdy dla sława niebyła/ a nigdy niebył o to pozwan: takowy na pierwszym obwinieniu ma sie odwiesić.

J iiij Rto cu

Vstawy Prawa Polskiego.

Kto cudzg rżecz weźmie. idem et eodem.

¶ Idzi sie stary na Phalka iż gdy nároli spał tedy mu Phalk wziął miecz kaledę y trzy grosze. Phalk sie przyznał iż mieczy kaledę wziął a trzech groszy przal: My w thakowej rzeczy aby cudzego nikt nie ruszał skazniem Idzymu dowod.

Gdy złodziey z Korony uciecze. idem folio 26.

¶ Ktoryby Ślachcie iai sie krásce insze zle uczynki czynić/ prze ktoreby z korony ziahal a potymby szukal laski naszej przes przyja cioli swi: My áczkolwiek bych my mu gniew zwina odpuszcili/ tedy iednak winien temu przeciw ktoremu wystapil oprawić wedle skazni sadowej. A wszakże iednak takie wstępcę czyniem nie sławnymi/y owszem nie ma być przyrownanem ludzjom cnotliwym/Także też o tych którzy przechowywaia złodzieje albo y szpiegi w domach swych. . . .

O tich co żyto biorą na polu w nocy. Caz:ma:fo:27

¶ Gdyby kto komu brał żywio w polu w nocy/ takiego żyta słuszno jest samemu y sprzyiacioli bronić y tym skiem może/ A iesliby ktemu co żywobierze takie wzięto przonym życie konie y co insze go/ tedy takie rzeczy gina wzięte: a iesliby którego z tych gwałtowników zabito/ tedy ten co zabije rchodzi karania/ A then pan z którego dziedziny nachodzą gwałtownicy/ przepada nam trzy grzywny/ iesliby też ten gwałtownik tego zabil biorac ono żywio/ taki ma go zapłacić z wina opisana.

G złodzieystwo iaki dowód. idem fol:30.

¶ Maretin sie stary na Nikolajia iż gdy z targu iechal tedy Nikolay wziął mu gwałtem 16 groszy/ czeego sie Nikolay przal y chciał sie odwieść szescią świadków: My w thakowej rzeczy skazuiem Nikolajowi dwunascia świadków a niemniej.

O dawnosci złodzieystwa. idem et eodem.

¶ Gdy kto orzecz krádzyona nie czyni przes rok s tym od którego sie mieni miec krzywde/ a zwłaszcza mieszkając s nim w iedney parochiev/ taki choćby potym chciał czynić thedy przes dawnosć nie może/ A iesliby mieszkali w inszych parochiach/ tedy taka rzecz ma dawnosć trzy lata. (:) (:) (:

Kogo trzy rázy oskarża o złodzieystwo. idem fo:34

¶ Vstawiśmy/ iż gdyby kto był trzy rázy w Sadzyc oskarżon o złodzieystwo/ takiowy choćby wrócił ono co weźmie/ tedy iednak ma być niesławnym/ y owszem nie ma być wzięt w żadne dostosowanie/ A gdyby komu dano o złodzieystwo na wywod świadki/ a onemuby nie dostalo iednego świadka/ Takiowy iednak nie ma być

Vstawy Prawa Polskiego.
ma byc rozumian nieslawnym, a wszakze winien szkode zaplacic.

O wyfradzeniu Sadzawek.

T Gdykto na cziey dziedzinie w stawie, w rzece, w Sadzawce, w zycie, w sienie zlodzyestwo uczyni a bedzye o to prawem zwyciezon, tedy ten zlodzyey winien szkode oprawicy zwinsznu dziedzicznemu.

Kogo oslawia zlodzyeiem. Cazim: tertius fo:89.

T Kogo regestruia albo mu dadza wineraz albo dwia albo trzy o zlodzyestwo, takowy sie odwiesc ma tym obyczaiem iakoby zlodzyestwo dowodzic mial, a ktoby byl czwarty raz oskarzony, taki iuz mabyt na gardle karan. A gdy kogo o zlodzyestwo pozowana, takowy ku odwodowaniu nie ma stanac w wielkiem poczcie tyloswiadki, a khtoby przyszedl do sadu w wietszym poczcie nijs swiadki, takowe stanieniem bezeczci, a ktoby byl pozwan o zlodzyestwo a niesalby na roku pierwszem, wtorem, trzeciem u czwartem, takowemu ma byc imienie wzieto, w ktore Starostowie maja sie w wiezac a na nas ie trzymac.

O podejrzaniu slachcia. Alexander folio 115.

T Zaden dobry nie ma byc poiman alisby byl prawem zwyciezon ale kto iest trzy kroci popisan w regestr zlodzyestki, ten nie iest dobry, a tak ma byc poiman.

O lazeckich loterskich. Sigism: fo:27.

T Starostowiemaja tego dozrzesz zeby lazecki lotrestwo w starostwach ich nie bylo, ktore lazecki slachta starostam podawac ma.

O rzeczy nalezyonych. Cazim: mag:fo:30.

T Marcin starzyl na Nikolajem iż gdy oral Marcin tedy kaledes szescia groszy zgubil, kthora mienil na Nikolajem zeby ja nalazla wrocić iey nie chcial, Nikolay przal iż ani kaledy ani pieniedzy na lazl: My w takowej rzeczy stanieniem odwod Nikolajowi iż kaledy ani pieniedzy nalazl.

O Zebrakoch. Joannes Albertus fol:104.

T Zebracy maja mieczyty od panow dziedziczych abo e d swych plebanow z kadsa, a ktorzyby ich nie mieli, tacy maja byc poimani a do naszych zamkow dawani.

O Zydzech. Kapit: xxxviii.

O pieniedzy pozyczaj. Jaggiello fol:45.

T Zyd krzescianowi pozyczyc pieniedzy nie ma na zaden zapis pod straceniem pieniedzy.

Lichwa

Ustawy Prawa Polskiego.

Lichwá ſydom taka być ma. Cazim: 14.

G Lichwá ſydom taka ma być dawana / od grzywny grosz ieden.

O ſydomach. Sigismundus Piotrowie 1538.

G Žydzi celni i byc nie maja. **I** Item / Wszelaki zastawy ktore do nich przyniosza albo im zastawy / maja w ksiegisze wpisowac. **I** Item / Gdyby v ſyda zastano rzecz kradziona / a onby istca nie stawil od ktoego one ma rzecz / taki ſyd ma być karan i a ko zlodzyey. **C**oś my dopuscili zakładu summy wiekley ſydom / tedy takowy zakład nie ma sie sciągac ani ma być dan naiedne personem / aliz gdyby sie miasto zburzylo na ſydy. **I** Item / Žydzi ku piecwa żadnego czynic nie maja na wsiach iako u krzescian pod straceniem kupiey.

O ſwiadectwie przeciw ſydom. Boleslaus Dux 153

G Ustawilismy iż o pieniadze y o insza rzecz ruchajaca y nierauchajaca / tak też o wszelaki wystepek krzescianin nie doswiadczy na ſyda jedno drugiem ſydem a krzescianinem / a nie ma być ina / taze ſwiadectwo dopuszczono. **I** Itē / Gdy krzescianin ſyda pozowie o iaka zastawe / a ſyd sie zapry oney zastawy / tedy ſyd przysiągszy wedle zaważnosci / zbedzye krzescianina. **I** Item / Gdyby krzescianin powiedzyal iżem ſydoi w tey summie to zastawil / a ſydbi powiedzyal iż wiec : W thakowej rzeczy ſyd ma przy / siadz w iakiem summie zastawiono / A gdy przysieże / thedy mu to ma dać krzescianin. **I** Item / Kiedyby ſyd krzescianinowi czego pożyczył a krzescianin by sie ktemu nieznał / tedy krzescianinu przy / siagsszy ſyda zbedzye. **I** Item / ſyd może zastawe wszelaka przy / iac okrom rzeczy kościelnych a szat krawowych. **I** Item / Gdy kto v ſyda rzecz swoje zastanie v kradziona / thedy ſyd ma przy / siadz iż nie wiedzyal żeby ta rzecz byla kradziona / a gdy przysieże / thedy mu ma dać krzescianin pieniadze a wrocić co za one rzecz dat. **I** Item / Gdy kto co ſydoi zastawi / a iż ona rzecz z innemi rzeczami v ſyda zgo re albo iako przypadle zginie / tedy ſyd przysiągszy iż taki jest / wszystkiego zbedzye.

G Žydow o wszelaki ich wystepek żaden vrzad sadzić nie może / jedno my albo Woiewodā nasz albo iego Sedzya / Aiesliby który ſyd taki wystapil iżby gardoło zaslużył / thedy o taka rzecz my sami sadzić mamy.

O Rānach ſydomskich. Boleslaus folio 165.

G dy kto ſyda rani / taki ma nam wine dać wedle wolej naszej / A ſydoi rannemu ma dać co dat od leczenia y co strawi.

O zabiciu ſyda. idem et eodem.

Kiedyby

Vstawy Prawa Polskiego.

T Kiedyby kto żyda zabił abył o to prawem zwycięzon thakiego
rzeczy ruchające y nie ruchające w mocy naszej.

O vderzeniu żyda. idem et eodem.

T Ktoby żyda vderzył iżby nie do krwie taki winien Woiewo-
dzye wine a żydowizā vderzenie oprawowac.

O cle od żyda. idem et eodem.

T Żydom wolno ieżdzić wszedzye w naszym królestwie tthorzy
nie maia byc żadna krzywda vdreczeni iedno od kupiec maia dać
clo takie iako Mieszczanie dawais z onego Miasta gdzye żyd
mieszká.

Dokonczenie.

R Statuta

Statuta Senatus Varsie
wskiego: Roku Pánńskiego: 1557.

Zygmont August
Wielki Bożen Król Polski / wielki
Ksiądz Litewski / Ruski / Pruski /
Mazowiecki / Złodzki. etc.
Pan y Dzyedzic.

Znáymuiemy wszem w obec / y každemu z os-
obná komu to wiedzieć należy / iż na Seymie niniejs-
szym Warszewskim tu opatřenin potřeb Koron-
nych / za spolnym zwoleniem wszech Stanow / nízey opisane w/
stáwy vchwalismy y postanowili.

Uprzodzabiegając temu aby ludzje nie potrzebnie wyciągani
za dworem naszem nie byli / Ustawiamy / iż Instyigator nasz nie
ma nikogo pozwalc ad instantiam suam / ani osoby naszej / ani za-
delacj stron / tylko orzeczy właśnie należące osobie zwierzchno-
ści pożyciom y imionam naszym. A kiedy sie ważylo insze rzeczy
niż o ty kthore właśnie sadom naszym należa za dworem albo na
Seym wyzywać / taki ma być tamże we stu grzywien winy stro-
nie przekazan.

Y kiedy pozwal Commisarze albo sad albo urząd o iaki posze-
peł / a takowy bylby przekazan w tym iż ie niesłusznie pociagnel /
bedzy winien každemu z osobná tamże dworie czterynascie grzy-
wien za wine dać / także y stronie bedzyeli tež przy tym pozwana.

Y podniesienie wywołania które bywa dawano za złem prze-
wodem prawá gdyby miało byc prorogowano / winien bedzie ten
komu ie dādza przyzwac strone do Grodu kiedy ma takowe pod-
niesienie obwolac / a tam ma okazać iż żadnego postępu prawego
go nie oznaczał czynić ozły przewód prawá . A gdzyby tego nie
okazał / tedy takowe podniesienie mieysca nie ma mieć.

Y kiedy sie przytrąsi iż kthory Sędzia albo urzędnik Ziemi y
Grodzka actia swoie y Sądzie albo urzędu swego zkorakol-
wieť 97

Statuta Seymu Warszawskiego.

wiek osoba / wolno mu to ma byc zasadzic tu iey rozsadki osobe
slachecka w onej ziemi osiadla bez Surrogaciey Krolewstiey /
ktora nie powinnabedzye przysiadz / wszakoz gdzye z Podkomor
zem ma kto o granicę czynic / tedy Podkomorzy ma wziac v nas
Surrogacia / a gdzyby niechciał / tedy temu ktoryma s niem a/
ctia wolno bedzye v nas iey prosic / a Cancellarya nasza bedzye ia
winnadac.

T Przysiegikthore skaznia v sadu naszego tak na Seymie iako y
from Seymu maja byc odyslane do powiatow / chybä iż kto tam
ze bedzye chcial przysiadz.

T Aby tym predsa odpiawa sprawiedliwosci szla / żaden Sad
ani vrzad nie ma dopustic appellacyey ani ruszenia ab accessos
rio / chybä iżby takowe bylo ktoreby nioslo żyst albo strate.

T Scrutinium o zabicie za obzalowaniem strony / Woiwodä
käzdy w Woiwodztwie swoim czynic na wiecachs Sadem
oney ziemie / A gdzyby wieca nie doszły / tedy Starostä s temże
sadem ziemskiem na rocech / wszakże moze y Woiwoda osiadla/
go Slachcica a przysiegiego / y Starosta Podstarosciego na swe
miejscie zasadzic / a gdzye Scrutinium okaze iż kto zabil / thedy o
wieze przes iego Krolewsta M. ma byc pozwan.

T Gdzyby kto za Slachcica sie mial niebedac iem a byl zabit / ta
kowego glowa gdy sie to Scrutinium m okaże placona byc niema/
co sierozumieć ma gdzyby o glowie jego iako o slachecka powolans
nie bylo uczynione. A kroby o takowa glowa foldrowat / takowy
ma zapłacic wine sto y dwadzyescia grzywien / yrok a szesc nies/
dzel w wiezy na dnie siedzyec / także y oranach rozumieć sie ma.

T Ktoby sie tego ważył żeby kogo z ruzniceranii abo zabil / takos/
wy ma byc sowita wina karan / a wszakoz o zabicie ma byc scruti/
nium. A żaden ważyć sie tego niema aby znabita w mieście cho/
dzic mial pod wina czternascie grzywien / A kroby nim te v/
chwale chodził s nia w mieście / vrzad Starosci ma ja wziac y z
wina / a kroby iey dac nie chcial / thedy dwoje czternascie grzy/
wien przepada / o kthora Starostä w vrzadze swym czynic ma.
Gdzieby Slachcic nie osiadly albo miejskiego albo chlopskiego
stanu s nia chodził / tak dlujo ma byc w wiezy przes Staroste albo
vrzad iego trzyman aliz te wine položy.

Statuta Seymu Warszewskiego.

T Aby skarby kościelne wcale byly zachowane: vstawiamy iż ksie
ża Biskupi w mieściech w imionach naszych Królewskich s skar-
bami albo z dzyerżawami nászemi. A w Śląsceckich s podawcā
mi māia Inwentarze srebrą y skarbów kościelnych czynić.

T Aby konie z Korony wywodzone nie były Starostowie pilnie
strzedz māia, a kto by ie wygnac chciał, takiemu ie starostowie albo
celnicy brać māia, a ktorzyby smial konie przepuścić wiadomie, ie
sli Starosta albo Celnik ma przepaść dwiescie grzy wien. A iż
sliby sie tego celny pisarz ważył, tedy ma siedzyc dwanascie nie-
dzyel w wieży. A żydowie aby iemi przekupować nie smiali, a kto
ryby ważył sie tego, tedy przes Starosty ma być iman, a konie mā-
ia mu być w zietę, a sam ma być obieszon bez folgi.

T Konie które z Węgier y skład inad na jarmarki pedza, aby nie
były przedawane w drodze jedno na jarmarcech, a Starostowie
wie nie māia przekazać ani hamować wolnego kupowania śla-
dzie żadnym obyczaiem pod winem, sta grzymien, o kthora przed
Króla iego M. albo do Grodu māia być pozwani, a tam perem-
ptorie na pierwszy pozew māia się sadownie rozprzeć y tamże za-
wine dosyć czynić, a tey winy połowica Królowi iego M. a po-
łowica stronie ma przysć.

T Za prośba ziemie Siradzkiej Posłów y za vciążeniem Śla-
dzy onej ziemie prze dalekość Grodu, vstawiamy, iż Grod w
Piotrkowie mabyć, w którym wszyscy sprawy być ważne māia
iako y w Siradzu, wszakż ieden Starosta oba dwa Grody
dzyerżec ma.

T Sady Szadkowskie prze wielkość powiatu māia być dwie
niedzyeli dzyerżane.

T Warta od Siradza wolna być ma od młynów y odiázow.

T Zachowywać stardonany porządek, vstawiamy aby Śla-
dza Podolska winna była przed Starosta Kamienieckiem pod-
dane swe starowic gdy beda o złodzyestwā Wołoskie winiony. A/
le o ty rzeczy które w ziemi sie dzyeria każdy pan z poddanego swo-
go wedle prawa pospolitego sprawiedliwości sam czynić ma.

T Województwo Rawskie aż Proces nowy przyjęto, wszakż
koż za zwoleniem a prosbami Posłów z niego mabyć wiecznie
wolne od

Statuta Seymu Warszawskiego.
volne od pāmietnego / ale ma w mocy zostac stary zwyczay ptā/
cenia v Siedzi.

T Dla zastanowienia krzywd ktore sie dzieja niedzy poddanemi
naszemi koronnemiy kiesciwa wielkiego Litewskiego / bedzyem
dawac Commissarze dwu z korony a dwu z Kiesciwa / kiedy sie
któ o krzywie z ktoregoż kolwiek państwa rcie eze / przed którymi
Commissarzmi zā Innotescentia ich a niandatem naszym bedzie
winien každy obżalowany stanac / a bez wszelakich odwrotów stro
na żaluiaca rozeptać sie.

T Cygani albo ludzie niepotrzebni bedą przes nas ziemie wy
wołani / y na potym nie māiąbyć do niey przymowani.

T Jz do tego czasu zahamowac sie to nie može / aby na wolnych
rzekach iazy nie byly / ponawiajac stare Statuta rstawiamy / aby
každy który iaz na swym imieniu ma zrzucił gi do Swiatek przy
szlych wyiawoszy iaz na Sanie v Przemysla dla soli naszej. A kto
by tego nicuzynil nad stare winy statutom opisane / ktore w mo
cy zostawu iemy stem grzywien winy karan byc ma / a przedsie iaz
zrzucić bedzye winien pod taką winę / quoties toties. A každy o
taka wine do Grodu może pozwać / y tam peremptorie winy dać /
gdyz iasny dowod otobyc możebo iaz laczno ogledać.

T Liszek nłodych aby niezbierano / a v kogo iż nayda aby dzies
siec grzywien przepadl a liszki rospuszcic.

T Ktore to vchwaly y Statuty chcemy y rostazuiemy / aby od
wszech w obec poddanych naszych iako komu należa chowany y
wypełniany byly.

T Jz tež gwalthownemu nieprzyiacielowi podatkowa obrona
korasmu na ten rok vchalili odpor dać sie nie može. Za namo
warad naszych y prosba poslow ziemskich / vchalilismy woyne
albo ruszenie pospolite / ku któremu gdybysmy sie o gwaltownym
nieprzyiacielu osłyszeli / sami osoba nasza przyiedziemy. Ale jesliby
sie na rozne mieysca gwaltowny nieprzyacielsko oborzył takżeby nie
na jednym mieyscu odporu potrzeba / któryby sie dać nie mogł gdy
by sie roszyszczy okolo osoby naszej bawili. Za pozwoleniem thedy
poslow ziemskich od rycerstwa na ten rok tylko bedzie na woli na
szej opatrzyć / iakoby sie každa potrzeba stacznie odprawila. A
tam gdzye na gleyza potrzeba bedzye / sami osoba nasza sie obroci /

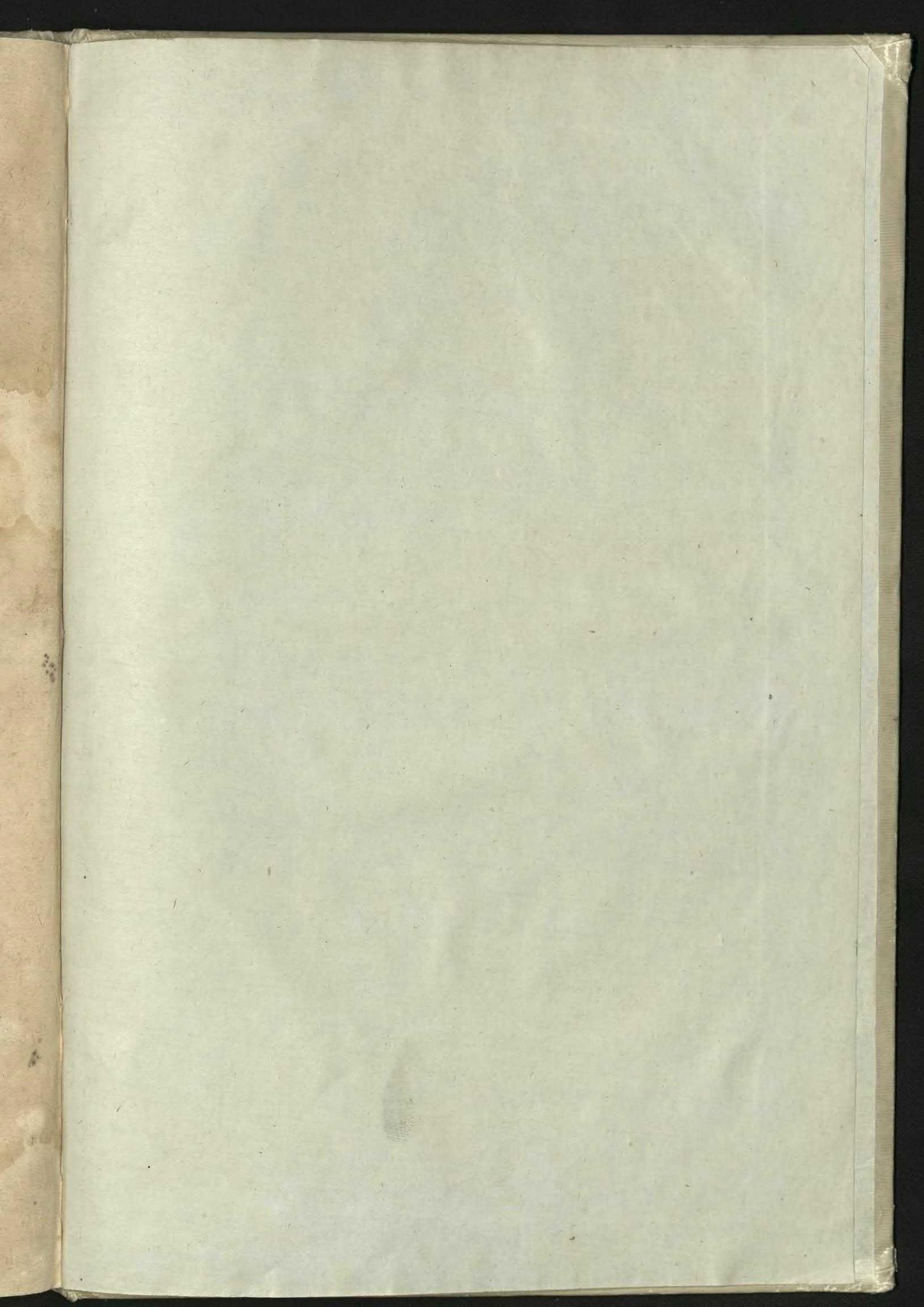
B iiij my spos

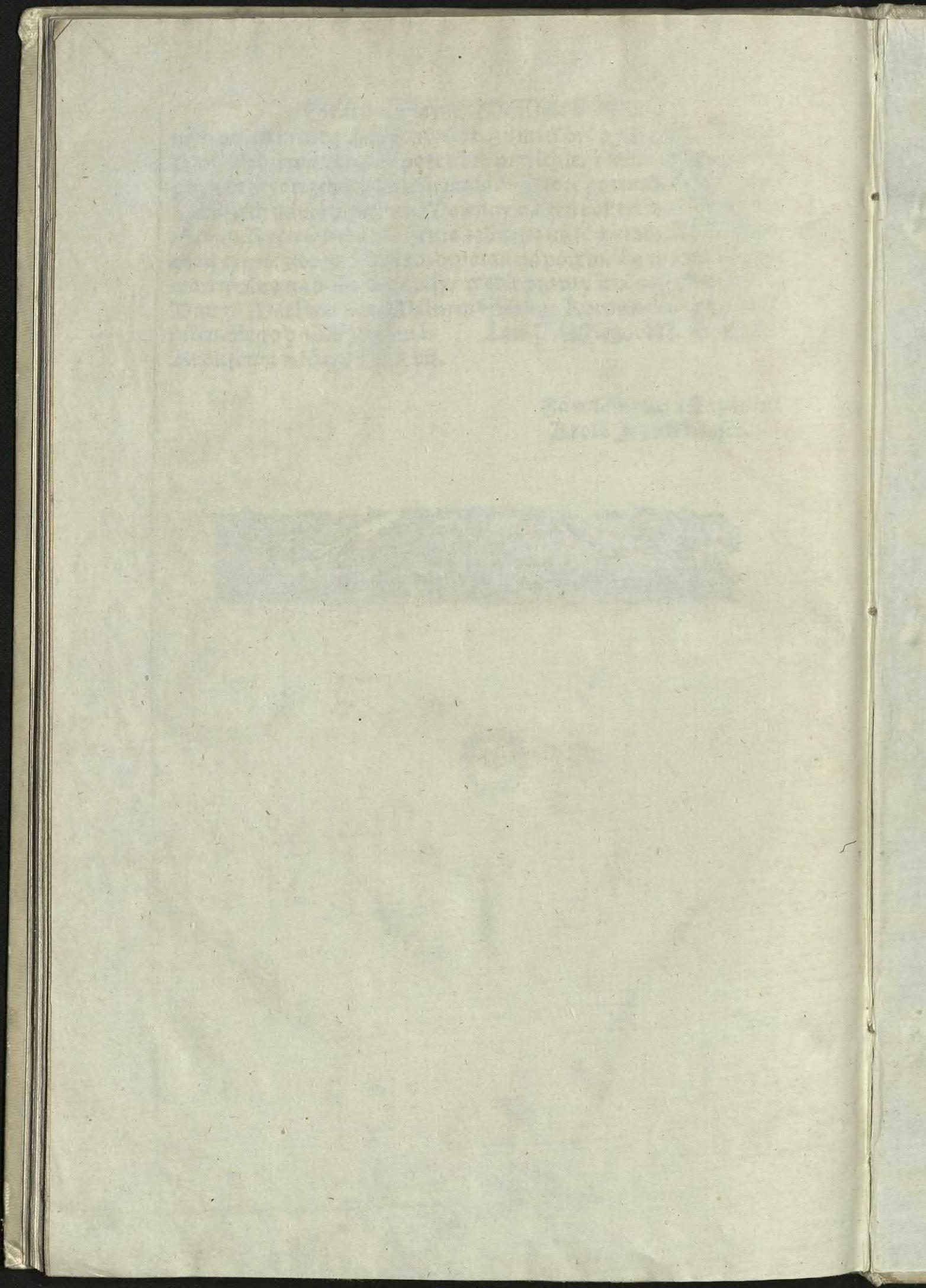
Statu a Seymu Warszewskiego.

my s pocztem ludzi iaki bedzyem rozu miec byc potrzebny. A inne
Woiewodztwa drugiey potrzebie przylegle/ tamze z Hetmáinem
gdzye bedzye trzeba obrocić sie maja. Ktore pozwolenie Poslow
Ziemskich na rozdzyal ten Woienny na ten rok tylko uczynione/
Stanu Rycerskiemu ubliżenia żadnego niesc niema. A mit Se
quele czymic żeby mial byc rozwiaian na potym/ ale ma byc zachow
wan wolno na potomne czasy/ wedle praw y wolnosci swych.
Dan w Warszewie na Walnym Seymie Koronym/ w piatek
pietnastego dnia Styczniā. Lata Pāstiego: M. D. L vii.
Krolestwa naszego: XXVII.

Za własnym roszczeniem
Króla Jego Miłosći.

Dezynfekcja 2014

